

**T.C.
AKSARAY VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**(AKSARAY) İLİ 2014 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

**HAZIRLAYAN:
AKSARAY ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

AKSARAY-2015

ÖNSÖZ

Yüzyılımızda çevrenin korunması ve geliştirilmesi konusunda geliştirilen çabaların amacının, insanların daha sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşamalarının sağlanmasıdır. Aksaray, Türkiye’de kalkınmada öncelikli iller arasında yer alan ve tarihi, doğal güzellikleri ile eşi bulunmaz zenginlikler barındıran bir ildir. Bunun yarattığı avantajlardan dolayı İlimizde hızlı nüfus artışı ve sanayi sektöründeki gelişmeler büyük önem arz etmektedir. Bir kentin ekonomik anlamda gelişebilmesi için sanayinin varlığı göz ardı edilemez bir gerçek olmakla birlikte sanayi ve kentleşmenin olumsuz etkileri mümkün olduğunca aza indirgenmelidir.

Sağlıklı bir yaşam sürdürülmesi ancak sağlıklı ve temiz bir çevre ile mümkündür. Bilim ve enformasyon çağı olan günümüzde insanoğlunun yarattığı çevre sorunlarına yine insanoğlunun çözüm bulması zorunludur. Sürdürülebilir bir kalkınma için çevre dostu teknolojiler kullanma, arıtma teknolojilerinden yararlanma yoluyla çevre kirliliğinin minimize edilmesi hedeflenmektedir. Çevreyi korumak, akılcı kullanmak sağlıklı sanayileşme, planlı kentleşme çabalarının hepsi insan sağlığı içindir. Bu nedenle her bireyin çevre bilincinin gelişmesi, çevreye duyarlı ve kalıcı davranışlar edinmesi, eğitimin her aşamasında göz önünde bulundurulması gereken bir husustur.

Doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için koruma kullanma değerlerinin oluşturulması ve bu bilinçle sahip olduğumuz tüm doğal değerlerin tespiti ve muhafazası gerekmektedir. Bu anlamda İl Çevre Durum Raporları sürekli ve dengeli kalkınmayı hedeflerken korunmasına özen gösterilmesi gereken ekosistemlerin devamlılığının sağlanmasında insan ihtiyaçları ve doğal kaynaklar arasındaki dengenin kurulmasında, temel bilgi niteliği taşıyan çevre konusunda eksik bilgilerin temin edilmesinde önemli bir ana kaynak özelliği taşımaktadır.

Aksaray İli Çevre Durum Raporunda İlimiz çeşitli yönleriyle ele alınarak kapsamlı bir envanter oluşturulmuş, bu konuda bilgi edinmek isteyenlerin hizmetine sunulmuştur. Bu kaynağın hazırlanmasında emeği geçen tüm kurum/kuruluşlara ve Müdürlüğümüz personeline teşekkür ederim.

Sağlıklı ve temiz bir dünyada yaşamının ilk koşulu çevreyi korumaktır. Dünyada ve ülkemizde ortak bir çevre bilincinin oluşması dileğiyle...

Hüsnü YILDIZ
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
GİRİŞ	
A. Hava	4
A.1. Hava Kalitesi	4
A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar	7
A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar	10
A.4. Ölçüm İstasyonları	11
A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü	12
A.6. Gürültü	13
A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar	14
A.8. Sonuç ve Değerlendirme	14
Kaynaklar	14
B. Su ve Su Kaynakları	15
B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli	15
B.1.1. Yüzeysel Sular	15
B.1.1.1. Akarsular	15
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	15
B.1.2. Yeraltı Suları	17
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	19
B.1.3. Denizler	20
B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi	20
B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu	24
B.3.1. Noktasal kaynaklar	24
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	24
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	25
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	25
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	25
B.3.2.2. Diğer	26
B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri	26
B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu	26
B.4.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	26
B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından kullanılma su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	27
B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	27
B.4.2. Sulama	27
B.4.2.1. Sulama salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	27
B.4.2.2. Damlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	27
B.4.3. Endüstriyel Su Temini	28
B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	28
B.4.5. Rekreatyoneel Su Kullanımı	28
B.5. Çevresel Altyapı	28
B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve hizmeti alan nüfus	28

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	31
B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri	31
B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	31
B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü	31
B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar	31
B.6.2. Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı	32
B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	32
B.6.4. Tarımsal faaliyetler ile oluşan toprak kirliliği	32
B.7. Sonuç ve Değerlendirme	33
Kaynaklar	33
C. Atık	
C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)	34
C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları	37
C.3. Ambalaj Atıkları	37
C.4. Tehlikeli Atıklar	37
C.5. Atık Madeni Yağlar	40
C.6. Atık Pil ve Akümülatörler	40
C.7. Bitkisel Atık Yağlar	41
C.8. PoliklorluBifeniller ve PoliklorluTerfeniller	42
C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)	42
C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar	42
C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar	43
C.12. Tehlikesiz Atıklar	43
C.12.1. Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	44
C.12.2. Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	45
C.12.3. Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	46
C.13. Tıbbi Atıklar	46
C.14. Maden Atıkları	47
C.15. Sonuç ve Değerlendirme	48
Kaynaklar	48
Ç. Kimyasalların Yönetimi	49
Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar	49
Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme	49
Kaynaklar	49
D. Doğa Koruma ve Biyolojik Çeşitlilik	50
D.1. Flora	50
D.2. Fauna	53
D.3. Ormanlar ve Milli Parklar	56
D.4. Çayır ve Mera	57
D.5. Sulak Alanlar	57
D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları	59

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
D.7. Sonuç ve Değerlendirme	60
Kaynaklar	60
E. Arazi Kullanımı	61
E.1. Arazi Kullanım Verileri	62
E.2. Mekânsal Planlama	62
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	63
E.3. Sonuç ve Değerlendirme	65
Kaynaklar	65
F. ÇED, Çevre İzin ve Lisans İşlemleri	66
F.1. ÇED İşlemleri	67
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri	67
F.3. Sonuç ve Değerlendirme	68
Kaynaklar	68
G. Çevre Denetimleri ve İdari Yaptırım Uygulamaları	69
G.1. Çevre Denetimleri	70
G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi	71
G.3. İdari Yaptırımlar	72
G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları	72
G.5. Sonuç ve Değerlendirme	73
Kaynaklar	73
H. Çevre Eğitimleri	74
I. İl Bazında Çevresel Göstergeler	75
Açıklamalar	76
1. Genel	76
1.1. Nüfus	76
1.1.1. Nüfus Artış Hızı	76
1.1.2. Kentsel Nüfus	76
1.2. Sanayi	77
1.2.1. Sanayi Bölgeleri	77
2. İklim Değişikliği	79
2.1. Sıcaklık	79
2.2. Yağış	79
2.3. Deniz Suyu Sıcaklığı	79
3. Hava Kalitesi	79
3.1. Hava Kirleticiler	79
4. Su-Atıksu	80
4.1. Su Kullanımı	80
4.2. Belediye İçme ve Kullanma Suyu Kaynakları	80
4.3. Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler	81
4.4. Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Sayıları ve Nüfusu	82

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
4.5. Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı	82
5. Arazi Kullanımı	83
6. Tarım	84
6.1. Kişi Başına Tarım Alanı	84
6.2. Kimyasal Gübre Tüketimi	84
6.3. Tarım İlacı Kullanımı	86
6.4. Organik Tarım	86
7. Orman	87
8. Balıkçılık	87
9. Altyapı ve Ulaştırma	88
9.1. Karayolu ve Demiryolu Yol Ağı	88
9.2. Motorlu Kara Taşıtı Sayısı	88
10. Atık	90
10.1. Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı	90
10.2. Katı Atıkların Düzenli Depolanması	88
10.3. Tıbbi Atıklar	89
10.4. Atık Yağlar	89
10.5. Bitkisel Atık Yağlar	92
10.6. Ambalaj Atıkları	92
10.7. Ömrünü Tamamlamış Lastikler	93
10.8. Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar	93
10.9. Tehlikeli Atıklar	94
11. Turizm	96
11.1. Yabancı Turist Sayıları	96
11.2. Mavi Bayrak Uygulamaları	96
EK-1: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu	97
Bölüm I.Hava Kirliliği	97
Bölüm II.Su Kirliliği	101
Bölüm III.Toprak Kirliliği	107
Bölüm IV.Öncelikli Çevre Sorunları	108

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge A.1- Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları	5
Çizelge A.2- Epa hava kalitesi indeksi	5
Çizelge A.3 - Geçiş dönemi uzun vadeli ve kısa vadeli sınır değerleri ve uyarı eşikleri	7
Çizelge A.4 - Aksaray İlinde 2014 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	9
Çizelge A.5 - Aksaray İlinde 2014Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	10
Çizelge A.6 - Aksaray İlinde2014Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı	10
Çizelge A.7 - Aksaray İlinde 2014Yılında Kullanılan Fueloil Miktarı	10
Çizelge A.8- Aksaray İlindekiHava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler	11
Çizelge A.9- Aksaray İlinde 2014 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları	12
Çizelge A.10 - 2014 Yılında Aksaray İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı	13
Çizelge B.1 - Aksaray İlininAkarsuları	15
Çizelge B.2- Aksaray İlindekiMevcut Sulama Göletleri	16
Çizelge B.3 - Aksaray İlininYeraltısuyu Potansiyeli	17
Çizelge B.4 - Aksaray İlinde 2014Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları	20
Çizelge B.5 - Aksaray İlinde 2014Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	25
Çizelge B.6 - Aksaray İlinde İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi ile Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarı	26
Çizelge B.7 - Aksaray İlinde Salma Suyu Yapılan Alan ve Kullanma Suyu	27
Çizelge B.8 - Aksaray İlinde Basınçlı Sulama Yapılan Miktar	27
Çizelge B.9 - Aksaray İlinde Bulunan Sulama Kooperatifi Sayısı	28
Çizelge B.10 - Aksaray İlinde 2014Yılı Kentsel Atık Su Arıtma Tesislerinin Durumu	30
Çizelge B.11- Aksaray İlinde 2014 Yılı OSB de Atık su arıtma Tesisinin Durumu	31
Çizelge B.12- Aksaray İlinde 2014 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarı	32
Çizelge B.13- Aksaray İlinde 2014 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri	33
Çizelge B.14- Aksaray İlinde 2014 Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analiz Sonuçları	33
Çizelge C.1 - Aksaray İlinde 2014Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu	35
Çizelge C.2 - Aksaray İlinde 2014Yılı İl/İlçe Belediyelerde Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri	35
Çizelge C.3- Aksaray İlinde 2014Yılında Belediyece Yürütülen Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf İşlemlerine İlişkin Bilgi	36
Çizelge C.4 - Aksaray İlinde 2014Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları	37

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge C.5 - Aksaray İlinde 2014Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler	38
Çizelge C.6 - Aksaray İlinde 2014Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler	40
Çizelge C.7 - Aksaray İlinde 2014Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler	41
Çizelge C.8 - Aksaray İlinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Kazanım Miktarı	41
Çizelge C.9 - Aksaray İlinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı	41
Çizelge C.10- Aksaray İlinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı	41
Çizelge C.11 - Aksaray İlinde Taşıma Lisanslı Araçların Yıllara Göre Gelişimi	41
Çizelge C.12- Aksaray İlinde 2014 Yılında Oluşan ÖTL İle İlgili Veriler	42
Çizelge C.13 - Aksaray İlinde 2014Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar	43
Çizelge C.14- Aksaray İlinde 2014Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı	43
Çizelge C.15 - Aksaray İlinde 2014Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri	44
Çizelge C.16 - Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar Listesi	45
Çizelge C.17 - Aksaray İlinde 2014Yılı İldeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi	45
Çizelge C.18 - Aksaray İlinde 2014Yılı Termik Santrallerde Kullanılan Kömür Miktarı Ve Oluşan Cüruf-Uçucu Kül Miktarı	45
Çizelge C.19 - Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğe göre Termik Santral Atıkları	46
Çizelge C.20 - 2014Yılında İlimiz İl Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar	47
Çizelge C.21- Aksaray İlinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı	47
Çizelge C.22 - Maden Atıklarının Sınıflandırılması	47
Çizelge C.23 - Aksaray İlinde 2014Yılı Maden Zenginleştirme Tesislerinden Kaynaklanan Atık Miktarı	48
Çizelge Ç.1 - Aksaray İlinde 2014Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı	49
Çizelge D.1 - İlimizde Bulunan Bitki Türleri	51
Çizelge D.2 - Bölgede Bulunan Hayvan Türleri	53
Çizelge D.3 - Bölgede Bulunan Hayvan Türleri Sürüngenler	53
Çizelge D.4 - Bölgede Bulunan Hayvan Türleri Kuşlar	54
Çizelge D.5 - Bölgede Bulunan Hayvan Türleri Memeliler	54
Çizelge D.6 - Bölgede Bulunan Hayvan Türleri Böcekler	54
Çizelge D.7 - Bölgede Bulunan Kürklü Hayvanlar Listesi	54
Çizelge D.8 - Bölgede Bulunan Kuş Türleri Listesi	55
Çizelge D.9 - Aksaray İli Mera Ot Verimi	57
Çizelge E.1 - Aksaray İlinde 2014Yılı İtibariyle Arazilerin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması	62
Çizelge F.1 - Aksaray İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı	65
Çizelge F.2 - Aksaray İlinde 2014Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisanslı Belgesi Sayıları	66
Çizelge G.1 - Aksaray İlinde 2014Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı	69
Çizelge G.2 - Aksaray İlinde 2014Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları	70
Çizelge G.3- İlde 2014Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı	70

GRAFİKLER DİZİNİ

		<u>Sayfa</u>
Grafik A.1-	Aksaray İlinde Merkez İstasyonu SO ₂ , PM ₁₀ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği	11
Grafik A.2 -	Aksaray İlinde 2014Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı	13
Grafik B.1-	Aksaray İlinde 2014Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı	26
Grafik B.2-	Aksaray İlinde 2014Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı	29
Grafik C.1-	Aksaray İlinde 2014Yılı Atık Kompozisyonu	34
Grafik C.2-	Aksaray İlinde 2014Yılı Toplam Atık Miktarı Yönetimi	37
Grafik C.3-	TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi	38
Grafik C.4 -	Aksaray İlinde Atık Yağ Toplama Miktarları	40
Grafik E.1 -	Aksaray İlinde 2014Yılı Arazi Kullanım Durumu	62
Grafik F.1 -	Aksaray İlinde 2014Yılı ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	65
Grafik F.2-	Aksaray İlinde 2014Yılında Verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	67
Grafik F.3 -	Aksaray İlinde 2014Yılında Verilen Lisansların Konuları	67
Grafik G.1 -	Aksaray İlinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	69
Grafik G.2 -	Aksaray İlinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	70
Grafik G.3	Aksaray İlinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı	70
Grafik G.4 -	Aksaray İlinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	71
Grafik G.5 -	Aksaray İlinde 2014Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı	72
Grafik G.6 -	Aksaray İlinde 2014Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı	72

HARİTALAR DİZİNİ

		<u>Sayfa</u>
Harita A.1 -	Aksaray ilinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri	11
Harita E.2 -	Aksaray İli Çevre Düzeni Planı	64

RESİMLER DİZİNİ

		<u>Sayfa</u>
Resim B.1-	Ziga Kaplıcası Su Çıkış Noktası	18
Resim D.1-	Ihlara Bölgesinden Görünüm	<u>50</u>
Resim D.2-	Eşmekaya Sazlığı	59
Resim D.3-	Kanlı Pelit	<u>59</u>

GİRİŞ

1142 yılında Selçuklu egemenliğine giren, 1923 yılında il olan Aksaray, 1933 yılında Niğde iline bağlı ilçe, 1989 yılında ise tekrar il olmuştur. Aksaray ilinin ilçeleri; Ağaçoören, Eskil, Gülağaç, Güzelyurt, Ortaköy ve Sarıyahşi'dir. Göç verme eğiliminde olan Aksaray'ın nüfusu 2014 TÜİK verilerine göre 384.252'dir.

Kapadokya Bölgesi içinde yer alan Aksaray İli, MÖ. 8.000'den itibaren iskan edilmiştir. Aşıklı Höyük, Akeramik Neolitik Döneme ait Anadolu'daki ilk köy yerleşimlerinden birisidir. Tarihi süreç içerisinde Aksaray çeşitli medeniyetlere beşiklik yapmıştır. M.Ö. 7000-6000 yıllarında Neolitik devirde Anadolu medeniyetinin ilk izlerini gördüğümüz Konya yakınlarındaki Çatalhöyük'te Hasan Dağı'na dolayısıyla Aksaray'a ait vesikalara rastlanmaktadır. Burada Hasan Dağı'nın lav püskürttüğünü tasvir eden bir kazıntı resme rastlanmıştır. Neolitik dönemde Aksaray ve çevresi iskân görmüştür. Kalkolitik ve eski demir devirlerinde iskan olup olmadığı bilinmemekle birlikte çevre köylerde (Böget ve Koçaş) bu döneme ait seramiklere rastlanmaktadır. M.Ö. 3000-2000 yıllarında Anadolu'da Hatti kavmi yaşamıştır. Bu dönemde asurlu tacirler burada ticaret yapmışlardır.

Aksaray'ın ilk ve orta tunç devirlerindeki durumunu Acem höyük ören yerlerindeki yapılan kazılardan ve müze müdürlüğünün satın almış olduğu eski eserlerden öğrenmekteyiz. Bu dönemde Asurlu tüccarlar Mezopotamya'dan gelerek şehirlerin banliyölerinde ticaret merkezi kurmaya başlamışlardır. Asurlu tüccarlar yazıyı biliyorlardı. Pişirilmiş çamur üzerine yazılmış metinler, çamurun pekiştirilmesi suretiyle yapıştırılıyordu. Höyük, M.Ö. 3000'den itibaren iskan edilmiştir. Acem Höyük'ün en parlak devirleri M.Ö.2000 yılının ilk yarısına isabet etmektedir.

Koloni dönemlerinin sonlarına doğru, M.Ö. 1700 yıllarında Kafkaslardan gelen, küçük şehir devletleri kuran ve Anadolu'da, askeri bir devlet halinde bir kavmin varlığını görüyoruz. Hint-Avrupalı olan bu kavmin Anadolu'da siyasi iktidarı ele geçirerek kurduğu devlet, eski Hitit Devletidir. Aksaray'da Hititlere ait eserler bulunmamakla beraber mağlup memleketler arasında Aksaray'ın da adı geçmektedir. Aksaray'ın adının ilk olarak eski Hitit metinlerinde geçen "Nenessa (Nenossos) olduğu sanılmaktadır. M.Ö. 1. bin yılda Kral Kiakki döneminde Şinakhatum - Şinukhtu olarak anılan Aksaray, Hellenistik dönemde Kapadokya Krallığına bağlanmış ve Garsaura olan ismi Arkhelais olmuştur. Selçuklular döneminde de II. Kılıçarslan tarafından Arkhelais olan adı Aksaray olarak değiştirilmiş ve ikinci başkent durumuna gelmiştir. Şehre kötü insanların alınmamasından dolayı iyi insanların yaşadığı yer anlamına gelen "Şehr-i Süleha" olarak anılmıştır. Aksaray, 1142 tarihinde Selçuklular tarafından zapt edilmiş ve 1470 yıllarındaki Osmanlı hâkimiyetine kadar İlhanlı, Danişmentli, Karamanoğulları egemenliğinde kalmıştır.1470 yıllarında Aksaray'ı ele geçiren İshak Paşa tarafından, Fatih Sultan Mehmet'in emri ile halkın bir bölümü İstanbul'a nakledilmiştir.

Türkiye'nin ikinci büyük gölü olan Tuz Gölünün güneydoğusunda yer alan Aksaray ilinin yeryüzü şekillerini, Hasan Dağı, Melendiz Dağları ve Ekecik Dağı gibi eski volkanik dağlar ile bu dağlardan püsküren lavların meydana getirdiği platolar ve ovalar oluşturmaktadır. İkinci zamanın uzun süren durgunluk dönemini takip eden üçüncü zaman birçok orojenik, volkanik hareketlerin olduğu dünyanın fiziki ve biyoloji görünümünün bugüne süratle yaklaştığı zamandır. Bu zamanda Alp-Himalaya sistemine giren genç dağlar oluşurken, Türkiye'de bu hareketlerden etkilenerek kuzeyde Karadeniz Dağları oluşmuş, İç Anadolu fazla etkilenmemiş ve sadece bazı kıvrımlar ve volkanik hareketler meydana gelmiştir.

Aksaray, İç Anadolu Bölgesi'nin güney doğusunda, Orta Kızılırmak platosunun devamını teşkil eden ve tersiyerde oluşmuş kalkerli volkan tüflerinin meydana getirdiği arazi ile Tuz Gölü havzasının devamı olan ova üzerine kurulmuştur. Güneyde ve doğuda tersiyerde oluşmuş volkanik arazi geniş yer tutar. Volkanik dağların en önemlileri Hasandağı ile Melendiz Dağlarıdır. İl merkezinin kuruluş alanı ise orta Kızılırmak platosunun Tuzgölü havzasından ayrıldığı fay basamağının güneyidir. Bu fay basamağı Melendiz Dağlarından gelen ve Tuz Gölüne ulaşan Ulurmak'ın biriktirdiği alüvyonlarla, doğusunu çevreleyen platolardan taşınan alüvyonların birikinti ovası üzerindedir.

Aksaray İli'nde İç Anadolu iklimi olan karasal iklim özellikleri görülmektedir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise soğuk ve genellikle karlı geçmektedir. Aksaray'ın iklimine bağlı olarak tabii bitki örtüsü, ilkbaharda yeşeren çayır, gelincik, papatya, keven ve diğer vs. otlarla, yaprakları dikensi bir görünüme sahip, yarı kurakçıl bitkilerdir. Yazları sıcak ve kurak iklim yapısı hakim olduğundan ilkbaharda yeşerenotlar, sonbaharda kurur ve arazi bozkır yapısını alır. Hasandağı ve Ekecik Dağları üzerinde meşe koruluklarına rastlanır. Ayrıca bölgede palamut, alıç, kızılçık, kavak, söğüt, yabani armut ve meyve ağaçları yanında keven ve deve dikenini çok sık rastlanan bitki türleridir.

Aksaray ve çevresinde iki tip su kaynağına rastlanır. Kuzey ve doğu bölümünde çok sayıda fay ve vadi kaynakları yer alır. Bunlar Hasandağı'nın kuzeyindeki vadilerde, melendiz dağlarının batı yamaçları ile eteklerini teşkil eden bölgelerdedir. Bu kırık kaynaklardan çıkan sular önce gölleri oluştururlar. Göller birleşerek Ulurmak'ın kaynağını teşkil ederler. Hasandağı çevresindeki kaynaklar genellikle vadi kaynaklarıdır. Tuz Gölü ve Konya Ovası bölümünde yer alan kaynaklar ise daha çok artezyen kuyuları şeklindedir. Obruk Platosunun kuzeyindeki Eskil ve Yenikent yöresinde ise büngüldek tipi kaynaklar birleşerek geniş bataklıklar oluştururlar. Aksaray'da Türkiye'nin 2.büyük gölü olan Tuz gölünden (2400 km²) başka göl yoktur. Göl çevresi bataklıklarla çevrili olup, bataklık dışında kalan arazi çoraklaşmıştır. Gölün en derin yeri 1 metreyi geçmez. Deniz seviyesinden yüksekliği 899 m'dir.

Aksaray'da hububat üretiminin geniş bir alana yayılmış olması ile bundan yapılan yiyecekler, hayvancılığın gelişmiş olması dolayısı ile yemek kültürüne yansımış, bamya çorbası, çörek, şepe, erişte, kuskus, mayalı, dolma mantı, soğanlama, çiğleme, sarıgıburma, hoşmerim bilinen yöresel yemeklerdir. Helvadere kasabasının da alabalıkları lezzetleriyle ünlüdür. Türk halı dokumacılığının bugün Anadolu'da devam ettirildiği yerlerden birisi de Aksaray Taşpınar'dır.

Taşpınar halılarının günümüze değin koruduğu özelliklerden bir tanesi atkı, çözü ve düğüm iplerinin tamamen yün olmasıdır. İplerin renklendirilmesinde ise genelde doğal boya kullanılmaktadır. Taşpınar halıları taban, kelle, çift somya, minder, namazlık, yastık, heybe ve eğerlik örtüsü adı verilen çeşitlerde dokunmuştur. Son yıllarda en çok yastık ve yen halısı denilen çift halı dokunmaktadır. Yanardağ küllerinin sıkışmasından oluşan tuf tabakalarının çok kolay kazılabilme özelliği nedeniyle bölgemize çok sayıda yeraltı şehri, dik yamaçlara kaya içinde yerleşme birimleri yapılmıştır. 7.yy. sonlarından itibaren Müslüman Arapların Anadolu üzerinden İstanbul'a yaptıkları seferler nedeni ile bölgeye sığınan Hıristiyanların sayısı çok artmış, İhlara, Gelveri ve Göreme gibi yerleşim birimleri oluşmuştur.

Aksaray, M.Ö. 8. bin yıla kadar uzanan tarihi, günümüze kadar hüküm süren çeşitli medeniyetlere ait kültürel varlıkları, tabii güzellikleri ve ticari bir merkez olması dolayısıyla hiçbir dönemde önemini yitirmemiştir. Kapadokya'nın kapısı konumundaki Aksaray, kültürel varlıkları yanında doğal zenginlikleri ile de ziyaretçilerine değişik ve ilginç tatil olanakları sunmaktadır. Orta Anadolu Bölgesi'nde, tarihi İpek Yolu'nun önemli merkezlerinden birisi olan Aksaray, günümüzde de doğu-batı ve kuzey-güney yönleri arasında uzanan ana bağlantı yollarının kavşağında yer almaktadır.

Güzelyurt'u, Ihlara Vadisi, Sultan Hanı, Eğri Minare, kış sporları turizm merkezi ilan edilen Hasan Dağı ve Ziga Kaplıcaları ile Anadolu'nun ortasında çekici bir merkez konumuna gelmiştir.

Aksaray İli'nde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nı temsilen Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü bulunmaktadır. Müdürlüğümüz 8 şube müdürlüğü ile hizmet vermektedir. Çevre ile ilgili olarak ÇED ve Çevre İzinleri ile Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlükleri olmak üzere iki tane şube müdürlüğümüz hizmet vermektedir. ÇED ve Çevre İzinleri Şubesinde 1 Şube Müdürü, 2 Mühendis ve 1 Tekniker olmak üzere 4, Çevre Yönetimi ve Denetimi Şubesinde 1 Şube Müdürü ve 3 Mühendis olmak üzere 4 personelimiz bulunmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirletici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd., 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır. Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir biliminsanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesini iyi, orta, kötü, tehlikeli vb. şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği problemleri ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd., 2003a). Bir bölgedeki kirletici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd., 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (AirQuality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, EPA Hava Kalitesi İndeksini ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uyarlayarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM10), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1' de verilmektedir.

Çizelge A.1- Ulusal Hava Kalite İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM ₁₀ [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100 ^L
Hassas	101 – 150	251-500 ^L	201-500	10001-16000 ^L	161-180 ^B	101-260 ^U
Sağlıksız	151 – 200	501-850 ^U	501-1000	16001-24000	181-240 ^U	261-400 ^U
Kötü	201 – 300	851-1100 ^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520 ^U
Tehlikeli	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.2 - EPA Hava Kalitesi İndeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A.3 - Geçiş Dönemi Uzun Vadeli Ve Kısa Vadeli Sınır Değerleri Ve Uyarı Eşikleri (Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliği)

Kirletici	Ortalama süre	Sınır değer	Sınır değerın yıllık azalması	Uyarı eşiği
SO ₂	Saatlik	900 µg/m³		İlk seviye: 500 µg/m ³
	-KVS- 24 saatlik % 95 /yıl -insan sağlığının korunması için-	400 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 250 µg/m³ (sınır değerin %62,5'ü) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	İkinci seviye: 850 µg/m ³
	Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart) -insan sağlığının korunması için-	250 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 125 µg/m³ (sınır değerin %50'si) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	Üçüncü seviye: 1.100 µg/m ³
	Hedef Sınır Değer (Yıllık aritmetik ortalama)	60 µg/m³		Dördüncü seviye: 1.500 µg/m ³
	Hedef Sınır Değer Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart)	120 µg/m³		(Verilen değerler 24 saatlik ortalamalardır.)
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	150 µg/m³		
	-UVS- yıllık -hassas hayvanların, bitkilerin ve nesnelerin korunması için-	60 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 20 µg/m³ (sınır değerin %33'ü) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	
	NO ₂	-KVS- 24 saatlik % 95 /yıl -insan sağlığının korunması için-	300 µg/m³	
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	100 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 60 µg/m³ (sınır değerin %60'ı) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	

Çizelge A.3 - Geçiş Dönemi Uzun Vadeli Ve Kısa Vadeli Sınır Değerleri Ve Uyarı Eşikleri (Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliği) (devam)

Kirletici	Ortalama süre	Sınır Değer	Sınır değerinin yıllık azalması	Uyarı eşiği
PM10 ¹	-KVS- 24 saatlik % 95/yıl -insan sağlığının korunması için-	300 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 100 µg/m³ (sınır değerinin %33'ü) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	İlk seviye: 260 µg/m ³ İkinci seviye: 400 µg/m ³ Üçüncü seviye: 520 µg/m ³ Dördüncü seviye: 650 µg/m ³
	Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart) -insan sağlığının korunması için-	200 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 90 µg/m³ (sınır değerinin %45'i) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	(Verilen değerler 24 saatlik ortalamalardır.)
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	150 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 60 µg/m³ (sınır değerinin %40'i) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
Kurşun	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	2 µg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 1 µg/m³ (sınır değerinin %50'si) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
CO	24 saatlik % 95/yıl -insan sağlığının korunması için-	30 mg/m³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 10 mg/m³ (sınır değerinin %33'ü) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	10 mg/m³		

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafikve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

¹ PM10, asılı partikül madde – siyah duman olarak da ölçülebilir. Siyah duman değerlendirilmesi ve gravimetrik birimlere çevrimi için, hava kirliliğini ölçme metotları ve anket teknikleri üzerine çalışan OECD grubunun standartlaştırdığı metot (1964), referans metot olarak alınır.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'den ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM10), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM10-10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM10 için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkayıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'inglobal arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m^3 arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu

yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'ye maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn)alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları= NO+ O=> O+ O₂= O₃).Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbonmonoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x(Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirlleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler(etan (C₂H₆),etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen(C₆H₅), xylene (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge A.4 – Aksaray İlinde 2014 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
İthal	Rusya-Afrika	30.522,67	6.400	%12-31	%0,9	%10	%16
Yerli	Kütahya	16.684,52	4.800	-	%2	%25	%25
Briket	-	-	3.700	-	-	%15	-
Sosyal yardım	Yerli	20.000	4.800	-	%2	%25	%25

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Çizelge A.5– Aksaray İlinde 2014 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
İthal Kömür	Yurtdışı Menşei	65	7.493	22.63	0.32	5.25	2.58
İthal Kömür	Yurtdışı Menşei	1.200	7.500	17.59	0.30	6.78	2.83
İthal Kömür	Yurtdışı Menşei	90	6.400	12-13	0.90	10	16
İthal Kömür	Yurtdışı Menşei	100	7.576	25.64	0.26	2.82	2.81

Çizelge A.6 –Aksaray İlinde 2014 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	28.339,387	9.260,76 (kcal/sm ³)
Sanayi	5.843,312	9.260,76 (kcal/sm ³)

Çizelge A.7 –Aksaray İlinde 2014Yılında Kullanılan Fuel-oil Miktarı

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)	Toplam Kükürt (%)
Konut	Kullanılmamaktadır	-	-
Sanayi	Kullanılmamaktadır	-	-

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

İlimizde İl Merkezinde olmak üzere bir adet hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunmaktadır. İlimiz Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu partikül madde ve SO₂ olmak üzere iki parametre bazında ölçüm yapabilmekte olup istasyona ait resim ve harita verilmektedir. Aksaray ili sınırları içerisinde Ulusal İzleme Ağı dışında herhangi bir hava kalitesi istasyonu mevcut değildir.

Harita A.1 – Aksaray İlinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

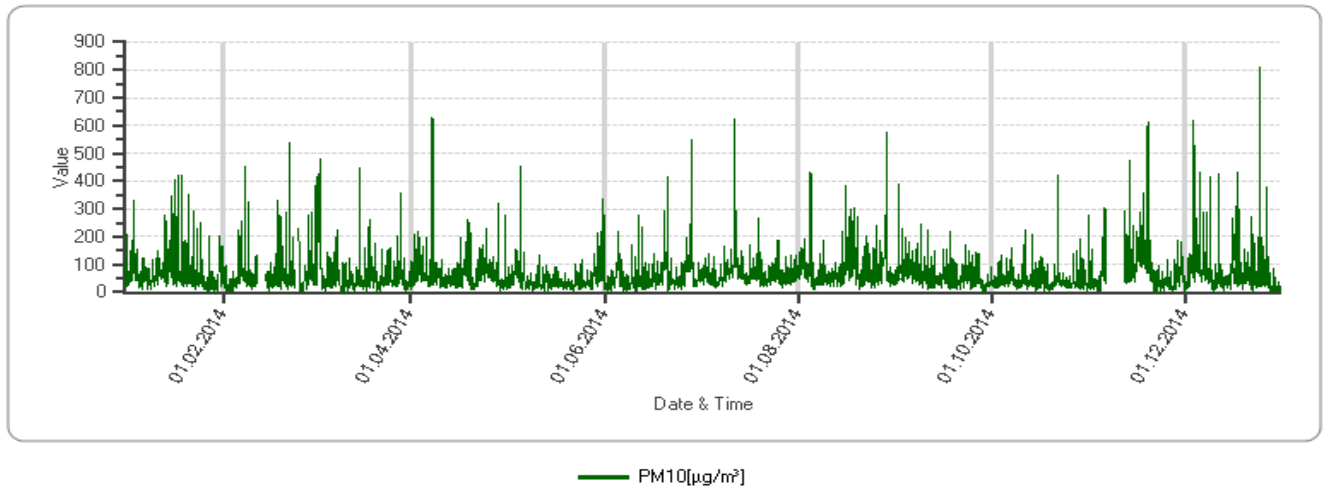
Çizelge A.8- Aksaray İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler (Çevre Yönetimi ve Denetimi,2014)

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM
Merkez	38.370316K, 33.998619D	X					X

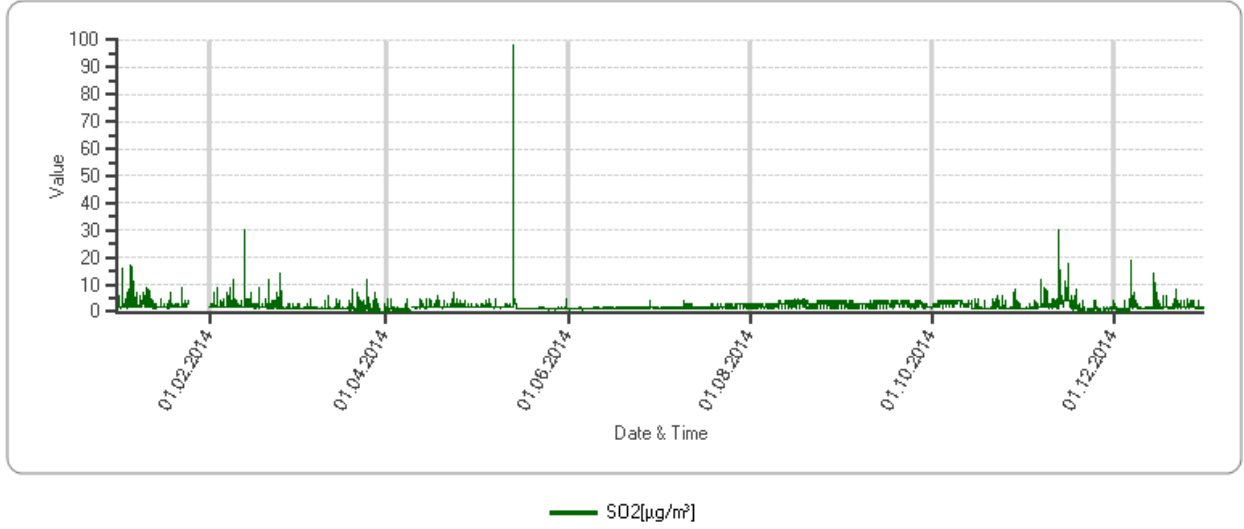
A.4. Ölçüm İstasyonları

Grafik A.1- Aksaray İlinde Merkez İstasyonu PM 10 ve SO2 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği

İstasyon:Aksaray Periyodik:01.01.2014 00:00 - 31.12.2014 00:00 Rapor Türü:AVG

İstasyon:Adana - Çatalan Periyodik:01.01.2014 00:00 - 31.12.2014 00:00 Rapor Türü:AVG

Çizelge A.9- Aksaray İlinde 2014 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

AKSARAY	SO 2	AGS *	PM1 0	AGS *	C O	AGS *	N O	AGS *	NO 2	AGS *	NO X	AGS *	OZO N	AGS *
Ocak	30	-	69	5										
Şubat	34	-	58	-										
Mart	18	-	60	2										
Nisan	2	-	60	2										
Mayıs	2	-	46	-										
Haziran	2	-	54	3										
Temmuz	2	-	65	2										
Ağustos	2	-	73	6										
Eylül	3	-	59	-										
Ekim	2	-	45	-										
Kasım	9	-	73	5										
Aralık	21	-	71	7										
ORTALAM A	11		61	2,67										

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

İlimizde 2014 yılında iptal edilen emisyon ölçüm yetki belgesi bulunmamakta olup İlde verilen toplam emisyon ölçüm yetki belgesi sayısı 11 ve 2014 yılı egzoz emisyon ölçüm pulu sayısı ise 36.050 adettir.

Çizelge A.10- 2014 Yılında Aksaray İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

Araç Sayısı					Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM	Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM
42.406	13.942	1.132	28.735	86.215	-	-	-	-	36.050

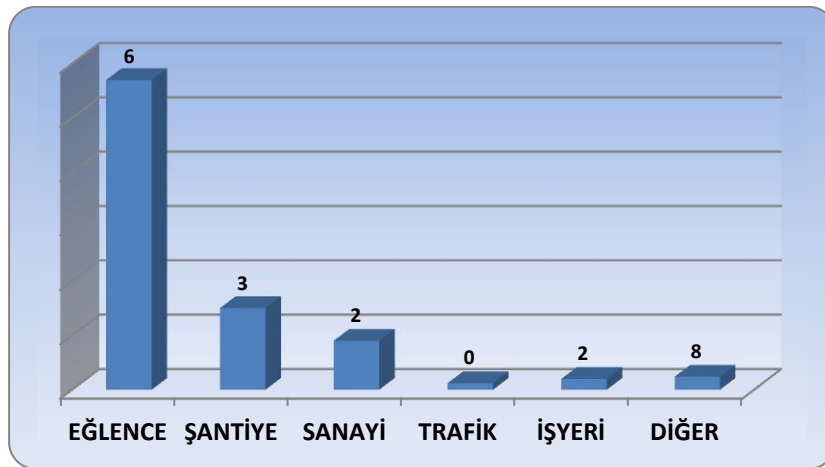
A.6. Gürültü

Gürültü kirliliği veya diğer adıyla ses kirliliği, insan veya hayvan yaşamını olumsuz etkileyen, dengesini bozan her türlü insan, hayvan ya da makine kaynaklı ses oluşumudur. Gürültü kirliliğinin en yaygın biçimlerinden biri, özellikle motorlu araçların neden olduğu kirliliktir.

Dünya çapında en yaygın gürültü türü ulaşım sistemlerinden kaynaklanır. Motorlu araçların yanı sıra uçak ve demiryolu araçlarının yarattığı gürültü de önemli bir yer tutar. Şehir planlamacılığında yanlışlar yapılması sanayi ve yerleşim alanlarının birbirine bitişmesine neden olabilir ve sonuç olarak sanayi alanının yarattığı gürültü kirliliği komşu yerleşim birimlerinde yaşayanların sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Gürültü kirliliği yaratan diğer etmenler arasında özellikle istirahat saatlerinde yayılan araba alarmları, acil durum sirenleri, çeşitli beyaz eşyalar ile ev aletlerinin gürültüleri, fabrika-makine sesleri, yapım ve onarım çalışmaları, ses çıkaran hayvanlar, ses sistemleri, hoparlörler, maç, eğlence, dini-sosyal faaliyetler sayılabilir.

Gürültünün insan sağlığı üzerindeki etkileri hem sağlıksal hem davranışsal yönde ortaya çıkabilir. Genel olarak, gürültü olarak adlandırılan her türlü ses insan sağlığını fizyolojik ve psikolojik olarak etkiler. İstenmeyen bu sesler sinir, saldırganlık, hipertansiyon, yüksek stres, kulak çınlaması ya da kulak uğuldaması, duyma kaybı, uyku bozuklukları gibi pek çok sonuç doğurabilir.

Bu sonuçlar içinde, stres ve hipertansiyon ciddi sağlık sorunlarına kapı açabilirken, kulak çınlamaları ve uğuldamaları unutkanlığa, ciddi ruhsal bunalımlara ve kimi zaman panik ataklara neden olabilir.

Grafik A.2–Aksaray İlinde 2014Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

İlimizde yapılan gürültüyle alakalı şikâyetlerin büyük bir bölümünü eğlence yerlerinden kaynaklanan gürültüler oluşturmaktadır. En az gürültü şikayeti ise trafikten kaynaklanan gürültü şikayetleri olarak kendini göstermektedir. Müdürlüğümüze Alo181, BİMER ve bireysel dilekçe olarak gelen şikayetlere Müdürlüğümüz elemanları ölçüsünde şikayet mahalline gidilerek yapılan yerinde incelemeler neticesinde gerekli işlemler yapılmaktadır

A.7. İklim Değişikliği Evlem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan ve 3 Mayıs 2010 tarihinde Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu tarafından onaylanan Ulusal İklim Değişikliği Stratejisinin uygulamaya konulması amacıyla sera gazı emisyonu kontrolü ve iklim değişikliğine uyum konusunda 2011-2023 yıllarına yönelik stratejik ilkeleri ve hedefleri içeren İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı(İDEP) hazırlanmış ve 2011 yılının temmuz ayında uygulamaya konulmuştur.

İDEP'in genel amacı, sera gazı emisyonlarını sınırlandırmaya yönelik ulusal koşullara uygun eylemler belirleyerek iklim değişikliği ile mücadele edilmesi, iklim değişikliğinin etkilerinin yönetilerek dayanıklılığın artırılması ve böylece Türkiye'de iklim değişikliği ile mücadele ve uyumun teşvik edilmesidir.

İDEP kapsamında Aksaray İli olarak, Müdürlüğümüz koordinesinde İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü ve İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü bilgilendirme yapılarak eylem kılavuzu oluşturulmuştur.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

Türkiye ilerleyen teknolojiyle birlikte hava kirliliği açısından da risk altında olan ülkeler arasında yerini almaktadır. Aksaray'da özellikle kış sezonunda hava kirliliği görülmektedir. Bunun önemli nedenleri arasında; özellikle kış sezonundaki kömürden kaynaklı ısınma ve şehirleşme ve sanayileşme çalışmalarının artmasıdır. Son yıllarda doğal gaza geçilmesiyle birlikte bu sıkıntı ortadan kalkmaya başlamıştır.

Kaynaklar

1. Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü (2015).
2. Aksaray Emniyet Müdürlüğü (2015).
3. S. Rosen and P. Olin, Hearing Loss and Coronary [Heart Disease](#), Archives of [Otolaryngology](#), 82:236 (1965).
4. J.M. Field, Effect of personal and situational variables upon noise annoyance in residential areas, Journal of the Acoustical Society of America, 93: 2753-2763 (1993).
5. Karl D. Kryter, The Effects of Noise on Man , Academic Press (1985).

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Aksaray İli merkezinde yer alan en önemli akarsu kaynağı Ulurmak'tır. Ulurmak'ın yüzey alanı 16 hektar olup, yıllık taşıdığı su miktarı ortalama 95.8 hm³'tür. Membası Mamasun Barajı'ndan başlayıp, mansabı Tuz Gölü'ne kadar uzanmaktadır. Aksaray şehrin merkezinden geçerek Aratol Mahallesi'nin güneydoğusunda bulunan Karasu kanalı ile birleşmektedir. Ulurmak, genelde sulama suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılmaktadır. Bu dere üzerinde DSİ'nin inşa ettiği Mamasun Barajı bulunmaktadır. Mamasun Barajı Aksaray İli'nin içme ve sulama amaçlı kullanımlarında en önemli su kaynağıdır.

Ulurmak dışında, Mamasun Barajı'nı besleyen Melendiz ve Karasu Çayının su potansiyeli de Aksaray İli için önemli kaynaklardır. Melendiz Çayı'nın membası, Ihlara-İlusu-Belisırma-Selime güzergahından çıkıp Doğanarla mevkiinde Mamasun Barajı'na dökülmektedir. Karasu Çayı ise Gülağaç güzergahından başlayarak Çatalsu mevkiinde baraja dökülmektedir. Bunların dışında Ekecik ve Peçeneközü dereleri güneydoğuda, Helvadere kaynakları güneyde, Eşmekaya pınarı batıda, Öteyüz ve İnatlı dereleri ise doğuda bulunur.

Melendiz Çayı'nın debisi beslenme miktarına bağlı mevsimsel olarak değişmektedir. Ulurmak, Karasu, Ekecik, İnatlı ve Eşmekaya derelerinde yağışlı mevsimlerde aktif, kurak dönemlerde ise akış gözlenmemektedir.

Çizelge B.1 – Aksaray İlinin Akarsuları (DSİ, 2014)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Helva Deresi	31.1	31.1	0.371	Karasu	Sulama - İçmesuyu
Melendiz Çayı	53.9	53.9	2.14	Melendiz	Sulama - İçmesuyu
Karasu	75.6	75.6	1.52	Karasu	Sulama
Kulhasan (Ekecik)	43.5	43.5	0.83	Ekecik	Sulama
Öteyüz	12.3	12.3	0.24	Kızılırmak	Sulama
İnaltı	12.7	12.7	0.25	Kızılırmak	Sulama
Sırabük	10.8	10.8	0.113	Kızılırmak	Sulama

İlimizde balık çiftliği bulunmamaktadır.

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

İlimizde bulunan göletlerden en önemlisi Melendiz çayı üzerinde bulunan Mamasun Baraj gölüdür. Ortaköy yakınlarındaki Kültepe ve Bozkır baraj gölleri yanında D.S.İ. tarafından tamamen sulama amaçlı olarak yapılan Ortaköy-Balcı göleti, Helvadere göleti, Ortaköy Çiftevi göleti, Güzelyurt göleti gibi göletlerde vardır. İlimizde bulunan sulama göletlerine ait bilgiler Çizelge B.2'de verilmektedir.

Çizelge B.2- Aksaray İlinde Mevcut Sulama Göletleri (DSİ, 2014)

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
GÜZELYURT GÖLETİ	ZONLU	90.000,0	160	280.000	SULAMA
ÇİFTEVİ GÖLETİ	HOMOJEN	1.500,000	211	900.000	SULAMA
SARIBÜK GÖLETİ	KAYA DOLGU	590.000	197	400.000	SULAMA
HELVADERE GÖLETİ	HOMOJEN	900.000	253	790.000	SULAMA
BALCI GÖLETİ	ZONLU TOPRAKLI	1.800,000	170	1.000,000	SULAMA
KÜTÜKLÜ GÖLETİ	KİL ÇEKİRDEKLİ ZONLU DOLGU	955.000	168	750.000	SULAMA
KALEBALTA GÖLETİ	HOMOJEN	407.000	68	347.000	SULAMA
SİVRİHİSAR GÖLETİ	HOMOJEN	156.000	25	156.000	SULAMA
ÇİFTEVİ 2 GÖLETİ	HOMOJEN	1.790,000	404	1,615,000	SULAMA
MAMASIN BARAJI	KAYA DOLGU	165.000,000	20.000	63.000,000	SULAMA/İÇME SUYU /TAŞKIN

Tuz Gölü:

Tuz Gölü, Türkiye'nin Van Gölü'nden sonra ikinci büyük gölüdür. İdari olarak Aksaray Konya ve Ankara illeri sınırları içindedir.

Kapalı bir havzada yer alan göl, jeolojik olarak tektonik kökenlidir. Büyüklüğüne karşın ülkemizin en sığı göllerinden biridir. Derinliği bir çok yerde 0.5 metreyi dahi bulmaz. Suyun bol olduğu ilkbahar aylarında göl alanı 164.200 hektara ulaşır. Türkiye'nin en az yağış alan yeri olduğu için akarsu bakımından çok fakirdir. Önemli sayılabilecek akarsuları güneyden göle giren Bağlıca ve Kırdelik suları kaynakları ve batıdan giren İncesuyu ile doğudan gölü besleyen Peçenek suyudur.

Ancak bu suların tamamına yakını yazın kurur ve göle ulaşamaz. Aşırı buharlaşmanın da etkisiyle gölün tamamına yakını kurur. Kuruyan bölgelerde 30 cm.yi bulan tuz tabakası oluşur. Sadece ülkemizin değil dünyanın da en tuzlu göllerinden biridir. Suyun yoğunluğu 1,225 cm³/gr.dır. Tuz oranı ise % 32,4.tür. Türkiye'nin tuz ihtiyacının büyük bir bölümü buradan karşılanır

Gölde, tuz yoğunlaşmasının yüksekliği nedeniyle sucul bitkilere rastlanmaz. Göl çevresinde, akarsu etkisinde kalan bölgelerde tuza dayanıklı, seyrek bitki örtüsüne rastlanır.

Kuş varlığı yönünden Türkiye'nin en zengin göllerinden biridir. Kışın kapladığı çok geniş su alanı su kuşları için önemli bir kışlama alanı oluşturur. Tuzlu ortamlara uyum sağlamış olan flamingo, kılıçgaga, angit ve benzeri kuşların yanı sıra, yağmurcunlar, turnalar, yaban kazları ve yaban ördekleri gölde büyük topluluklar oluşturmaktadır. Göl çevresinin nispeten ıssız oluşu nedeniyle etraftaki su birikintilerinde, meralarda ve ekili alanlarda rahatça beslenmekte, kışın en soğuk günlerinde dahi donmayan göl sularında yüzebilmektedirler.

14.09.2000 tarih ve 2000/1381 sayılı kararı Kararname ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilen Tuz Gölü Özel Koruma Bölgesi'nin sınır koordinatları 08.08.2002 tarih ve 24840 sayılı

Resmi Gazete’de yayımlanan 04.07.2002 tarihli ve 2002/4512 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile aşağıda belirtildiği şekilde yeniden tespit edilmiştir.

B.1.2. Yeraltı Suları

Aksaray ilinin (merkez) içme su potansiyeli mevsimlere göre değişiklikler göstermekte olup, şehir yılda ortalama 13,5x106 m³/yıl su tüketmektedir. Aksaray ili, içme su ihtiyacını üç ayrı kaynaktan kullanmaktadır. Bunların ikisi yeraltı su kaynağı olup diğeri de yüzeysel su kaynağı olan Mamasun barajından karşılamaktadır. Mamasun barajı en büyük içme su kaynağı olup, buradan alınan su belli bir fiziksel ve kimyasal arıtmadan sonra şehre verilmektedir. Diğer iki yeraltı su kaynağı ise arsenik parametresinin sınır değerlerinin üstünde olması nedeniyle Arsenik arıtımına tabi tutulduktan sonra su şehre verilmektedir. Ayrıca 2009 yılında Aksaray Belediyesi bünyesine dahil olan Aratol Belediyesi’ne (Aratol Mahallesi) ait kuyulardan Aratol Mahallesi beslenmektedir.

Çizelge B.3– Aksaray İlinin Yeraltısuyu Potansiyeli (Aksaray Belediyesi, 2014).

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
Bağlıköy Yeraltı Su Kaynağı	4.679,217
Helvadere Yeraltı Su Kaynağı	1.453,785
Aratol Yeraltı Su Kaynağı	0.4945

Helvadere yeraltı su kaynağı, Aksaray ilinin güneybatısında ve Aksaray iline 37 km uzaklıktaki Helvadere kasabasında yer almaktadır. Aksaray il merkezinin ilk içme ve kullanma su kaynağı olan Helvadere yeraltı su kaynağı, 1953 yılında şehrin büyük bir kesimine hizmet vermeye başlamıştır. Bağlıköy yeraltı su kaynağı, Aksaray ili içme ve kullanma suyunun ortalama olarak %30’unu karşılamaktadır. Aksaray’ın güneyinde ve Aksaray’a 15 km uzaklıkta bulunan Bağlıköy’ün hemen girişinde yer almaktadır. 1986 yılında hizmete geçen Bağlıköy yeraltı su kaynağından yaklaşık olarak en fazla 21.600 m³/gün’e kadar su alınabilmektedir.

Jeotermal Kaynaklar

1) Ziga Kaplıcası Sıcak ve Mineralli Su Kaynakları

Aksaray İli’nin sınırları içerisinde en önemli sıcak ve mineralli su kaynakları konumunda olan Ziga kaplıcası, Aksaray’a yaklaşık olarak 35 km ve Yaprakhisar Köyü’ne 1.5-2 km uzaklıktadır. Ziga termal kaynaklarını oluşturan normal fay hattı, güneybatı-kuzeydoğu yönünde uzanmakta ve yüzeyden kolaylıkla izlenebilmektedir.

Bu fay hattı boyunca, Ziga Kaplıcası’nda farklı debi ve sıcaklıkta, yüzeye çıkan beş adet sıcak ve mineralli su kaynağı tespit edilmiştir. Yapılan arazi ölçümleri sonucunda, Ziga Kaplıcası sıcak ve mineralli su kaynaklarının sıcaklık değerleri yaklaşık 45-52° C arasında değişmektedir. Ayrıca, Ziga sıcak ve mineralli su kaynakları güneybatı-kuzeydoğu yönünde Ziga fay hattı boyunca birçok noktada gaz çıkışı ile boşalmaktadır.

Ziga Kaplıcaları 47 derece sıcaklığında 150lt/sn debisi olan mineral bakımından oldukça zengin başta romatizmal hastalıklar olmak üzere metabolizma bozuklukları, göz rahatsızlıkları ve kadın hastalıklarına iyi gelmektedir.

Bölgede kurulan Ziga Kaplıcaları ve Dinlenme Tesisi; 200 yataklı 4 yıldızlı otel, kür merkezi ve diğer sosyal tesislerden oluşmaktadır.

RESİM B.1. Ziga Kaplıcası Su Çıkış Noktası

2) Yaprakhisar Sıcak ve Mineralli Su Kaynağı

Bölgede eski Ziga olarak bilinen Yaprakhisar sıcak ve mineralli su kaynağı, Yaprakhisar Köyü'nde yer almaktadır. Kaynağın çıkış noktaları traverten alanlarının içinden çıkmaktadır.

Yaprakhisar kaynak bölgesinde, diğer sıcak ve mineralli kaynaklar gibi gaz çıkışlar yaygındır. Bu kaynağın sıcaklığı 36°C, debisi yaklaşık 1 l/sn ve toplam çözünmüş katı madde 3450 mg/lt'dir. Kaynağın çıkışında kırmızımsı ve kahverengi bir çözelti bırakmaktadır.

3) Belisırma Sıcak Su Kaynağı

Sıcaklığı 24 °C olan Belisırma kaynağı, Belisırma Köyü'nün güneyinde, Melendiz Çayı'nın kenarında çıkmaktadır. Kaynağın debisi 0,2 lt/sn'dir. Sıcak su kaynağının çıkış derinliği 312,5 m'dir. Kaynak, köy halkı tarafından temizlik işlerinde kullanılmaktadır.

4) Ihlara Sıcak ve Mineralli Su Kaynağı

Ihlara sıcak ve mineralli su kaynağı, Aksaray'ın güneydoğusunda yaklaşık 40 km uzaklıkta yer almaktadır. Bu kaynak, Ihlara Köyü Melendiz Çayı kenarından çıkmaktadır. Ihlara Köyü'nde iki ayrı çıkış noktası olan bu kaynaklar, 36 °C sıcaklıkta olup, kaynak çıkış alanları üzerine iki ayrı hamam inşa edilmiştir. Ihlara erkek hamamı kaynağı 36 °C sıcaklığında olup debisi yaklaşık 1,5 lt/sn'dir. İkinci kaplıcanın sıcaklığı ise 28 °C ve debisi yaklaşık 1 lt/sn'dir.

5) Ilısu Sıcak Su Kaynağı

Ilısu kaynağı, Ilısu Köyü'nün içinde Melendiz Çayı kenarından çıkmaktadır. Sıcak su kaynağın sıcaklığı 40 °C'dir. Kaynak üzerine inşa edilen hamam, köylüler tarafından tedavi amaçlı

kullanılmaktadır. Bu bölgede, Melendiz Çayı boyunca farklı düşük debilere sahip sıcak su kaynakları çıkmaktadır. Kaynakta gaz çıkışları yok denecek kadar azdır.

6) Acıgöl Sıcak ve Mineralli Su Kaynağı

Acıgöl sıcak ve mineralli su kaynağı Aksaray'ın 60 km kuzeydoğusunda bulunan Acıgöl'ün kenarından çıkmaktadır. Bu bölgede birçok noktadan çıkan kaynakların sıcaklıkları 26-45 °C arasında değişmektedir. Acıgöl kenarında çıkan sondajlarda suyun sıcaklığı ise 65 °C'dir. Kaynaklardan gaz çıkışları oldukça fazladır.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Aksaray İli'nde bulunan soğuk su kaynaklarının debileri oldukça düşüktür. Bu kaynaklar, kırkçatlak ve fay hatları boyunca ve/veya jeolojik birimlerin dokunaklarından açığa çıkmaktadır. Bazı kaynaklar kaptaja alınarak içme ve sulama suyu amaçlı yararlanılmakta, diğerleri ise boşa akmaktadır. Aksaray İli'nin içme suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla bazı alternatif soğuk su kaynakları araştırılmıştır. Bu kaynaklar Dutpınar, Ayazma ve Kırkgözler kaynaklarıdır.

1) Dutpınar Soğuk Su Kaynağı

İlisu Köyü'nde bulunan Dutpınarı kaynağı bazaltlar ile Selime tüfü dokunaklarından açığa çıkmaktadır. Kaynağın sıcaklığı 18 C, debisi ise yaklaşık 3 lt/sn'dir. Dutpınarı kaynağı, Melendiz çayının hemen kenarında ortaya çıkmakta olup, yaz aylarında sulamada kullanılmakta, kışın ise Melendiz çayına boşalmaktadır.

2)Ayazma Soğuk Su Kaynağı

Aksaray-Güzelyurt İlçesi'nde yer alan Ayazma kaynağı, tüflerden açığa çıkmaktadır. Bu kaynağın debisi 2 lt/sn, sıcaklığı ise 15 C'dir. Ayazma kaynağının kaptajı yapılarak ilçeye getirilmiş ve içme suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılmaktadır.

3)Kırkgözler Soğuk Su Kaynağı

Kırkgözler kaynağı, İhlara Vadisi yanında yer almaktadır. Bu kaynağın sıcaklığı 11 °C ve elektriksel iletkenliği "EC" değeri ise 100 MikroS/cm'dir. İhlara Vadisi boyunca en düşük mineralizasyona sahip olan bu kaynak, genelde yöre halkı tarafından içme ve sulama suyu ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılmaktadır. Kaynak, farklı debiye "0.5-2 lt/sn" sahip olan yaklaşık 5-6 noktadan çıkmaktadır. Kaynak suları, Melendiz Çayı hattı boyunca akmaktadır.

4) Kuyular

Havzada ve Aksaray ovasında DSİ tarafından muhtelif zamanlarda açılmış sondaj kuyuları büyük bir yoğunluk göstermektedir. Bu kuyular genellikle alüvyonlar içinde açılmış olup derinlikleri 9-337 metreler arasında değişmektedir. Bundan başka Tuz Gölü havzasında TPAO'nun da sondaj kuyuları mevcuttur. Bunlar petrol aramaları ile ilgili derin kuyulardır. Ayrıca havzada su bulmaya yönelik başka bir kuruluş ve kişiler tarafından açılmış sığ sondaj kuyuları da mevcuttur.

İçme ve kullanma suyu elde etmek için elle açılmış çoğunlukla sığ olan ev ve tarla kuyuları da mevcuttur. Bu kuyulardaki su seviyesi derinliği çoğunlukla 0,5 m ile 30 m arasında değişmektedir.

Bu kuyulardaki su seviyesi derinliği çoğunlukla 0,5 m ile 30 m arasında değişmektedir. Adi kuyu derinlikleri genellikle 35 metreye kadar inebilmektedir. Havzanın bazı kısımlarında ise yer altı suyu yüzeye kadar çıkabilmekte, geniş alanlar kaplayan bataklıklar oluşturmaktadır. Sultanhanı yöresi, Bolluk Gölü batısı ve Tersakan Gölü güneyinde bu bataklıklar yaygındır. Göle yakın bölgelerde bataklıklar, tuzluluk nedeniyle çorak bölgeler olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca zeminin geçirimsizliği nedeniyle çukur kısımlarda oluşan geçici bataklıklar da mevcuttur. Bunlara Yeniceoba kuzeyi, Tersakan Gölü güneydoğusu ve Sultanhanı kuzeybatısında rastlanır.

İlimizde yeraltı su seviyesi ve bunun yıllar içerisindeki değişimi hakkında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

B.1.3. Denizler

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Yüzey ve yeraltı suları için değerlendirme 7 Nisan 2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” ve 30 Kasım 2012 tarih ve 28483 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği”ne göre yeraltı su kaynaklarımız, yerleri, koordinatları ve ortalama nitrat değerleri aşağıdaki tablodaki gibidir.

Çizelge B.4 - Aksaray ilinde 2014 Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tar. Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları (Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü-2014)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun					
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)		Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
									Enlem	Boylam	
YERALTI						68-001		KUTLU BÜYÜKKÜNK KUTLU KASABASI BÜYÜKKÜNK SÜLÜK	38.282198	33.818426	5,4750
YERALTI						68-002		TANATÖME MEVKİİ YENİKENT	38.330126	33.752378	6,8000
									ENLEM	BOYLAM	
YERALTI						68-003		KONYA YOLU 20.KM	38.302320	33.804414	0,0000
YERALTI						68-004		ESKİ SULTANHANI	38.251489	33.512509	1,7000
YERALTI						68-005		1 NOLU KUYU KOÇAŞ TİM	38.449302	33.858541	15,750
YERALTI						68-006		İNCEÖZ MEVKİİ ACIPINAR KASABASI	38.521252	33.836349	0,0000
YERALTI						68-008		KÖY CİVARI HAMİDİYE-ALACA	38.291041	33.978728	17,225
YERALTI						68-009		KİLLİK MEVKİİ TAŞPINAR	38.250720	33.980123	8,6250

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun					
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)		Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
								KASABASI			
YERALTI						68-010		KEPEZ MEVKİİ ARMUTLU KASABASI	38.1964 21	33.8852 64	2,0000
YERALTI						68-011		PIRİNÇLİK MEVKİİ SAĞLIK KASABASI	38.2916 12	34.0732 33	0,0000
YERALTI						68-012		KANAL ÜSTÜ TOPAKKAYA KASABASI	38.4327 99	33.9664 90	0,0000
YERALTI						68-013		FATİH MAH. ACIPINAR KASABASI	38.5314 89	33.8477 95	7,0500
YERALTI						68-014		KARABAYDI MEVKİİ KUTLU KASABASI	38.2894 18	33.8561 28	0,0000
YERALTI						68-016		KÖYCİVARI TEPESİDELİKHAN	38.4653 10	34.0527 13	4,2750
YERALTI						68-021		ALANYURT KÖYÜ GÜLAĞAÇ/AKSARAY	38.3340 49	34.3343 55	0,0000
YERALTI						68-023		GENÇOSMAN MAH.MUSA İPEK BAHÇESİ ARMUTLU KASABASI	38.1894 27	33.9023 45	0,0000
YERALTI						68-024		MUSTAFA ATAR EŞMEKAYA KASABASI	38.2523 07	33.4832 98	33.4832 98
YERALTI						68-025		KARAYAĞMUR YAYLASI ESKİL	38.1991 07	33.3471 34	33.3471 34
YERALTI						68-026		GÖLBEZ YAYLASI İRİŞLER KUYUSU ESKİL	38.3263 02	33.3299 39	33.3299 39
YERALTI						68-027		YAZIR YAYLASI BELEDİYE KUYUSU ESKİL	38.3328 55	33.4189 05	33.4189 05
YERALTI						68-028		AYTEKİN KUYUSU YEŞİLYURT MAH.SAPMAZ KÖYÜ	38.5027 52	33.8535 21	33.8535 21
YERALTI						68-029		BAKİ ÇEVİK KUYUSU HAMİDİYE-ALACA	38.3016 58	33.9661 19	33.9661 19
YERALTI						68-030		ORGANİZE SAN.BÖL.KARATA Ş YOLU ÜZERİ	38.2612 20	34.0280 41	34.0280 41
YERALTI						68-031		OKUL CİVARI SİPAHİLER KÖYÜ SARIYAŞI	38.9066 31	33.8362 01	33.8362 01
YERALTI						68-032		HİRFANLI BARAJI YANI BELEDİYE SARIYAŞI	38.9973 08	33.8557 43	33.8557 43
YERALTI						68-033		HODALI MEVKİİ RECEP GÜÇLÜ KUYUSU SARIYAŞI	38.9889 43	33.8522 10	33.8522 10
YERALTI						68-034		MUSTAFA ATAĞ	38.9918	33.8478	33.8478

Su Kaynağının Cinsi (Yüzeysel/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun					
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)		Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
								KUYUSU SARIYAŞI	45	37	37
YERALTI						68-035		ŞABAN DÜZGÜN KUYUSU SARAYHAN KASABASI	38.5685 42	33.8049 76	33.8049 76
									ENLEM	BOYLAM	
YERALTI						68-036		KÖSELİ MAH.ŞEFİK AŞCI KUYUSU YEŞİLOVA	38.4006 55	33.8572 55	10,7000
YERALTI						68-037		İSMAİL ARIBAŞ KUYUSU ÇİMLİYENİKÖY	38.4771 30	33.8732 35	33.8732 35
YERALTI						68-038		Fevzi KILIÇARSLAN ORTAKÖY	38.7062 29	34.0014 14	34.0014 14
YERALTI						68-039		Sefer KILIÇARSLAN ORTAKÖY	38.7322 72	34.0394 66	34.0394 66
YERALTI						68-040		Ramazan KAYA ORTAKÖY	38.7248 94	34.1021 13	33.4191 67
YERALTI						68-046		AKGÖL MEVKİİ BÖGET KÖYÜ ESKİL	38.3246 34	33.4191 67	34.0174 50
YERALTI						68-048		YURTSEVER MAH. AĞAÇÖREN	38.8732 70	33.9176 20	33.5577 00
YERALTI						68-051		YAVŞANLIK MEVKİİ DEVEDAMI KASABASI ORTAKÖY	38.5451 30	34.0174 50	34.1321 97
YERALTI						68-053		PINARBAŞI KÖYÜ ORTAKÖY	38.4260 90	33.5577 00	34.0281 20
YÜZEYSEL						68-007		MAMASIN BARAJI	38.4044 06	34.1321 97	34.2889 01
YÜZEYSEL						68-015		KÖYÜNÜ MEVKİİ TEPESEDİLİK KÖYÜ	38.4301 87	34.0281 20	34.2294 00
YÜZEYSEL						68-017		KOCAKÖPRÜ MEVKİİ DEMİRCİ KASABASI	38.3844 23	34.2889 01	34.3648 41
									ENLEM	BOYLAM	
YÜZEYSEL						68-018		DOĞANTARLA YOLU KIZILKAYA KÖYÜ	38.3844 23	34.2889 01	34.3773 38
YÜZEYSEL						68-019		GÜLAĞAÇ GÖLETİ GÜLAĞAÇ/AKSARAY	38.3547 50	34.2294 00	34.3648 41
YÜZEYSEL						68-020		GÜLPINAR GÖLETİ GÜLPINAR	38.3969 16	34.3648 41	34.3773 38

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun					
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)		Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
								KASABASI			
YÜZEYSEL						68-022		KÖY CİVARI MEVKİİ HAMİDİYE-ALACA	38.4053 48	34.3773 38	33.9860 89
YÜZEYSEL						68-041		GÜZELYURT GÖLETİ	38.2915 97	33.9860 89	34.3544 22
YÜZEYSEL						68-042		BOĞAZKÖY BARAJI	38.2737 99	34.3544 22	2,9083
YÜZEYSEL						68-043		HİRFANLI BARAJI SARIYAHSI	38.9514 93	33.8846 69	4,3375
YÜZEYSEL						68-044		BALCI GÖLETİ BALCI KASABASI ORTAKÖY	39.0240 25	33.8964 22	4,5500
YÜZEYSEL						68-045		HELVADERE GÖLETİ HELVADERE KASABASI	38.7186 76	34.0571 61	4,6917
YÜZEYSEL						68-047		HARLAK MEVKİİ AĞAÇÖREN	38.2018 60	34.2091 36	2,6333
YÜZEYSEL						68-049		CAMİLİ KASABASI GÖLETİ AĞAÇÖREN	38.5080 99	33.8359 18	1,2667
YÜZEYSEL						68-050		BOZKIR BARAJI ORTAKÖY	38.8664 70	33.9477 80	3,1667
YÜZEYSEL						68-052		SARIKARAMAN KÜLTEPE BARAJI ORTAKÖY	38.4566 20	34.0487 00	4,2583

Kıta İçi Su kaynaklarının Kalite Kriterleri;

Su Kaynakları, göl ve baraj sularının Kıta içi yüzey sularının sınıflaması ve kalite kriterlerine ve kullanım amaçlarına göre değerlendirilmiştir. Bu sınıflandırmaya göre;

I.Sınıf “Yüksek Kaliteli Su”

Kullanım amacı: Yalnız dezenfeksiyon ile içme suyu temini, rekreasyonel amaçlar, alabalık üretimi, hayvan üretimi ve çiftlik ihtiyacı, diğer amaçlar

II. Sınıf “Az Kirlenmiş Su”

İleri ve uygun bir arıtma ile içme suyu temini, rekreasyonel amaçlar, alabalık dışında balık üretimi, sulama suyu kriterlerini sağlamak şartıyla sulama suyu olarak, Sınıf I dışındaki diğer bütün kullanımlar

III. Sınıf “Kirlenmiş Su”

Gıda, tekstil gibi kalite su gerektiren endüstriler hariç olmak üzere uygun bir arıtmadan sonra endüstriyel su temininde kullanılabilir.

IV. Sınıf “Çok Kirlenmiş Su”

Yukarıda I. II. ve III. Sınıfları için verilen kalite parametreleri bakımından daha düşük kalitedeki yüzeysel suları ifade eder.

1-Melendiz Çayı Kalitesi (Baraj Girişi)

Kıta içi su kaynaklarının sınıflarına göre, Mamasun Barajı'nı besleyen Melendiz Çayı'nın fiziksel ve kimyasal özellikleri I. sınıf kalite kriterlerine sahiptir. Bu sınıflama işleminde, suyun sıcaklığı, pH, Çözünmüş oksijen "DO", toplam çözünmüş iyon ve ağır metal içeriği vb. özellikler değerlendirilmiştir.

Ancak, Melendiz çayı sularının kirlilik parametrelerine bakıldığında "Toplam azot, NH₄, NO₃, NO₂ ve Toplam PO₄", parametrelerine göre II. ve IV. Sınıfları arasında değişmektedir. Bu değişim, çay sularına deşarj edilen atıksularının miktarı ve içeriğinin mevsimsel olarak değiştiğinin bir göstergesidir.

2-Karasu Çayının Kalitesi (Baraj Girişi)

Mamasun Baraj'ını besleyen Karasu Çayı, sıcaklık, pH, çözünmüş oksijen "DO" toplam çözünmüş iyon ve ağır metal parametrelerine göre I. sınıf sulara girmektedir. Ancak, suların kirlilik parametrelerine bakıldığında "klorür, NH₄, NO₃" parametrelerine göre II. ve III. Sınıfları arasında değişmektedir. NO₂, toplam PO₄, ve mangan içeriğine göre ise, Karasu çayı 4. sınıf sudur.

3-Mamasun Baraj Sularının Kalitesi

Mamasun Barajı, Aksaray şehrinin içme ve sulama suyu ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılmaktadır. Baraj göl sularının fiziksel ve kimyasal özelliklerine göre I. sınıf, NO₃, PO₄ ve amonyum parametrelerine göre II. Sınıf, NO₂ içeriğine göre ise IV.sınıf kalitede olduğu belirlenmiştir.

4-Uluırmak Sularının Kalitesi

Özellikle yaz aylarında Uluırmak sularına yapılan yoğun atıksu deşarjı, toplam organik madde ve NO₂ içeriğinin artmasına neden olmuştur. Dolayısıyla, Uluırmak, organik madde ve NO₂ içeriğine göre IV. Sınıf su kalitesine sahiptir. Irmak sularının, fiziksel ve kimyasal özelliklerine göre, I. sınıf, ağır metaller, NO₃, PO₄ ve amonyum içeriğine göre ise II.sınıf kalitede olduğu tespit edilmiştir.

5-Aratol Karasu Kanal Sularının Kalitesi

Aratol Karasu kanalındaki suyun, sıcaklık, pH, SO₂ ve ağır metaller değerleri dışındaki tüm parametreleri, IV. Sınıf kalitede olduğu tespit edilmiştir. Bu su kalitesi, bölgedeki yerleşim alanları ve tesislerin sürekli atık su deşarjından kaynaklandığını göstermiştir.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İlimizde Aksaray Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Her yıl yeni sanayi tesisleri ilave edilmekte hem kapasite hem de işgücü olarak artış olmaktadır. OSB içme ve kullanma suyu

Aksaray Belediyesi Bağlıköy su kaynaklarından sağlanmaktadır. Ayrıca su tüketimi çok olan bazı sanayi kuruluşları su ihtiyaçları dahilinde yer altı suyu kuyusu işletmektedir. Bu bağlamda Organize Sanayi Bölgesinde deşarj edilen yüksek ağır metal, toksit ve tehlikeli maddeler içeren endüstriyel atık sular, bölgedeki akarsuların fiziksel ve kimyasal özellikleri üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.

İlimizde, endüstriyel tesislerden çıkan atık sulardan kaynaklanan kirlenmenin önlenmesi amacıyla İl Müdürlüğümüzce arıtma tesislerinin kurularak gerekli tedbirlerin alınması sağlanmaktadır.

İlimizde bulunan Organize Sanayi Bölgesi sınırları içerisinde faaliyet göstermekte olan firmalara ait endüstriyel atık su arıtma bilgileri aşağıdaki tablodaki gibidir.

Çizelge B.5- Aksaray ilinde OSB Sınırları İçerisinde Aktif Olarak Çalışan Atık Su Arıtma Tesisi Bilgileri (Aksaray Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü -2014)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
OSB AAT	Faal	1500 m ³ /gün	Fiz.+Kim.+Biy.+Ça mur Susuzlaştırma	4 ton/gün	Kanala Deşarj	
Eroğlu Giyim	Faal	1000 m ³ /gün	Biyolojik	1 ton/gün	OSB kanalizasyon	
Sütaş A.Ş.	Faal	3500 m ³ /gün	Biyolojik	0.4 ton/gün	OSB kanalizasyon	
Dentaş A.Ş.	Faal	60 m ³ /gün	Fiz.+Kim+.Biy.+ İleri Arıtma	0.16 ton/gün	OSB kanalizasyon	
Karakaya 86	Faal	22.5 m ³ /gün	Kimyasal+Filtre Pres	0.01 ton/gün	OSB kanalizasyon	

B.3.1.2. Eysel Kaynaklar

İlimizdeki su kaynakları üzerinde evsel kirlilik baskısı yüzey sularında yoğundur. İçme suyu temin edilen Mamasun Barajı ve Barajı besleyen Melendiz ve Karasu ırmakları havzasında gerek evsel (katı atık, evsel atık sular, hayvansal atıklar) gerekse tarımsal kirlilikler su kaynaklarını kirletmektedir. Bu atık suların içeriği akarsularda mikrobiyel kirlenme ve buna bağlı olarak birçok tehlikeli hastalıklara neden olmaktadır.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Mamasun Barajı suları ve diğer göletlerin çevresinde yer alan tarım alanlarında tarım ilaçları, pestisit, hayvan-bitki artıkları ve yapay gübreler kullanılması, hem organik hem de mikrobiyel kirlenmeye neden olmaktadır. Bu tür kirlenmeyi, tarım arazilerinde yetiştirilen sebze ve meyvelerden insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratması mümkündür. İlimizde pestisitlerle ilgili olarak bir çalışma yapılmamıştır.

İlimizde toplam 420.430 ha büyüklüğünde tarım arazisi bulunmaktadır. İl genelinde genel olarak buğday, arpa, mısır, yulaf ve tritikale tarımı yapılmaktadır. İl genelinde kuru ve sulu tarım yaygın olarak yapılmaktadır. İlimizde 2014 yılında toplam 301.51 ton zirai ilaç tüketimi yapılmıştır.

B.3.2.2. Diğer

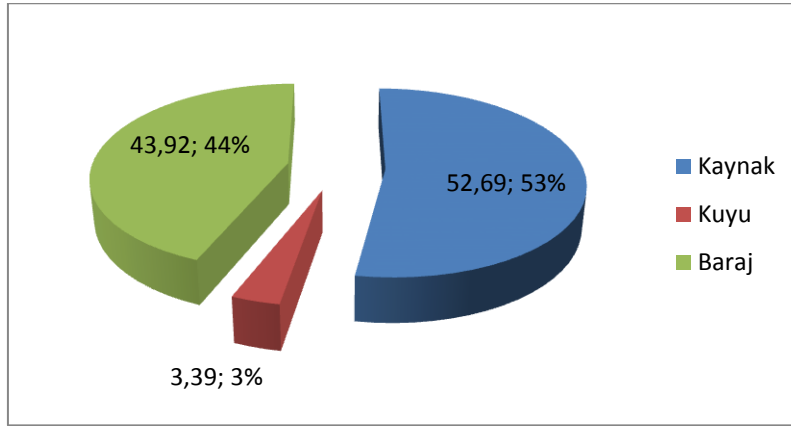
İl içerisinde vahşi depolama sahası bulunmamaktadır.

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlimiz (Merkez) içme suyu potansiyeli mevsimlere göre değişiklikler göstermekte olup şehrimiz yılda ortalama 14.500.000 m³/yıl su tüketmektedir. Aksaray İli içme suyu ihtiyacını üç ayrı kaynaktan kullanmaktadır. Bunların ikisi yer altı su kaynağı diğeri ise yüzeysel su kaynağı olan Mamasun Barajıdır. Mamasun Barajı en büyük içme suyu kaynağı olup buradan alınan su belli bir fiziksel ve kimyasal arıtmaya tabi tutulduktan sonra şehre verilmektedir. Diğer iki yeraltı su kaynağı ise (Bağlıköy yeraltı su kaynağı ve Helvadere tatlı su kaynağı) kimyasal arıtım ile arsenik giderimi yapılarak şehre verilmektedir. Bu kaynaklardan şehre verilen suyun tamamı evsel amaçlı olarak kullanılmak üzere verilmektedir. Ayrıca 2009 yılında Aksaray Belediyesi bünyesine dahil olan Aratol Belediyesi'ne (Aratrol Mahallesi) ait kuyulardan Aratol Mahallesi beslenmektedir.

Grafik B.1. Aksaray İlinde 2014Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Mik. Kaynaklara Göre Dağılımı (Aksaray Belediyesi, 2014)

Çizelge B.6-Aksaray İlinde İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarı (Aksaray Belediyesi, 2014)

Su Kaynağı	% Oranı	2014 Yılı Toplam Su Miktarı
Arıtma	43.92	6.381,838
Bağlıköy	39.87	5.793,606
Helvadere	12.82	1.863,346
Aratol	3.39	492.529
TOPLAM(M3/yıl)	100.00	14.531,319

İlimiz içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye Aksaray Belediyesi olup imar planı kapsamında bulunan ortalama nüfus 196.000 civarındadır.

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlde iki ayrı yer altı su kaynağı bulunmaktadır. Bunlar Bağlı köy Yeraltı su kaynağı ve Helvadere tatlı su kaynağıdır. Her ikisinde de arsenik giderimi için basınçlı kum filtreleri esasına dayalı kimyasal arıtım yapan tesisler mevcuttur. Bağlıköy yer altı su kaynağının kapasitesi 21.600 m³/gün civarında olup içme ve kullanma suyunun ortalama olarak %30-40'ın karşılamaktadır. Helvadere tesisi ise kaynağında 80lt/sn kapasiteye sahiptir. Bu kaynaklardan alınan sular sadece şehrin içme ve kullanma suyu ihtiyacında kullanılmaktadır.

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

İlimizde Merkez içme su potansiyeli mevsimlere göre değişiklikler göstermekte olup şehir yılda ortalama 14.500.000 m³/yıl su tüketmektedir. İçme Suyu temin edilen ilk kaynağımız İlin en büyük su kaynağı olan Mamasun Barajı olup buradan alınan su belirli bir fiziksel ve kimyasal arıtmadan geçirildikten sonra şehre verilmektedir. Aksaray İli içme suyunun mevsimlere göre %40-50'sini karşılamaktadır. Ancak barajın çok eski bir baraj olması ve dolayısıyla aşırı kirletici bulundurması sebebi ile barajdan alınıp şehre verilen su miktarı 26.000 m³'ü geçmemektedir. İkinci su kaynağımız Bağlıköy yer altı su kaynağı olup arsenik giderimi için basınçlı kum filtreleri esasına dayalı kimyasal arıtım yapan tesisi mevcuttur. Yılın 365 günü faal olup tam kapasitesi 21.600 m³/gün ve su alınabilmektedir. Şehrin mevsimlere dayalı ihtiyacına göre 105-210 lt/sn su alınmaktadır. Üçüncü su kaynağımız Helvadere tatlı su kaynağı olup bu kaynaktaki arsenik giderimi için basınçlı kum filtreleri esasına dayalı kimyasal arıtım yapan tesis mevcuttur.

B.4.2. Sulama

İlimizde toplam tarım arazisi 420.430 (ha) olup, sulanabilir arazi 357,793(ha) , sulanmayan tarım arazisi 235.490,5 (ha) , sulanan tarım arazisi 122.302,5(ha) dir.

B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İlimizde salma sulama yapılan miktar;

Çizelge B.7 Salma Suyuna Yapılan Alan ve Kullanma Suyu (DSİ 44. Şube Müdürlüğü-2014)

	İl Özel İdaresi	DSİ	Halk Sulamaları (DSİ Ruhsatlı Kuyular)	Halk Sulamaları (Kendi İmkanları)	Toplam
Salma sulama	2.545	25.761	-	-	28.306

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İlimizde basınçlı sulama yapılan miktar;

Çizelge B.8 İlimizde Basınçlı Sulama Yapılan Miktar (DSİ 44. Şube Müdürlüğü-2014)

	İl Özel İdaresi	DSİ	Halk Sulamaları (DSİ Ruhsatlı Kuyular)	Halk Sulamaları (Kendi İmkanları)	Toplam
--	-----------------	-----	--	-----------------------------------	--------

Basinçlı sulama	7.695	11.019	38.301,8	30.192,5	87.208,3
-----------------	-------	--------	----------	----------	----------

İlimizde bulunan sulama kooperatifi sayısı:

Çizelge B.9 İlimizde Bulunan Sulama Kooperatifi Sayısı (DSİ 44. Şube Müdürlüğü-2014)

	Sulama Kooperatifi Sayısı
Merkez	11
Ağaçören	1
Eskil	10
Gülağaç	2
Güzelyurt	1
Ortaköy	6
Sarıyahşi	2

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

İl genelinde sanayi tesislerinde şebeke suyu ve kuyu suyu kullanılmaktadır. İlimizde endüstriyel nitelikli su kullanımının en yoğun olduğu bölge Organize Sanayi Bölgesidir. Organize Sanayi Bölgesi içme ve kullanma suyu Aksaray Belediyesi Bağlı köy su kaynaklarından karşılanmaktadır. Ayrıca su tüketimi fazla olan bazı sanayi kuruluşları kuyu suyu kullanmaktadır.

İl genelinde sanayinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımının yüzdeler oranları konusunda bir çalışma yapılmamış olup endüstriyel su temin miktarı ölçülmemektedir.

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlde su kaynakları üzerinde enerji üretme amacıyla kurulmuş hidroelektrik santral bulunmamaktadır.

B.4.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

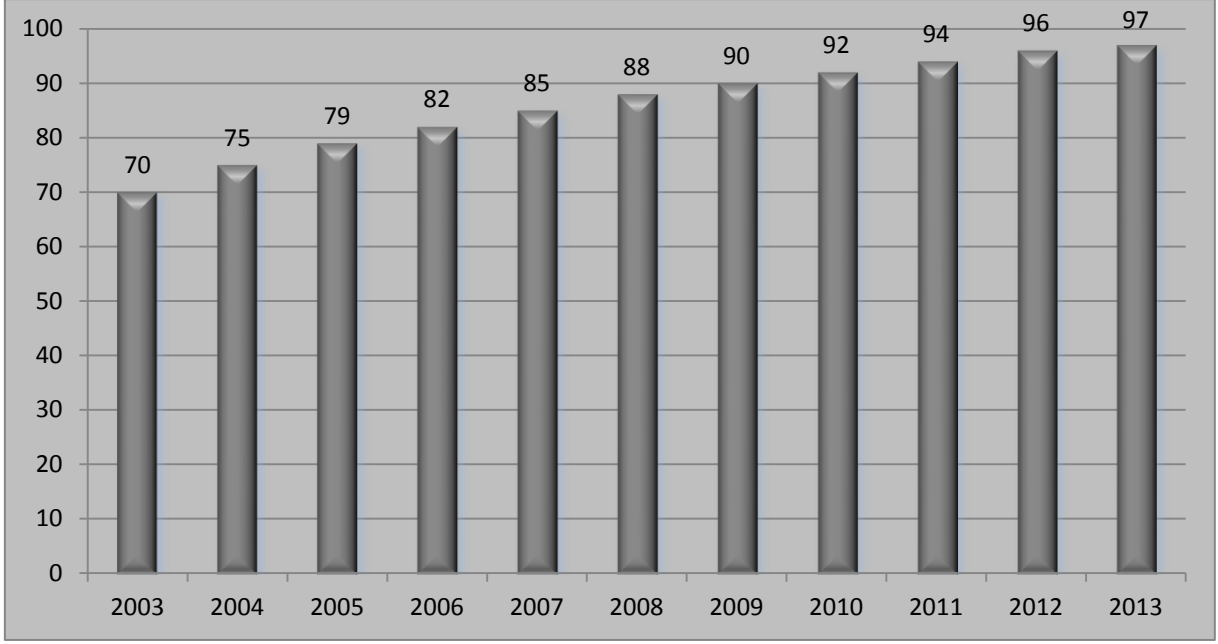
İlimizde park bahçe sulaması yapılan bölgeler olmakla beraber kullanım miktarı ölçülmemektedir.

B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus

İl nüfusumuz 190.000 olup bunun % 97 si kanalizasyon sistemine bağlıdır. Her yıl yaklaşık 25.000 metre kanalizasyon şebekesi yapılarak bu oran yükseltilmektedir.

İlimizde atık su arıtma tesisimiz bulunmamaktadır. Bakanlığımızca 2008 yılından bu yana atık su arıtma tesisi yapım işi proje aşamasında olmak kaydıyla çalışmalar devam etmektedir.

Grafik B.2- Aksaray ilinde 2014Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı (Aksaray Belediyesi, 2015)

İlde Belediyeye ait atık su arıtma tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge B.10 –Aksaray İlinde 2014 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (Aksaray ÇŞİM, 2014)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisinin Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisinin Türü			Mevcut Kapasitesi (m ³ /gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
İl Merkezi	Merkez			x								
	Topakkaya		X					x	x	X		X
	Yenikent		X				320	x	x	X		x
İlçeler	Ağaçören		X				200	x	x	X		X
	Eskil		X				1000	x	x	X		X
	Ortaköy		X				200	x	x	X		X
	Sarıyahşi		x				86.4	x	x	x		X

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Aksaray OSB'nin Atık Su Arıtma Tesisi İnşaatı tamamlanmış olup deneme çalışmaları devam etmektedir.

Çizelge B.11 –Aksaray İlinde 2014Yılı OSB’de Atıksu Arıtma Tesisinin Durumu (OSB, 2014)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
Aksaray OSB	Arıtma Tesisi İnşaat Aşaması sona ermiş, deneme çalışmaları devam etmektedir.					

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri

İlimizde 1 adet Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi bulunmaktadır. Tesis Mahalli İdareler Hizmet Birliği tarafından işletilmektedir. İlimizde toplanan katı atık miktarı yaz aylarında 220 ton/gün, kış aylarında 200 ton/gündür. Ayrıca katı atık tesisi içerisinde oluşan deponi gazından elektrik üretimi yapılmaktadır.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlimizde atık su geri kazanımı yapılmamakta olup, atık suların geri kazanılması ile ilgili olarak herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

Atmosferik Kirlenme

Atmosferde SO₂, flor gazı ve florlu bileşikler, kükürtlü hidrojen, magnezit tozları, demir tozları, karbon gazları gibi partikül maddelerin ve ağır metallerin toprakta meydana getireceği kirlilikle ilgili olarak ilimizde yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır

Atıklardan Kirlenme

Özellikle yirminci yüzyılın ortalarına doğru hızlı nüfus artışı ile birlikte, tarım ve diğer alanlardaki sanayi ve teknolojinin hızla gelişmesine paralel olarak toprak kirliliği her geçen gün artmaya başlayan bir çevre sorunu haline gelmiştir.

Yerleşim alanlarından çıkan çöplerin boşaldığı alanlar ile kanalizasyon şebekelerinin arıtılmaksızın doğrudan toprağa verildiği alanlarda toprak kirliliği meydana gelmektedir. Toprak kirliliğine neden olan bir faktör de tarımsal mücadele ilaçları ve suni gübrelerdir. Tarımsal mücadele ilaçlarının bilinçsiz ve aşırı kullanımı sonucu, toksit maddelerin toprakta birikimi artmakta ve doğal ortamın kirlenmesine sebep olmaktadır. Sodyum, fosfor, potasyum, kalsiyum, magnezyum, demir, çinko, bakır, mangan, bor gibi besin maddelerini içeren suni gübreler de aşırı ve bilinçsiz kullanım sonucu toprağın yapısını bozmakta ve toprak kirliliğine yol açmaktadır.

Mikrobiyal Kirlenme

Arıtılmadan dere, ırmak, akarsu gibi yüzeysel su kaynaklarına deşarj edilen endüstri ve şehir atık suları önemli ölçüde toprak kirliliğine neden olmaktadır. Su kaynaklarının kıt oluşu nedeni ile bu tür yüzeysel sular yöre halkı tarafından tarımsal sulamada kullanılmaktadır. Bunun sonucu, kirli sular içerisinde bulunan katı ve süspanse maddeler, ağır ve iz elementler toprakta birikerek toprağın fiziksel, biyolojik ve kimyasal yapısını etkilemektedir. Özellikle ağır metallerin toprakta, fitotoksit düzeyde zenginleşmesi bitki gelişimini ve verimini olumsuz yönde etkilemekte, kirlenici maddelerin bir kısmı burada yetişen bitkilerle besin zincirine geçmektedir.

İlimizde Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine ilişkin bir çalışma yapılmamıştır.

B.6.2.Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı

İlde Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasıyla ilgili olarak bir çalışma yapılmamıştır.

B.6.3.Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

“Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği” kapsamında Madencilik Faaliyetleri İle Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği kapsamında, İlimizde 36 adet Doğaya Yeniden Kazandırma Planı hazırlanmıştır. Bu tür faaliyetlerin kapanmasına müteakip genellikle ağaçlandırma çalışması yapılmaktadır.

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.12– Aksaray İlinde 2014Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları (Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2014)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (Ha)
İnsektisitler		36.5	295.555
Herbisitler		126	
Fungusitler		182	
Rodendisitler		0.1	
Nematositler		0	
Akarisitler		0.1	
Kışlık ve Yazlık Yağlar		0	
Toplam		344.7	

Çizelge B.13– Aksaray İlinde 2014Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb) (Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2014)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (Ha)
İnsektisitler		36.5	295.555
Herbisitler		126	
Fungusitler		182	
Rodendisitler		0.1	
Nematositler		0	
Akarisitler		0.1	
Kışlık ve Yazlık Yağlar		0	
Toplam		344.7	

Çizelge B.14 - Aksaray İlinde 2014Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları(Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2014).

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)
-	-	-	-	-

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

Dünyada olduğu gibi Aksaray’da da su kaynaklarına olan ihtiyaç giderek artarken, sınırlı olan bu kaynaklar üzerindeki kirlilik baskıları da giderek artmaktadır. Aksaray’da su kirliliğini etkileyen başlıca unsurlar şehirleşme, nüfus artışı, zirai faaliyet ve sanayileşmedir.

Arıtılmadan deşarj edilen sanayi kuruluşlarının sıvı atıkları ile evsel nitelikli atık sular su kirliliğine ve dolaylı olarak toprak ve bitki örtüsü üzerinde aşırı kirlenmelere neden olmakta ve hızlı bir şekilde çevrenin tahribatına yol açmaktadır. İlimizde sanayi tesisleri Organize Sanayi Bölgesi’nde bulunmakta olup, sanayi tesislerinden çıkan atık sular arıtma işlemine tabi tutulmadan kanalizasyon vasıtasıyla alıcı ortama verilmektedir. Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla Organize Sanayi Bölgesi’nde kurulan arıtma tesisinin biran önce kurularak faaliyete geçirilmesi gerekmektedir.

Aksaray akarsular yönünden oldukça fakirdir. Karasu Deresi ve Melendiz Çayı içme ve kullanma amaçlı olarak kullanılan Mamasun Barajı’nı besleyen en önemli kaynaklardır. Bu bakımdan ilimizde mevcut olan bu kaynakların korunması ve kirliliğın önlenmesi büyük önem arz etmektedir.

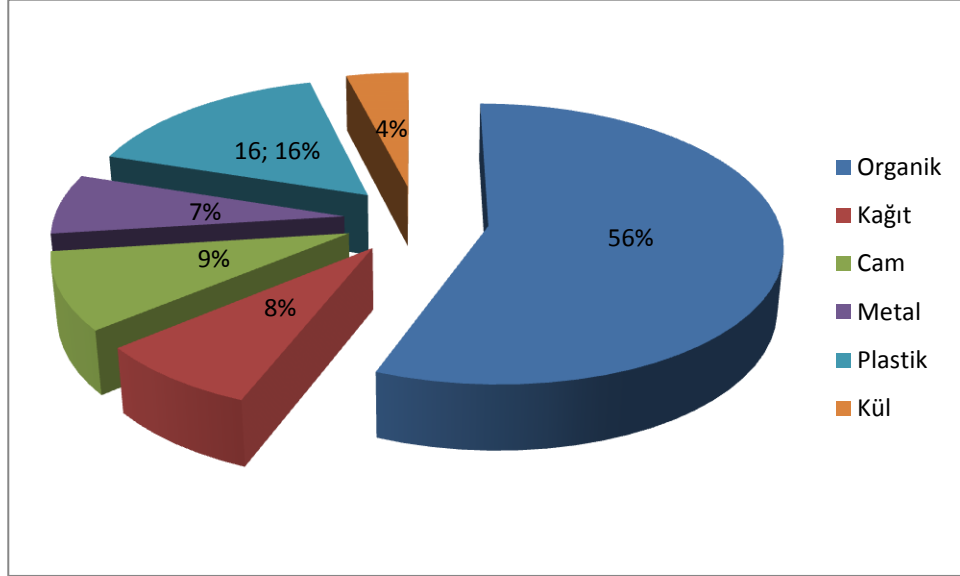
Kaynaklar

- 1- DSİ. 44. Şube Müdürlüğü, 2014
- 2- Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü,2014
- 3- Mülga İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Çalışmaları, 2014

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

İlimizde toplanan ortalama katı atık miktarı yaz aylarında 220 ton/gün, kış aylarında ise 200 ton/gün civarındadır. İlimizde bir adet katı atık depolama tesisi bulunmakta olup Merkez İlçe Somuncubaba Mahallesi (109. Cadde) adresinde bulunmaktadır. Tesis 108.000 m² lik alanda 910.000 m³ lük katı atık depolama kapasitesi ile faaliyet göstermek üzere inşa edilmiştir. İlimizde vahşi depolama yapılmamaktadır.

Grafik C.1-Aksaray İlinde 2014 Yılı Atık Kompozisyonu (Aksaray Belediyesi, 2014)

AKSARAY ÇEVRE DURUM RAPORU 2014

Çizelge C.1–Aksaray İlinde 2014Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu (Aksaray Belediyesi, 2014)

İl/ilçe Belediye Adı	Hangi Atıklar Toplanıyor?			Transfer İstasyonu varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?			Mevcut Bertaraf Yöntemi ve Tesis Kapasitesi/Birimi				
	Evsel	Tıbbi	Diğer (Belirtiniz)		Toplama	Taşıma	Bertaraf	Düzensiz Depolama	Düzenli Depolama	Kompost	Yakma	Diğer (Belirtiniz)S terilizasyon
Aksaray Belediyesi	x						x		x			
Aksaray Belediyesi		x					x					x

Çizelge C.2–Aksaray İlinde 2014Yılı İl/İlçe Belediyelerde Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri (Aksaray Belediyesi, 2014)

İl/ilçe Belediye veya Birliğin Adı	Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Geri Kazanılan Ortalama Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Atık Kompozisyonu (Yıllık Ortalama,%)					
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Organik	Kağıt	Cam	Metal	Plastik	Kül
Mahalli İdareler Hizmet Birliği	Birlik (Genel)	224.000	198.500	220	200	-	-	1	1	56	8	9	7	16	4

AKSARAY ÇEVRE DURUM RAPORU 2014

Çizelge C.3– Aksaray İlinde 2014 Yılı Belediyece Yürütülen Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf İşlemlerine İlişkin Bilgi (Aksaray Belediyesi-2014)

İl/ilçe Belediye Adı	Hangi Atıklar Toplanıyor?			Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?*			Mevcut Bertaraf Yöntemi ve Tesis Kapasitesi/Birimi				
	Evsel*	Tıbbi	Diğer (Belirtiniz)		Toplama	Taşıma	Bertaraf	Düzensiz Depolama	Düzenli Depolama	Kompost	Yakma	Diğer (Belirtiniz)
Aksaray Belediyesi	X	X	X		B	B	B		X			

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

İlimizde “Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

C.3. Ambalaj Atıkları

İlimizin 2014 yılı içerisinde elde ettiği ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları belirlenerek Çizelge C.4 oluşturulmuştur.

Çizelge C.4- Aksaray ilinde 2014 Yılı Ambalaj ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları
(Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

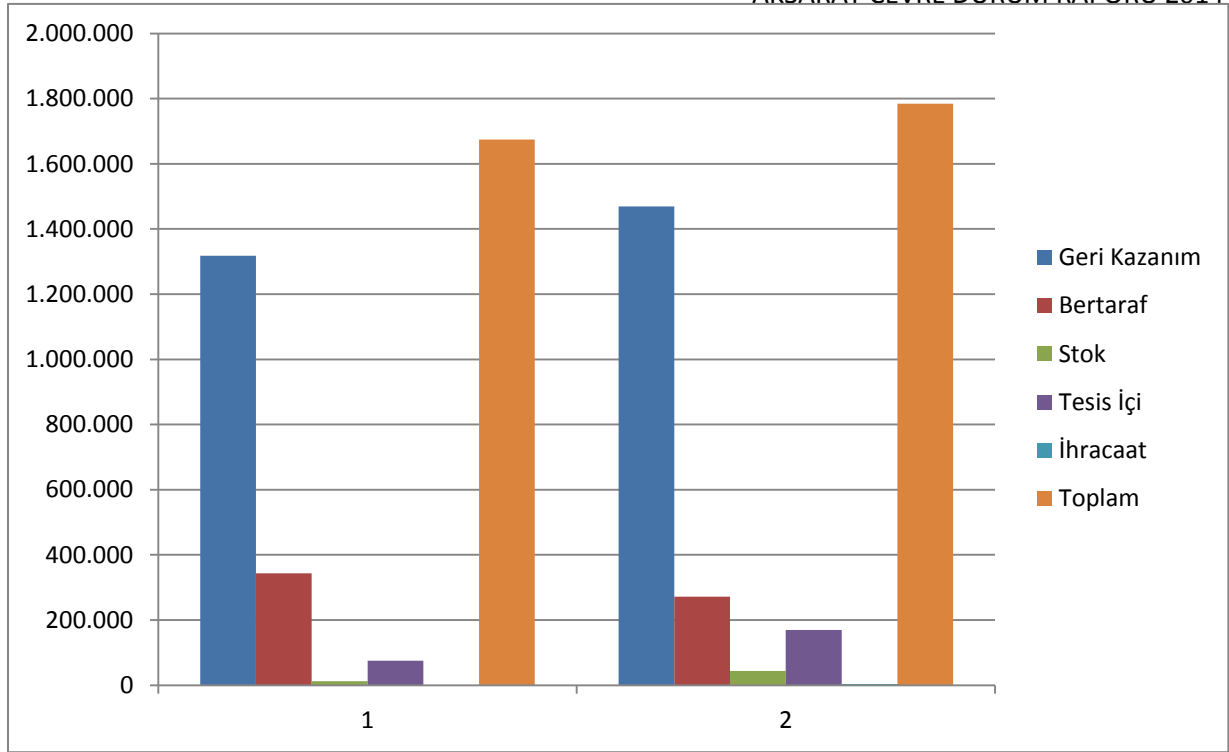
Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik		920.569	48	22.450	-	-
Metal		604.595	48	-	-	-
Kompozit		10.784	48	-	-	-
Kağıt Karton		1.327,923	48	11.439	24.588	214.9
Cam+Ahşap		0+305.080	48	-	-	-
Toplam		3.168,951	48	33.889	24.588	108.49

C.4. Tehlikeli Atıklar

İlimizde geri kazanım, bertaraf, stok olarak toplamda 1.784.710 ton tehlikeli atık bulunmaktadır. İlimizdeki Tehlikeli Atık Beyan sistemine kayıtlı tesislerden elde edilen veriler doğrultusunda Grafik C.3 ve Çizelge C.5 oluşturulmuştur. İlimizde lisans almış 2 adet ve GFB almış 1 adet olmak üzere toplam 3 adet tehlikeli atık geri dönüşüm tesisi bulunmaktadır.

Grafik C.2- Aksaray İlinde Toplam Atık Miktarı Yönetimi (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

Sütun1	Geri Kazanım	Bertaraf	Stok	Tesis İçi	İhracaat	Toplam
2013(1)	1.317,579	343.831	12.801	75.454	-	1.674,211
2014(2)	1.468,921	271.972	43.817	169.250	3.880	1.784,710

Grafik C.3- TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

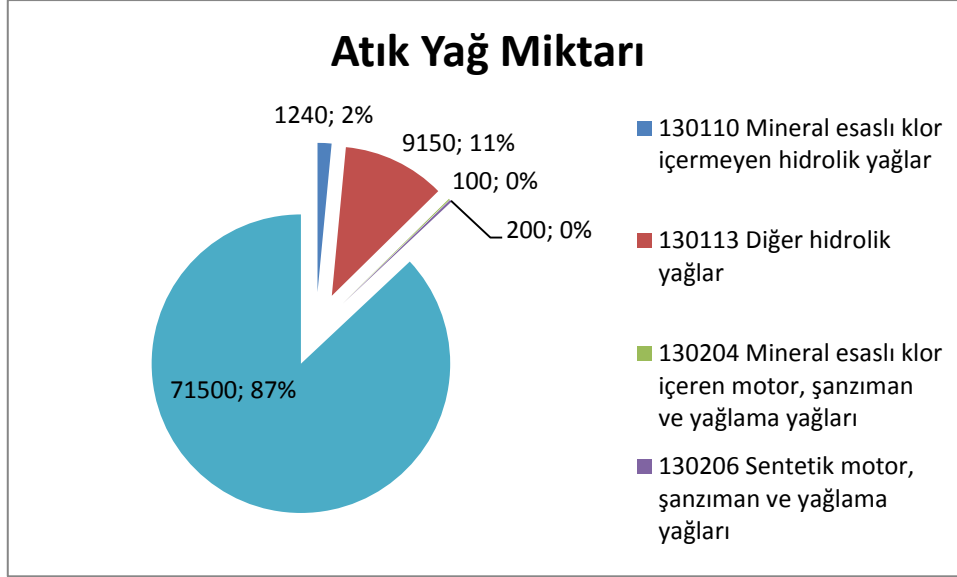
Çizelge C.5– Aksaray İlinde 2014 Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

Aktivite kodu*	Atık Kodu**	2014 Yılı						
		Atık Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (kg/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
-	020110	3.600	-	-	-	-	-	-
-	050109	20	20	100	R12	-	-	-
-	070214	15.550	15.550	100	R12	-	-	-
-	080111	28.414	28.414	100	R12 – R5	-	-	-
-	080113	355.710	355.240	99	R12 – R1	-	-	-
-	080117	97.797	97.797	100	R12 – R2	-	-	-
-	080121	100	100	100	R12	-	-	-
-	080317	763	762	99	R12 – R13	-	-	-
-	090104	80	80	100	R4	-	-	-
-	090106	50	50	100	R4	-	-	-
-	100401	141.340	95.480	68	R4	40.860	29	D5
-	100402	74.098	48.500	65	R4 – R5	-	-	-
-	100404	31.488	31.488	100	R4	-	-	-
-	110108	3.477	1.420	41	R12	2.057	59	D10
-	110111	1.000	1.000	100	R13	-	-	-
-	110113	50	50	100	R13	-	-	-
-	110207	50	50	100	R13	-	-	-

Aktivite kodu*	Atık Kodu**	2014 Yılı						
		Atık Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (kg/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
-	120109	3.550	3.000	85	R12	-	-	-
-	120116	4.468	4.265	95	R12	203	5	D10
-	120120	12.910	12.880	99	R4- R12- R13	-	-	-
-	130110	1.240	1.240	100	R9	-	-	-
-	130113	9.150	9.130	99	R9	-	-	-
-	130204	100	-	-	-	-	-	-
-	130206	200	-	-	-	-	-	-
-	130208	71.500	66.650	93	R1 – R9	-	-	-
-	130703	1.291	306	24	R1	960	75	D10
-	150102	42.304	42.282	99	R12	-	-	-
-	150110	171.701	166.254	97	R1-R4- R12-R13	249	-	D10
-	150202	155.236	154.385	99	R12	-	-	-
-	160103	6.990	6.540	94	R12	-	-	-
-	160107	4.041	3.911	97	R4-R12- R13	-	-	-
-	160121	70	70	100	R13	-	-	-
-	160213	3	3	100	R13	-	-	-
-	160506	462	450	97	R13	9	2	D10
-	160601	47.270	47.270	100	R4	-	-	-
-	160602	3	-	-	-	3	100	D5
-	160901	1.948	-	-	-	1.948	100	D10
-	170203	350	-	-	-	-	-	-
-	170410	32.340	32.340	100	R12	-	-	-
-	170411	12	12	100	R12	-	-	-
-	170503	600	600	100	R13	-	-	-
-	180101	6.794	-	-	-	6.794	100	D9
-	180102	20.520	-	-	-	20.520	100	D9
-	180103	194.338	-	-	-	194.338	100	D9
-	180104	4	-	-	-	4	100	D9
-	190813	214.187	214.150	99	R12	37	1	D10
-	190904	274	-	-	-	274	100	D5
-	200121	561	507	90	R12 – R13	26	5	D5
-	200126	24.700	24.675	99	R9	-	-	-
-	200133	6	-	-	-	4	67	D5
-	200135	2.000	2.000	100	R12	-	-	-

C.5. Atık Madeni Yağlar

“Atık Yağların Kontrolü Yönetmelik” çerçevesinde Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğünden alınan bilgiler doğrultusunda aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Grafik C.4 –Aksaray İlinde Atık Yağ Toplama Miktarları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

İlde atık yağ geri kazanım tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge C.6 –Aksaray ilinde 2014Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

Atık Kodu	Atık Adı	Atık Yağ Miktarı(Kg)	Adet
130110	Mineral esaslı klor içermeyen hidrolik yağlar	1240	2
130113	Diğer hidrolik yağlar	9150	8
130204	Mineral esaslı klor içeren motor, şanzıman ve yağlama yağları	100	1
130206	Sentetik motor, şanzıman ve yağlama yağları	200	1
130208	Diğer motor, şanzıman ve yağlama yağları	71500	39

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

İldeki pil ve akümülatörler hakkında Çizelge C.7, Çizelge C.8, Çizelge C.9,Çizelge C.10, Çizelge C.11 oluşturulmuştur. İlimizde 2 adet atık akü geri kazanım tesisi bulunmaktadır.

Çizelge C.7 – Aksaray ilinde 2014 Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler (ÇED ve Çevre İzinleri Şubesi, 2014)

ATIK AKÜMÜLATÖRLER							
APA Taşıyan Lisanslı Araç Sayısı	Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen		Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
	Depo Sayısı	Kapasitesi (ton)		Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
-	2	26.012	-	2	11.925	26.012	45.8

Çizelge C.8 – Aksaray İlinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Kazanım Miktarı

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kurşun						-
Plastik						-
Cüruf						-
Asitli Su						-
TOPLAM						-

Çizelge C.9 – Aksaray İlinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı

2009	2010	2011	2012	2013	2014
-	-	-	-	-	-

Çizelge C.10- Aksaray İlinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı

2011	2012	2013	2014
-	-	-	-

Çizelge C.11 – Aksaray ilinde Taşıma Lisanslı Araçların Yıllara Göre Gelişimi (Adet) (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
-	-	-	2	3	3	1

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

“Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmelik” kapsamında, ilimizde herhangi bir çalışma yapılmamış olup ilimizde bitkisel atık yağ geri kazanım tesisi bulunmamaktadır.

İlimizde bitkisel atık yağ taşıma lisansı almış araç bulunmamaktadır.

C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller

12 Kalıcı Organik Kirleticilerden biri olan PCB'ler bir grup aromatik klorlu bileşik olan poliklorlubifenillere verilen genel isimdir. PCB'lerin zararlı etkileri, bu maddelerle kirlenmiş gıda ve içecekler tüketildiğinde veya bu maddeler teneffüs edildiğinde, yutulduğunda ya da deriyle temas ettiğinde ortaya çıkmaktadır. PCB'ler bertaraf veya başka herhangi bir amaçla yakıldıklarında tam bir yanma meydana gelmezse, çok daha zararlı etkilere sahip furanlar (PCDF) ve dioksinler (PCDD) yan ürün olarak ortaya çıkmaktadır.

İlimizde bir adet "Poliklorlu Bifenillerin (PCB) ve Poliklorlu Terfenillerin (PCT) Kontrolü Hakkında Yönetmelik" kapsamında PCB madde ve ekipmanların bertarafını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren lisanslı firma bulunmamaktadır.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

İlimizde "Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği" kapsamında bir adet geçici depolama alanı mevcuttur.

Çizelge C.12 – Aksaray İlinde 2014 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
1	-	-	1	-	-	x	x	x

İlimizde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL miktarı ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İlimizde bu yönetmelik kapsamında Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında faaliyet gösteren tesis bulunmamaktadır. Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve

kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

İlimizde 2014 Yılında Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Toplama Miktarı konusunda bir çalışma yapılmamıştır.

Çizelge C.13–Aksaray ilinde 2014 Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezleri		AEEE'lerin Toplanması Amacıyla Oluşturulan Aktarma Merkezleri		Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi		İşlenen AEEE Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)	Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
x	x	x	x	x	1	x	x

C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

İlimizde “Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında bir çalışma yapılmamıştır. İlimizde Ömrünü tamamlamış hurda araç geri kazanım tesisi bulunmamaktadır.

ÇizelgeC.14- Aksaray İlinde 2014Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri	ÖTA Geçici Depolama Alanı		ÖTA İşleme Tesisi		İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
3	3	-	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

“Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile atıkların oluşumlarından bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esaslar belirlenmiştir. Aynı zamanda Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği mevzuatının ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Yönetmelikte “atık”, “üretici”, “sahip”, “yönetim”, “toplama”, “bertaraf” ve “geri kazanım” tanımları yapılmakta, atık yönetimi ilkeleri sıralanmakta, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans ve kayıt tutma zorunluluğu getirilmekte, atık yönetim maliyetinin finansmanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca atık kategorileri, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.

Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir. Bu atıklardan tehlikeli atıklar, ambalaj ve evsel atıklar gibi atık türlerinin yönetimine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmeliklerle belirlenmiştir. Ancak, üretimden kaynaklanan bazı tehlikesiz atıkların yönetimi boşlukta kalmıştır. Bu aşamada bazı tehlikesiz atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geri kazanım faaliyetlerinin yönetilebilmesi amacıyla Bakanlığımızca “Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” hazırlanmış ve 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri, 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir. Yönetmeliğin Ek-2 kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre atıklar, I. Sınıf, II. Sınıf ya da III. Sınıfı Düzenli Depolama Sahalarında bertarafı sağlanmaktadır.

Türkiye’de tehlikesiz atık statüsünde olan ve miktar olarak oldukça fazla olan demir çelik sektöründen kaynaklanan, cüruf atıkları; Termik santrallerden kaynaklanan, kül atıkları ve daha çok biyolojik arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bu atık grubunda değerlendirilmektedir.

İlimizde tehlikesiz atıklar konusunda herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Çizelge C.15 – Aksaray İlinde 2014Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

Aktivite kodu*	Atık Kodu**	2014						
		Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
-	-	-	-	-	-	-	-	-

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır. Söz konusu atık sınıflandırılması Çizelge C.21’de gösterilmektedir.

Çizelge C.16 – Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar Listesi

ATIK KODU	ISIL İŞLEMDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR	KATEGORİ
10 02	Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar	
10 02 01	Cüruf işleme atıkları	
10 02 02	İşlenmemiş cüruf	
10 02 07*	Tehlikeli maddeler içeren gazların arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	M
10 02 08	10 02 07 dışında gaz arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	
10 02 10	Haddehane tufalı	
10 02 11*	Soğutma suyunun arıtılmasından kaynaklanan yağ içerikli atıklar	M
10 02 12	10 02 11 dışındaki soğutma suyu arıtma atıkları	
10 02 13*	Gaz arıtımı sonucu oluşan ve tehlikeli maddeler içeren çamurlar ve filtre kekleri	M
10 02 14	10 02 13 dışındaki gaz arıtımı sonucu oluşan çamurlar ve filtre kekleri	
10 02 15	Diğer çamurlar ve filtre kekleri	
10 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	

İlimizde demir çelik sektörü mevcut değildir.

Çizelge C.17 –Aksaray İlinde 2014Yılı için İldeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

Tesis Adı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
-	-	-	-
TOPLAM	-	-	-

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santral mevcut değildir.

Çizelge C.18 –Aksaray İlinde 2014Yılı Termik Santrallerde Kullanılan Kömür Miktarı ve Oluşan Cüruf-Uçucu Kül Miktarı

Termik Santralin Adı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf-Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)
-	-	-
TOPLAM	-	-

Çizelge C.19 – Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğe göre Termik Santral Atıkları

ATIK KODU	ISIL İŞLEMENDE KAYNAKLANAN ATIKLAR	KATEGORİ
10 01	Enerji Santrallerinden ve Diğer Yakma Tesislerinden Kaynaklanan Atıklar (19 Hariç)	
10 01 01	(10 01 04'ün altındaki kazan tozu hariç) dip külü, cüruf ve kazan tozu	
10 01 02	Uçucu kömür külü	
10 01 03	Turba ve işlenmemiş odundan kaynaklanan uçucu kül	
10 01 04*	Uçucu yağ külü ve kazan tozu	A
10 01 05	Baca gazı kükürt giderme işleminden (desülfrizasyon) çıkan kalsiyum bazlı katı atıklar	
10 01 07	Baca gazı kükürt giderme işleminden (desülfrizasyon) çıkan kalsiyum bazlı çamurlar	
10 01 09*	Sülfürik asit	A
10 01 13*	Yakıt olarak kullanılan emülsifiye hidrokarbonların uçucu külleri	A
10 01 14*	Atıkların birlikte yakılmasından (co-incineration) kaynaklanan ve tehlikeli maddeler içeren dip külü, cüruf ve kazan tozu	M
10 01 15	10 01 14 dışındaki birlikte yakılmadan (co-incineration) kaynaklanan dip külü, cüruf ve kazan tozu	
10 01 16*	Atıkların birlikte yakılmasından (co-incineration) kaynaklanan ve tehlikeli maddeler içeren uçucu kül	M
10 01 17	10 01 16 dışındaki birlikte yakılmadan (co-incineration) kaynaklanan uçucu kül	
10 01 18*	Tehlikeli maddeler içeren gaz temizleme atıkları	M
10 01 19	10 01 05, 10 01 07 ve 10 01 18 dışındaki gaz temizleme atıkları	
10 01 20*	Saha içi atıksu arıtımından kaynaklanan tehlikeli maddeler içeren çamurlar	M
10 01 21	10 01 20 dışındaki saha içi atıksu arıtımından kaynaklanan çamurlar	
10 01 22*	Kazan temizlemesi sonucu çıkan tehlikeli maddeler içeren sulu çamurlar	M
10 01 23	10 01 22 dışındaki kazan temizlemesi sonucu çıkan sulu çamurlar	
10 01 24	Akışkan yatak kumları	
10 01 25	Termik santrallerin yakıt depolama ve hazırlama işlemlerinden çıkan atıklar	
10 01 26	Soğutma suyu işlemlerinden çıkan atıklar	
10 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İldeki sanayi kuruluşlarının atıksu arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları lisanslı bertaraf tesislerinde bertaraf edilmekte olup, belediyenin evsel/kentsel atıksu arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamuru bulunmamaktadır.

C.13. Tıbbi Atıklar

İlde “Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında yapılan çalışmalardan söz edilerek Çizelge C.20, Çizelge C.21 oluşturulmuştur.

Çizelge C.20– 2014 Yılında Aksaray İli Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Tıbbi Atık Taşıma Aracı Sayısı *		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/gün	Berteraf Yöntemi		Berteraf Tesisi Sterilizasyonu/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmasının	Tesisin Bulunduğu il
Aksaray Belediyesi	X		X		1	Adet	0,49	X		Aksaray	ATHİSA Çevre Sağ. Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Aksaray

Çizelge C.21- Aksaray İlinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	85.25	201.6	242.4	253.6	174	192.3	197.4	147.496

C.14. Maden Atıkları

İç Anadolu Bölgesinde düz bir arazi yapısına sahip olan ve kuzey batısında Tuz Gölü'nün büyük bir kısmını, güneyinde de volkanik Hasan Dağı'nı bünyesinde barındıran Aksaray il sınırları içerisinde önemli yer altı kaynaklarına sahiptir. İlimizde endüstriyel hammadde zuhurları ve yatakları mevcuttur. Bugün Aksaray ilinde Maden sektöründe faaliyet gösteren 10'dan fazla işletme ilin bu önemli kaynaklarını değerlendirmektedir.

Çizelge C.22 – Maden Atıklarının Sınıflandırılması

Atık Kodu	Madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıklar	Kategori
01 01	Maden kazılarında kaynaklanan atıklar	
01 03	Metalik Minerallerin Fiziki ve Kimyasal Olarak İşlenmesinden Kaynaklanan Atıklar	
01 04	Metalik Olmayan Minerallerin Fiziki ve Kimyasal İşlemlerinden Kaynaklanan Atıklar	
01 05	Sondaj Çamurları ve Diğer Sondaj Atıkları	

Çizelge C.23–Aksaray ilinde 2014 Yılında Maden Zenginleştirme Tesislerinden Kaynaklanan Atık Miktarı (Aksaray Özel İdare 2014)

Tesis Adı	İşlenen Cevherin Adı	Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi	Depolama sınıfı
Mehmet KAV	Kum	-	-	-
M.Akif BAYLAN	Kum	-	-	-
Refik KÖKSAL	Kum	-	-	-
Refik KÖKSAL	Kum	--	-	-
Akkum Mad. Müh. Hiz. İnş. Taş. San. Tic. Ltd. Şti.	Kum	-	-	-
Taşpınar Nak. Otom. Odun Kömür Halı Kilim İnş. Ve Taah. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Dolgu	-	-	-
Mevlana ÜŞENMEZ	Dolgu	-	-	-
Öztüzünoğlu Nak. Haf. Odun Kömür Halı Kilim Pet. Ür. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Dolgu	--	-	-
Cömertler İnş. Mad. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Dolgu	-	-	-
Güven İnşaat	Dolgu	-	-	-
Güven İnşaat	Dolgu	-	-	-
Süreyya AKINCI	Dolgu	-	-	-

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Aksaray İli'nin karşılaştığı en önemli sorunlardan bir tanesi de kentsel çöpler yani evsel atıklardır. Kentlerimizin ve yakın çevresinin temizliği, güzelliği ve sağlığının korunması, kentte oluşan katı atık ve çöplerin düzenli bir şekilde toplanması ve giderilmesi ile sağlanabilmektedir.

Bu amaçla ilimizde Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı tarafından yapılan “Aksaray Katı Atık Düzenli Depolama Sahası” yapım işi tamamlanmış ancak faaliyete geçmemiştir. İlimizde katı atıklar halen Tuzlu Mevkii'nde bulunan alanda düzensiz olarak gelişigüzel depolanmaktadır. Bu da önemli bir çevre kirliliği oluşturmaktadır.

Bu nedenle yapılan katı atık düzenli depolama tesisinin bir an önce faaliyete geçirilerek düzensiz çöp alanının rehabilite edilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

- 1- Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü-2014
- 2- Aksaray İl Özel İdaresi-2014
- 3- T.C. Ahiler Kalkınma Ajansı Aksaray Yatırım Destek Ofisi-2014

Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

İlimizde SEVESO kuruluşu bulunmamaktadır.

Çizelge Ç.1 –Aksaray İlinde 2014Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	-
Üst Seviye	-
TOPLAM	-

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Aksaray İli birçok özelliği bakımından Türkiye'nin diğer bölgelerinden farklılıklar gösterir. Bölge yüksekliği ortalama 950-1100 m olan bir yüksek platodur. Basamaklarla ya da fay kırıkları ile birbirinden ayrılan düz ovalar ve bu ovaları çevreleyen tepeler ve dağlar bölgenin jeomorfolojik karakteridir.

İç Anadolu Bölgesi'nin etrafı yüksek dağlarla çevrili bulunduğundan denizlerden gelen nemli hava bölge içlerine kadar ilerleyememekte ve bu nedenle iç bölgeler ve Aksaray oldukça kurak kalmaktadır.

Resim D.1-Ihlara bölgesinden görünüm

Aksaray İli'nin iklimi kışları soğuk ve yağışlı, yazları ise kurak ve sıcaktır. Ormanlarımızın yoğunlukta bulunduğu alan Hasandağı ve Ekecik Dağı'dır. Hasandağı'nın denizden yüksekliği 3258 m.dir. Hasandağı ve çevresinde yağış miktarı 700 mm.ye yükselmekte ve sıcaklık değerleri ise düşmektedir. Hasandağı eteklerinde ormanlarımız 1400 m civarında yükseltiden başlayıp 1850-1900 m.ye kadar yükselmektedir.

Normal kapalığa sahip bir orman yetişebilmesi için en az 600 mm yağış alınması gerekmektedir. Yağış bu miktardan altına düştüğü zaman su rekabeti artacağından birim 55 alanda yetişen ağaç sayısı azalmakta ve orman özelliği kaybolmaktadır. Yağış miktarı daha da azaldığından orman örtüsü iyice kaybolarak ve stepler başlamaktadır.

Çorak olarak bilinen Aksaray toprakları aslında aşırı yağışlardan dolayı yıkanmadığı için verimlidir. Tuzlu taban suyunun yüksekliği ve kil oranının çok az olmasından dolayı su tutma kapasitesinin düşük olması toprak verimliliği ve ormanların yayılışı üzerinde olumsuz etkiler meydana getirmektedir. Tuz oranının yüksek ve su tutma kapasitesinin düşük olduğu topraklar üzerinde yapılan ağaçlandırma çalışmalarında başarı düşük olmaktadır.

İlimizde ormanlık sahalar 1. ve 2. zamana aittir. Volkanik sahalardan müteşekkil olup; Eosen kratase kalker ve yeşil serpantinlerden oluşmuştur. İlimiz ormanlarında analorya magmatik kayalardan olup, genelde andezittir. Taşlılık yer yer % 60-70'den fazla, yer yer

ise % 50'nin altına düşmektedir. Toprak orta derinliktedir. Toprağın türü balçık karakterindedir.

İlimizde orman varlığı yönünden zengin olan yerlerde de yer altı sularının fazla olduğu görülmektedir. Hasandağı'nın volkanik bir dağ olması nedeni ile su kaynağı Helvadere Kasabası'nda toplanmış, Ekecik Dağı çevresinde yer altı suları yönünden zengindir. İlimizin orman alanı, genel alanın % 2,78'dir. Baltalıklarda; normal baltalık sahaların, bozuk baltalık sahalarına oranla % 14,8, Koru ormanların baltalık ormanlara oranı ise % 47,63'üdür. Koru ormanları tabii olarak değil insan eli ile tesis edilmiştir.

İlimiz sınırları içerisinde Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiat Anıtı ve Tabiatı Koruma Alanı bulunmamaktadır.

Çizelge D.1. İlimizde bulunan Bitki Türleri

BİTKİ TÜRLERİ	TÜRKÇE İSİMLERİ	RED-DATA
ASTERACEAE		
<i>Cicporium inthybus</i>	Hindi Baba	-
<i>Achillea aleppica</i>	-	Nt.
<i>Lactuca serriola</i>	Yabani Marul	-
<i>Scariola viminea</i>	-	-
<i>Matricaria chamomilla</i>	Mayıs Papatyası	-
<i>Xanthium spinosum</i>	Pıtrak	-
BRASSICACEAE		
<i>Cheiranthus</i>	Adi Şebboy	-
<i>Sinapis arvensis</i>	Hardal	-
<i>Capsella bursa-postoris</i>	Çoban Çantası	-
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Yabani Turp	-
SOLANACEAE		
<i>Solanum nigrum</i>	Köpek Üzümü	-
PAPAVERACEAE		
<i>Papaver rhoeas</i>	Gelincik	-
LAMIACEAE		
<i>Lamium purpureum</i>	Kırmızı Ballıbaba	-
ROSACEAE		
<i>Amygdalus communis</i>	Badem	-
<i>Rubus sanctus</i>	Böğütlen	-
AMARANTHACEAE		
<i>Amaranthus albus</i>	Horoz İbiği	-
POLYGONACEAE		
<i>Rumex scutatus</i>	-	-
<i>Polygonum aviculare</i>	Çoban Değneği	-
RANUNCULACEAE		
<i>Ranunculus arvensis</i>	Düğün Çiçeği	-
PLANTAGINACEAE		
<i>Plantago major-intermedia</i>	-	-
RUBIACEAE		
<i>Gallium aparine</i>	Yapışkan Otu	-
FUMARIACEAE		
<i>Fumaris spicata</i>	Şahtere	-
CONVOLVULACEAE		

<i>Convolvulus arvensis</i>	Tarla Sarmaşığ	-
POACEAE		
<i>Lolium temulentus</i>	Delice	-
<i>Sorghum halephense</i>	Kaynaş	-
<i>Avena fatua</i>	Deli Yulaf	-
<i>Triticum sativum</i>	Buğday	-
<i>Hordeum vulgare</i>	Arpa	-
<i>Zae mays</i>	Mısır	-
<i>Pao pratensis</i>	Salkım Otu	-
<i>Agropron repens</i>	Ayrık	-
<i>Cynadon dactylon</i>	Domuz Ayriğı	-
CHENOPODIACEAE		
<i>Chenopodium faliosum</i>	-	-
<i>Beta vulgaris L provar</i>	Şeker Pancarı	-
FABACEAE		
<i>Madicago-sativa</i>	Yonca	-
ELAEAGNACEAE		
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	İğde	-
MIMOSACEAE		
<i>Acacin dealbata</i>	Akasya	-
PINACEAE		
<i>Pinus nigra</i>	Karaçam	-
<i>Picea orientalis</i>	Doğu Ladini	-
ROSACEAE		
<i>Rosa domescana</i>	Gül	-
CAPRIFOLIACEAE		
<i>Lonicera c caucaesica</i>	Hanımeli	-
<i>Medicago sativa</i>	Yonca	-
BİTKİ TÜRLERİ	TÜRKÇE İSİMLERİ	RED-DATA
ASTERACEAE		
<i>Cicporium inthybus</i>	Hindi Baba	-
<i>Achillea aleppica</i>	-	Nt.
<i>Lactuca serriola</i>	Yabani Marul	-
<i>Scariola viminea</i>	-	-
<i>Matricaria chamomilla</i>	Mayıs Papatyası	-
<i>Xanthium spinosum</i>	Pıtrak	-
BRASSICACEAE		
<i>Cheiranthus</i>	Adi Şebboy	-
<i>Sinapis arvensis</i>	Hardal	-
<i>Capsella bursa-postoris</i>	Çoban Çantası	-
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Yabani Turp	-
SOLANACEAE		
<i>Solanum nigrum</i>	Köpek Üzüümü	-
PAPAVERACEAE		
<i>Papaver rhoeas</i>	Gelincik	-
LAMIACEAE		
<i>Lamium purpureum</i>	Kırmızı Ballıbaba	-
ROSACEAE		
<i>Amygdalus communis</i>	Badem	-
<i>Rubus sanctus</i>	Böğütlen	-

AMARANTHACEAE		
Amaranthus albus	Horoz İbiği	-
POLYGONACEAE		
Rumex scutatus	-	-
Polygonum aviculare	Çoban Değneği	-
RANUNCULACEAE		
Ranunculus arvensis	Düğün Çiçeği	-
PLANTAGINACEAE		
Plantago major-intermedia	-	-
RUBIACEAE		
Gallium aparine	Yapışkan Otu	-
FUMARIACEAE		
Fumaris spicata	Şahtere	-
CONVOLVULACEAE		
Convolvulus arvensis	Tarla Sarmaşığı	-
POACEAE		
Lolium temulentus	Delice	-
Sorghum halephense	Kaynaş	-
Avena fatua	Deli Yulaf	-
Triticum sativum	Buğday	-
Hordeum vulgare	Arpa	-
Zae mays	Mısır	-
Pao pratensis	Salkım Otu	-
Agropron repens	Ayrık	-

D.2. Fauna

Bölgedeki insan popülasyonunun hızla artması ve biyotik faktörlere açık olması gibi faktörler yaban hayatının fakir olmasına sebep olmaktadır.

Çizelge D.2. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Amfibia (Çift Yaşamlılar)

FAMİLYASI	TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	STATÜSÜ	
			Avrupa Yaban Hayatını Koruma Sözleşmesi	Merkez Av Komisyonu Kararı
BUFONİDAE	Pelobates	Toprak Kurbağası	-	-

Çizelge D.3. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Reptial (Sürüngenler)

FAMİLYASI	TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	STATÜSÜ	
			Avrupa Yaban Hayatını Koruma Sözleşmesi	Merkez Av Komisyonu Kararı
LACERTIDAE LACERTIDAE LACERTIDAE	Lacerta harva Lacerta danfordi danfordi Agama ruderata ruderata	Cüce Kertenkele Toros Kertenkelesi Bozkır Keleri	-	-

Çizelge D.4. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Aves (Kuşlar)

FAMİLYASI	TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	STATÜSÜ	
			Avrupa Yaban Hayatını Koruma Sözleşmesi	Merkez Av Komisyonu Kararı
CORBİDAE CORBİDAE SUTURNİDAE CORBİDAE PASSERİDAE	Corvus monedula Pica pica Sturnus vulgaris Streptopelia decaocta Passer domesticus	Küçük Karga Saksağan Sığırcık Kumru Serçe	-	Her zaman avlanabilir Her zaman avlanabilir Her zaman avlanabilir

Çizelge D.5. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Mamalia (Memeliler)

FAMİLYASI	TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	STATÜSÜ	
			Avrupa Yaban Hayatını Koruma Sözleşmesi	Merkez Av Komisyonu Kararı
FELİDAE EFORİDAE MURİDAE MURİDAE	Felis domesticus Lepus europaeus Rattus Rattus Mus Musculus	Kedi Yabani Tavşan Sıçan Ev Faresi	-	- Uygun dönemde avlanır -

Çizelge D.6. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Insecta (Böcekler)

FAMİLYASI	TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	STATÜSÜ	
			Avrupa Yaban Hayatını Koruma Sözleşmesi	Merkez Av Komisyonu Kararı
İNSECTA İNSECTA İNSECTA İNSECTA	Serillus Comestris Musca Domestica Lampyris Nostiluca Apis Mollifica	Cırcır Böceği Karasinek Ateş Böceği Bal Arısı	-	-

Çizelge D.7. Bölgede Bulunan Kürklü Hayvanlar Listesi

TÜRLER	YABANCI İSİMLER	POPULASYONLAR
Kurt	Ordusu : Carnivora Türadı : Canis Lüpus	Çok
Tilki	Ordusu : Carnivora Türadı : Vulpes Vulpes	Çok
Porsuk	Meles Meles	Az
Tavşan	Ordusu : Lapomorpha Türadı : Lepus Europaeus	Az
Domuz	Ordusu : Artiodactyla Türadı : Sus Scrofa	Çok
Su Samuru	Lutra Lutra	Az
Gelincik	Mustela Livanis	Çok

Yeşilova, Yeşiltepe, Peçenek ve Gülağaç bölgelerinde Çil Keklik, Bildırcın ve Bağirtlak, Hasandağı bölgesinde Keklik ve Tavşan, Çulluk, Kaz, Ördek, Tavşan ve Tilki bulunmaktadır.

Çizelge D.8. Bölgede Bulunan Kuş Türleri Listesi

TÜRLER	YABANCI İSİMLER	POPULASYONLAR
Macar Ördeği	Netta Rufina	Az
Mahmuzlu kız kuşu	Hoplopterus Spinosus	Az
Sakarca		Az
Turna	Grus Grus	Az
Flamingo	Phoeniccopterus ruber	Çok
Leylek	Ciconu Ciconia	Çok
Bataklık Kırlangıcı	Galereola Pratincola	Çok
*Çayır Delicesi	Cicus pyparpus	Az
*Saz Delicesi	Circus aerupinosus	Az
*Küçük Kerkenez	Falco naumanni	Az
Boz Ördek	Anas Strepara strepara	Az
Yeşilbaş Ördek	Anas Platyhynchus.p	Çok
Suna	Tadorna tadorna	Az
Sakarca	Anser Albifrons Albifrons	Az
Bozkaz	Anser Anser Ruprirostris	Çok
Küçük Sakarca Kazı	Anser ertyropus	Az
Küçük Tarla Kazı	Anser brachyrhynchus	Az
Fasülye Kazı	Anser fabalis rossicus	Az
Fiyu	Anes penelope	Çok
Çamurcun	Anos crecca crecca	Çok
Çıkrıkçın	Anos puerpuedula	Az
Kilkuyruk	Anas Acuta Acuta	Az
Kaşık Paşa	Anas cly peata	Az
Elmabaş Pakta	Fuika atra	Az
Sakar Meke	Fuika atra	Az
*Kızıl Şahin	Buteo Rufinus	Az
Peçeli Baykuş	Tyto Alba	Az
Kuku Mav	Athena Noctua	-

*Avcı Kuşlar

Balıklar

Mamasun, Hirfanlı ve Kültepe Baraj göllerinde tatlısu levreği ile aynalı sazan, diğer göletlerde levrek, sazan, alabalık ve yayın balığı bulunmaktadır.

İlimizde nesli tehlike altında olan ve olması muhtemel evcil ve yaban hayvanı bulunmamaktadır. Ancak, yaşam alanlarının bozulması ve aşırı avlanma sebebiyle İlimizde, birçok av hayvanının sayısı oldukça azalmıştır.

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

İlimiz ormanlar yönünden oldukça fakirdir. İlimiz topraklarının ancak % 2,78'i (1,72 doğal+1,06 ağaçlandırma) ormanlarla kaplıdır. Bu arazinin üzerinde bulunduğu orman serveti ise oldukça azdır. İlimizdeki ormanlar başta Hasandağı, Ekecik Dağı, Harun Dağı ve Güzelyurt İlçesi çevresinde bulunmaktadır.

Aksaray İli'nin orman varlığı baltalık ve orman dışı ağaçlandırmalardan ibarettir. Baltalık ormanlarımızın tamamında doğal olarak bulunan ağaç türü meşedir. Orman dışı ağaçlandırmalarda ise ibrelili türlerden Sedir, Karaçam, Sarıçam, Kızılcım, Mavi Servidir. Yapraklı türlerden ise Dişbudak, Akçaağaç, Ailanthus, Akasya, Badem, Mahlep, İğde, Gleditschia vs. türler kullanılarak ağaçlandırma faaliyetleri yürütülmektedir. İlimizde ağaçlandırma potansiyel sahası yaklaşık 50.000 hektar olduğu tahmin edilmekte olup, bu sahaların hemen hepsi mera vasfındadır.

İlimizin orman alanı, genel alanın % 2.78'idir. Baltalıklarda; normal baltalık sahaların, bozuk baltalık sahalarına oranla % 14.8, Kuru ormanların baltalık ormanlara oranı ise % 47,63'üdür. Kuru ormanları tabii olarak değil insan eli ile tesis edilmiştir.

Ormanlarımızın çoğu bozuk orman karakterindedir. İlimizin orman karakteri aşağıda belirtilmiştir.

Verimli Orman Alanı	: 10.259 Ha.
Bozuk Orman Alanı	: 8.003 Ha.
Çok Bozuk Orman Alanı	: 4.505 Ha.
TOPLAM ORMAN ALANI	: 22.767 Ha'dır.

İlimizde orman alanları Hasandağı, İhlara, Güzelyurt, Ortaköy-Çiftevi, Ekecik Dağı ve Merkez ilçemizin kuzey- doğusunda (ağaçlandırma) bulunmaktadır.

Ormanlarımızın % 68'inde doğal meşe ağacı bulunmaktadır. 7 tür meşe mevcuttur.

- Saçlı meşe (Quercus cerris)
- Tüylü meşe (Quercus pubescens)
- Mazı meşesi (Quercus infectoria)
- Palamut meşesi (Quercus ithaburensis)
- Saplı meşe (Quercus robur)
- Kasnak meşesi (Quercus vulcanica)
- Lübnan meşesi (Quercus libani)

Endemik olarak kasnak meşesi (Quercus Vulcanica), titrek kavak (populus tremula) ve Çınar yapraklı Akçaağaç bulunmaktadır.

Aksaray'ın orman varlığını zenginleştirmek, tür çeşidini artırmak ve erozyonun önlemek amacıyla ağaçlandırma çalışmaları yapılmaktadır.

Ancak; Aksaray'ın iklim tipi kurak, step iklim tipindedir. Ülkemizin en az yağış alan bölgelerinden birisi Tuz Gölü havzasıdır. İlimiz topraklarının neredeyse % 50'si bu havzada yer almaktadır. Ağaçlandırma çalışmaları ağır şartlar altında gerçekleştirilmektedir.

Mevcut kuraklık, aşırı kireç+tuzluluk ile yüksek pH çalışmaları olumsuz yönde etkilemektedir.

Aksaray'da bugüne kadar erozyon kontrolü ve ağaçlandırma çalışması olmak üzere 16 proje gerçekleştirilmiştir. Toplam 8.638 Ha sahada ağaçlandırma faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. (Tablo F.3 – F.4)

İlimizde birçok alan erozyon tehlikesi ile karşı karşıya olup, ağaçlandırılması gerekmektedir. Fakat mülkiyet yönünden genelde mera olarak tescil edilmiş olduğundan vasıf değişikliğine gidilmektedir. Bu işlem çok uzun sürmekle birlikte, yörenin de mera ihtiyacı düşünülerek istenilen sahaları tamamının tahsisi yapılamamaktadır.

İlimiz genelindeki sahalarda arazi kadastro geçmiş olup orman kadastro geçmemiştir. İlimiz genelindeki ormanların mülkiyetinin tamamı Orman Genel Müdürlüğü'ne aittir. Özel orman mevcut değildir.

Ormanlarımız belirli bir plan dahilinde enerji ormanı tesis çalışmalarına konu edilmektedir. Yapraklı yakacak odun ve ince çaplı sanayi odunu üretilmektedir. Üretilen bu emvallerin bir kısmı da odun kömürüne dönüştürülmektedir.

İlimizin ormanları 21.208 ha.dır. Hazine ve Belediye tarafından Orman Genel Müdürlüğü adına ağaçlandırılmak üzere yapılan arazi tahsisleri nedeni ile imkanlar ölçüsünde ağaçlandırma faaliyetleri yapılarak orman alanları arttırılmaktadır.

D.4. Çayır ve Mera

Çayır-mera olarak kullanılan araziler 277.083 hektarlık alan kaplamakta olup; bu arazilerin % 54.1'i düz, % 27.93'ü dik, % 10.51'i hafif eğimli, % 52.06'sı derin, % 25.47'si sığ topraklara sahiptir.

Çizelge D.9. Aksaray İli Mera Ot Verimi

Mera alanı (Ha)	Kuru Ot Verimi (Kg/Ha)	Toplam Verim (Ton/yıl)
277.803	500	138900

İlimizde çayır –mera alalarının büyük bir çoğunluğu otlatma amacıyla kullanılmaktadır. Ancak çiftçiler tarafından tarla olarak sürülen veya ev ve müştemilat yapılmak suretiyle işgal edilen mera parselleri de vardır.

İlimizde 4342 sayılı mera kanunu kapsamında 277.803 Ha mera tespit çalışması yapılarak mera tespit çalışmaları tamamlanmıştır.

D.5. Sulak Alanlar

İlimizde bilinen tek sulak alan Eski ilçe sınırları içerisinde bulunan Eşmekaya Sazlığı'dır. Yüzölçümü 7936 ha olup, denizden yüksekliği 945 m'dir. Tuz Gölü Özel Çevre Koruma alanı içinde yer alan ve Önemli kuş alanı stastüsü de olan Eşmekaya Sazlığı, aynı zamanda I. Derecede Doğal Sit Alanı ve Yaban Hayatı Koruma Sahasıdır. Tuz Gölü'nün güneyinde yer alan Ö.K.A., sazlıklarla çevrili açık bir tatlı su gölünden (Eşmekaya Gölü), ana göl çevresindeki küçük sulak alandan ve içinde pek çok pınarın

bulunduğu geniş bataklık ve meralardan oluşmuştur. Bölgede görülen önemli kuş türleri arasında; Kızılboyunlu batağan, leylek, sakarca, macar ördeği, dikkuyruk, bozkır delicesi, çayır delicesi, küçük kerkenez, turna, bataklıkırlangıcı, gülen sumru, su kuşu, mahmuzlu kızıkuşu sıralanabilir. Ancak, Konya Kapalı Havzasındaki yer altı sularının düşüşüyle birlikte pınarlar kurumuş ve bir zamanlar bir çok su kuşu için üreme alanı olan Eşmekaya Sazlığı bugün neredeyse tamamen kurumuştur. Orta Anadolu'nun en zengin sulak alanlarından biri olan Ö.K.A. bugün ne yazık ki restorasyon aşamasına gelmiştir.

Koruma Alanları :

- a. Eşmekaya sazlıkları (sulak alan-ÖKA)
- b. Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Sahası

F.4.1.2.1. Eşmekaya Sazlığı

ÖKA (Önemli Kuş Alanı) No	:66
İL	:AKSARAY
İLÇE	:AKSARAY, ESKİL
YÜZÖLÇÜMÜ	:11,250 Ha
KOORDİNATLAR	:35°15'K, 33°28'D
RAKIM	:945 m

Bu ÖKA açık bir tatlısu gölünden (Eşmekaya Gölü) alanı ortadan ayıran Konya-Aksaray karayolunun her iki yanında uzanan geniş bataklık ve meralardan iki tuz gölünden (Akgöl ile Bezirci ya da Güneşli Gölü'nün yakınında) yer alan birkaç küçük sulak alandan (Turna ve Sülüklük Göletleri, Tepegöz Bataklığı) oluşur.

Barındırdığı küçük kerkenez popülasyonu nedeniyle Eşmekaya Kasabası'nda ÖKA sınırları içindedir. İran-Turan horistik bölgesi içinde bulunmaktadır. Kofalık (junkus) özellikle ÖKA'nın güney bölümündeki kuru ve tuzlu topraklarda hakimdir. Kuzey bölümünde hasır otu (typha) ve cladium maveiscus toplulukları yaygın olarak bulunur. Avtemusia santonicum, salvia cyptantha, astrapalus microcephalus, phlomis armeniaca, nepata conpesla, noaca mucronata ssp mucronata, pepanum harmala, triponella monantha, atriplex convovulata, alyssum striposum, molkia coerulea, centaurea picris, briza humulis gibi tek ve çok yıllık bitkilerden oluşan bir flora mevcuttur.

Bilinçsiz sulama ve diğer nedenlerle Eşmekaya sulak alanındaki su miktarı azalmaktadır. Bu kapsamda İlde çalışmalar devam etmektedir.

Resim.D.2-Eşmekaya Sazlığı

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

İlimizde milli park, tabiat parkı ve tabiatı koruma alanları bulunmamaktadır. İlimizde tabiat anıtı olarak Merkez İlçe Kurtuluş Mahallesinde Ervah Kabristanlığı girişinde Kanlı Pelit, Hamit Mahallesi Güzelbaba sokakta Karaoğlan Kavağı bulunmaktadır.

Ayrıca, İl sınırlarımız içerisinde Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi bulunmakta ve Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesinin önemli bir bölümü de İlimiz sınırları içerisinde kalmaktadır. İlde Ihlara Vadisi Ören Yeri, Manastır Vadisi Ören Yeri, Saratlı Belediyesi Kırkgöz Yeraltı Şehri yerli ve yabancı turistleri ağırlamaktadır.

Resim.D.3-Kanlı Pelit

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Yapay ve doğal çevre süreçleri arasındaki etkileşim uyum içerisinde olursa her iki çevrede bundan olumlu yönde etkilenecektir. Eğer etkileşim uyum içerisinde olmazsa çevre kirliliği, ekolojik dengenin bozulması gibi her iki çevreye de zarar veren sonuçlar meydana gelecektir. Bu nedenle, çevre kirlenmelerine ve bozulmalarına duyarlı alanların, tabii güzelliklerin gelecek kuşaklara ulaşmasını emniyet altına almak için gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı alanların, tabii güzelliklerin gelecek nesillere ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla Bakanlar Kurulu'na "Özel Çevre Koruma Bölgesi" tespit ve ilan etme yetkisi verilmiştir.

İlimizde, Tuz Gölü ve Ihlara Bölgesi Özel Çevre Koruma Bölgeleri olarak tespit ve ilan edilmiştir. Bununla bölgenin çevre dengesinin korunması, arazinin çevreye duyarlı bir biçimde planlanması hedeflenmektedir.

Kaynaklar

- 1- İmar ve Planlama Şube Müdürlüğü (2014).
- 2- Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2014).
- 3- Kırşehir-Nevşehir-Niğde-Aksaray 1/100.000 Çevre Düzeni Planı (2014)

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

İlimiz sınırları içerisinde 406.286 ha tarım arazisi, 6.831ha sebzelik, 3.483ha meyvelik, 2.675ha bağ arazisi bulunmaktadır.

Aksaray'da iki tip toprak hakimdir. Bunlar kahverengi ve alüvyal topraklardır. Kahverengi topraklar yaklaşık % 50'sini, Alüvyal topraklar % 20'sini ve diğer toprak grupları % 30'unu oluşturmaktadır. Aksaray'da toplam ekilebilir arazi 406.286 hektardır. İklimin kurak olması nedeniyle bunun yaklaşık 130.000 hektarı nadasa ayrılmaktadır.

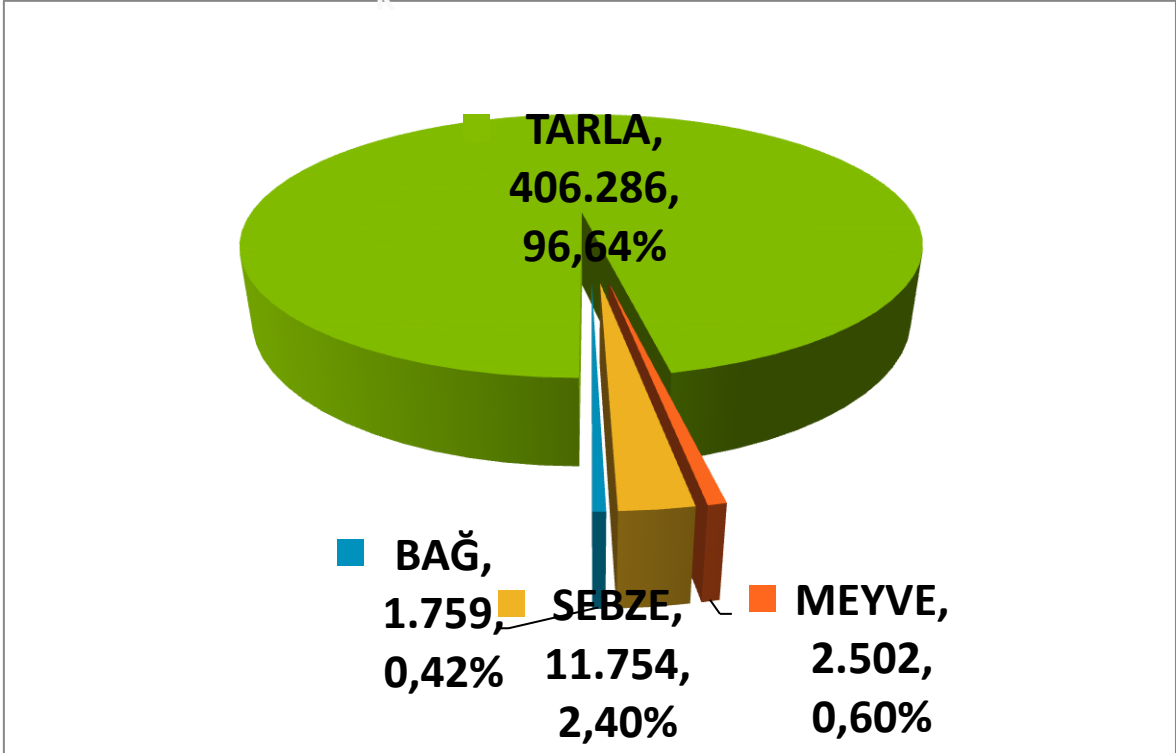
İldeki tarım topraklarının arazi kullanma kabiliyeti sınıfları ise aşağıda belirtilmektedir. Sınıf -1 : I. Sınıf arazilerin kapladığı alan 48.223 ha olup, il yüzölçümünün % 11.17'sini teşkil etmektedir.

Sınıf-2 : II. Sınıf arazilerin kapladığı alan 42.547 ha olup, İl yüzölçümünün % 9.85'ini teşkil etmektedir. Sınıf-3 : III. Sınıf arazilerin kapladığı alan 183.988 ha olup, İl yüzölçümünün % 23.8'ini teşkil etmektedir.

III. Sınıf arazilerin kapladığı alan 100.188 ha olup İl yüzölçümünün %23.20'sini teşkil etmektedir.

Sınıf-4 : IV Sınıf araziler İlin 64.872 ha olup İl yüzölçümünün % 15.4'ünü kaplamaktadır.

İlimizde, toplam 175.99 ha tarım arazinin % 40.75'i V-VIII sınıf arazidir. I-IV sınıf arazilerin dışında V-VII sınıf arazilerde, tarıma çok elverişli olmamasına rağmen bir kısmında tarım yapılmaktadır. İlin toplam arazisinin yaklaşık % 84.3'ünde su erozyonu sorunu vardır. Tarım arazilerini oluşturan III'üncü sınıf araziler üzerinde orta derecede su erozyonu görülmektedir. Ayrıca toplam tarım arazisinin % 5'i de kullanım dışıdır.

Çizelge E.1 – 2014 Yılı için Aksaray İlinde Arazilerin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması (Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü-2014)

Arazi SINIFI	Alanı (ha)	(%)
1. Sınıf Araziler	48.223,32	11.17%
2. Sınıf Araziler	42.547,52	9.85%
3. Sınıf Araziler	100.188,47	23.20%
4. Sınıf Araziler	64.872,35	15.02%
5. Sınıf Araziler	12.612,90	2.92%
6. Sınıf Araziler	61.971,38	14.35%
7. Sınıf Araziler	72.860,52	16.87%
8. Sınıf Araziler	28.547,20	6.61%
TOPLAM	431.823,65	100.00%

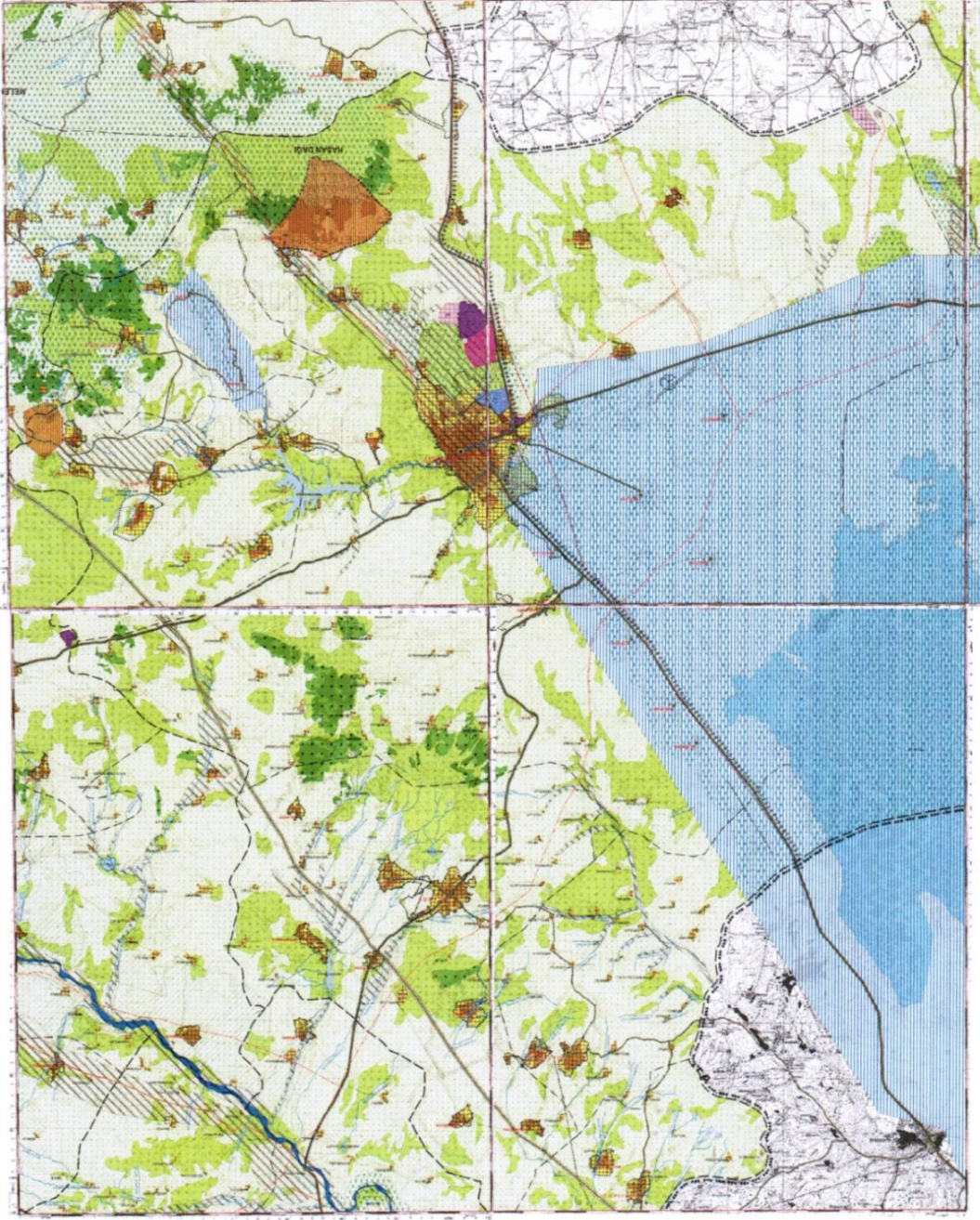
E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

6.07.2007 tarihinde onaylanan "Kırşehir-Nevşehir-Niğde-Aksaray Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı" nın L-33 no'lu paftasında 11.11.2008 tarih ve 27051 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik", 4856 sayılı Kanun'un 2 (h) ve 10 (c) maddeleri ile 2872/5491 sayılı Kanun'un 9 (b) maddesi uyarınca 28.01.2013 tarihinde değişiklik yapılmıştır.

Bakanlığımızca 24.06.2011 tarihinde onaylanan Kırşehir-Nevşehir-Niğde-Aksaray Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği kapsamında M-32 nolu paftasında sehven yapılmış olan hatanın 14.06.2014 tarih ve 29030 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği’nin 20.maddesinin 2.fıkrası çerçevesinde giderilerek, “Sanayi ve Depolama Bölgesi” amacıyla yapılan düzenlemeye yönelik Kırşehir – Nevşehir – Niğde – Aksaray Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği Bakanlık Makamı’nın 29.01.2015 tarih ve 1644 sayılı Olur’u ile onaylanmıştır.

İlin Çevre Düzeni Planı, A4 boyutu verilmektedir.

Harita E.1-Aksaray İli Çevre Düzeni Planı

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Planlama alanının Ankara, Konya, Kayseri gibi önemli merkezlere yakın olması, bu merkezlerdeki gelişmelerden ve yeniliklerden etkilenmesine-faydalanılmasına yardımcı olmaktadır. Kentin kendi içindeki ulaşımının güçlü olması sayesinde ise, gelişmelerin tüm ilçelere yayılabilmesi sağlanır. Bölgede bulunan tüm iller karayolu ulaşımı açısından gelişmiş durumdadır fakat demiryolu ulaşımı Niğde dışındaki illerde proje halinde kalmış ve henüz hayata geçirilememiştir. Demiryolu, taşımacılık konusunda en düşük maliyetli sistemdir. Bu yüzden projeler aktif hale geldiği takdirde, bölgenin ana sektörü durumunda olan tarımdan elde edilen ürünlerin ve sanayi ürünlerinin taşıma maliyetleri düşecek, üreticinin karı artacak ve bölge ekonomisine daha fazla katkı sağlanmış olacaktır. Yeni demiryolu sistemleri kurulurken belirlenecek olan güzergahın önemli ekonomik faaliyet merkezlerinden geçmesine dikkat edilmelidir. Sistemin tarım, sanayi, ticaret ve turizm faaliyetlerinin yoğun olduğu merkezlerden geçmesi bu aktivitelerin canlılığının artmasına yol açar. Demiryolu istasyonlarına saplanan toplayıcı arterler kentin her noktasından karayolu yardımıyla demiryoluna erişimi sağlar.

Tarım arazilerinin tarımsal üretimde doğru kullanımının sağlanması ve giderek artan miktarlarda başka kullanımlara aktarılmasını önlemek için tarım arazilerinin tarımsal kullanımdaki önemine göre sınıflandırılması yapılmalıdır. Bu sınıflama daha çok Arazi Kullanım Planlarının yapılması ve tarım arazilerinin amaç dışı kullanımının önlenmesi amacıyla geliştirilmiş olup, Kanunda yer alan arazi kullanım planlaması ve tarım arazilerinin amaç dışı kullanımının önlenmesi çalışmalarda bu sınıflama kullanılmalıdır. Arazi sınıfları detaylı veya yarı detaylı etütler yapılarak belirlenmelidir.

Kaynaklar

- 1-İmar ve Planlama Şube Müdürlüğü (2014).
- 2-Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2014).
- 3-Kırşehir-Nevşehir-Niğde-Aksaray 1/100.000 Çevre Düzeni Planı (2006).

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

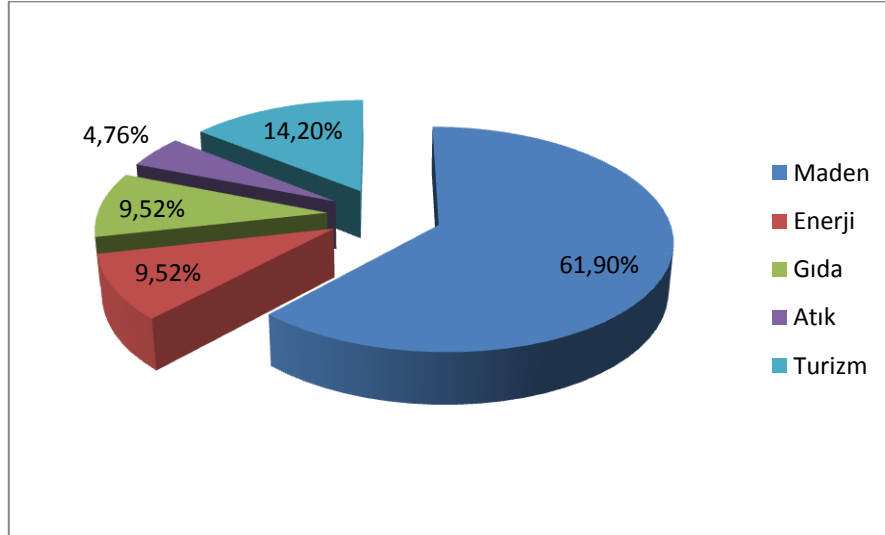
F.1. ÇED İşlemleri

2014 Yılı içerisinde “Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği” kapsamında Müdürlüğümüz tarafından verilen Ek-2 Listesi ÇED Gereklidir ya da Gerekli Değildir Kararları, sayıları ve bunların sektörel dağılımları aşağıda verilmiştir.

Çizelge F.1 – Aksaray İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı (ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü, 2014)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	13	2	-	2	1	-	3	21
ÇED Gereklidir	-	-	-	-	-	-	-	-
ÇED Olumlu Kararı	-	-	-	-	-	-	-	-

İlimizde 2014 Yılında ÇED Olumlu Kararı Verilen Proje bulunmamaktadır.

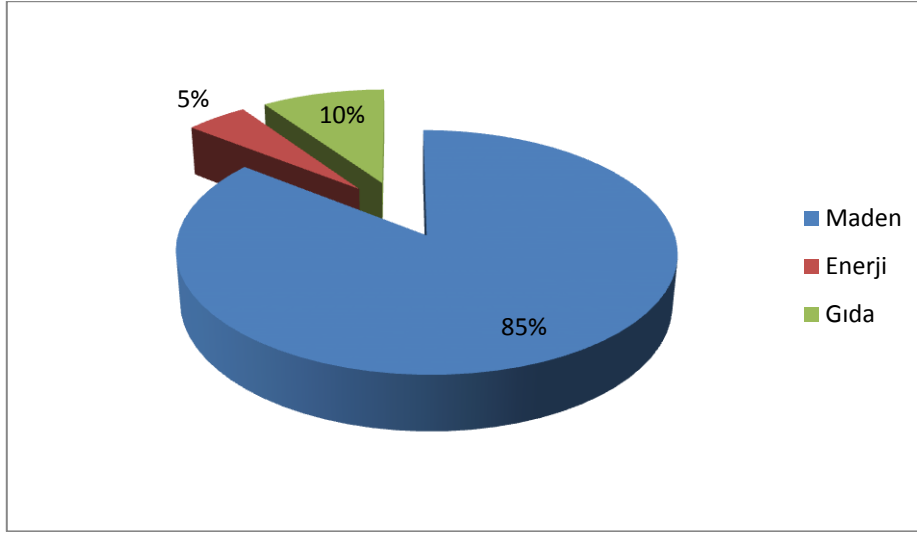
Grafik F.1 – Aksaray İlinde 2014 Yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü, 2014)

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

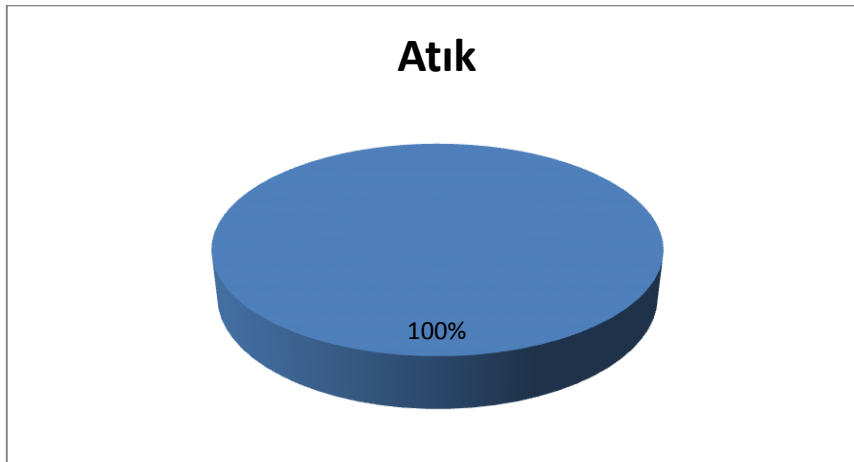
İlimizde 2014 yılında 40 adet tesise Geçici Faaliyet Belgesi verilmiş bir adet tesisin çevre izni iptal edilmiş bir adet tesise ise Geçici Faaliyet Belgesi yenilenmesi yapılmıştır.

ÇizelgeF.2 –Aksaray ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları(ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü, 2014)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	4	36	40
Çevre İzni Belgesi	2	16	18
Çevre İzni ve Lisans Belgesi	1	2	3
TOPLAM	7	54	61

Grafik F.2 – Aksaray İlinde 2014Yılında Verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı(ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü, 2014)

Grafik F.3- Aksaray İlinde 2014Yılında Verilen Lisansların Konuları (ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü, 2014)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Ekonomik büyüme çevreye zarar riskini her zaman yanında getirir, çünkü çevre kaynakları üzerine artan bir basınç yükler. Ancak bu nokta üzerinde önemle durulması gereken konu, kaynak kullanımının tahrip edici bir tarzda değil, devamlılığı sağlayacak bir anlayış içerisinde ele alınması ve yönetilmesidir. Bu ise ancak sürdürülebilir kalkınma kapsamında gerçekleştirilebilecektir.

Sanayileşme ve ekonomik kalkınmayı gerçekleştirirken insan faaliyetleri ve doğal çevre arasındaki ilişkilerin düzenli olması vazgeçilmez bir unsurdur. Ekonomik ve sosyal faaliyetlerin; tahrip edici, bozucu, kirliliğe yol açıcı bir tarzda gelişme göstermemesi için, konuyla ilgili tüm kuruluşlar çevre konusunda bilinçlendirilmelidir.

Ekonomik ve sosyal faaliyetlerin çevre sorunlarına yol açmayacak şekilde planlanması, uygulanması, sonradan çıkacak bir ekonomik yükün daha planlama aşamasında giderilmesini sağlar. Bu amaçla ÇED Yönetmeliğinin etkin bir şekilde uygulanabilirliğinin sağlanması ile her türlü olumsuzluklar başlangıçta tahmin edilip, gerekli önlemler alınmasına yardımcı olacaktır.

Müdürlüğümüzce, yapılması planlanan projeler ilgili yönetmelikler kapsamında değerlendirilmekte ve tesislerin çevre kirliliğinin önlenmesi için gerekli tedbirleri almaları sağlanmaktadır.

Kaynaklar

- 1- ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü (2014).

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde il müdürlüğümüz tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- a) izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- b) yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- c) kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- d) mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- e) Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- f) ihbarveya şikâyet sonrasında

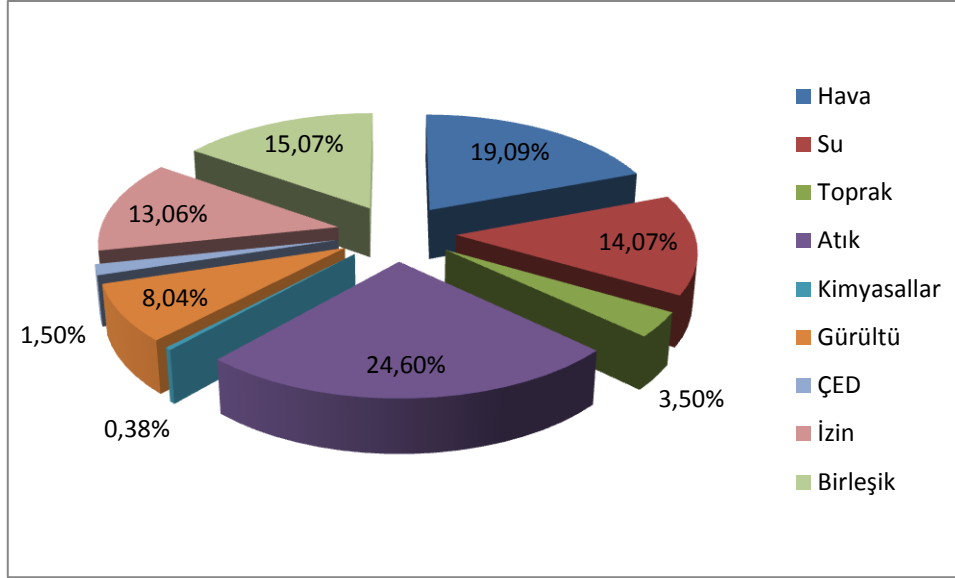
ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

ÇizelgeG.1 -Aksaray İlinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

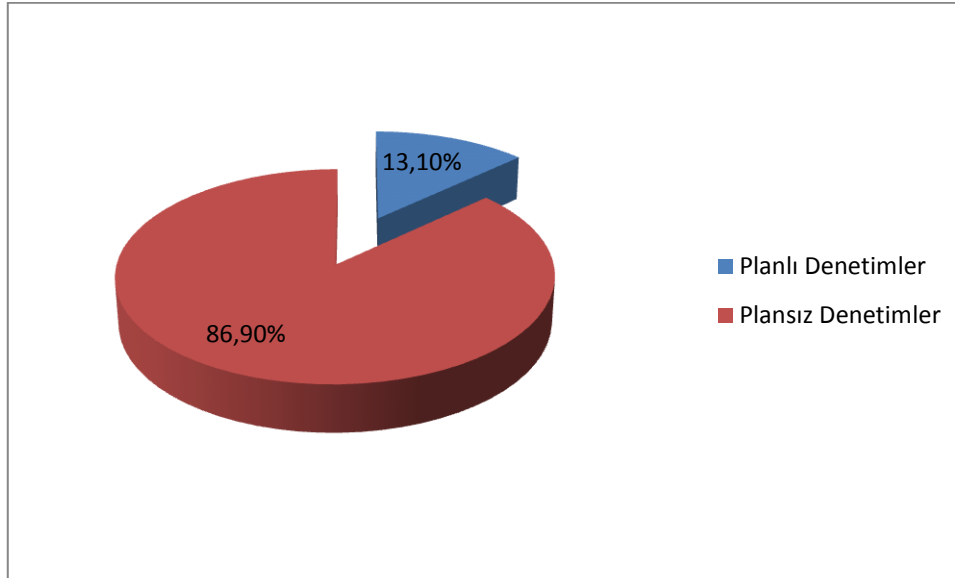
Denetimler	Birleşik	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimya-sallar	Gürültü	Derin Deniz Deşarjı	ÇED	İzin	Toplam
Planlı denetimler	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30
Ani (plansız) denetimler	-	38	28	7	49	2	16	-	3		
Genel toplam	30	38	28	7	49	2	16	-	3	26	199

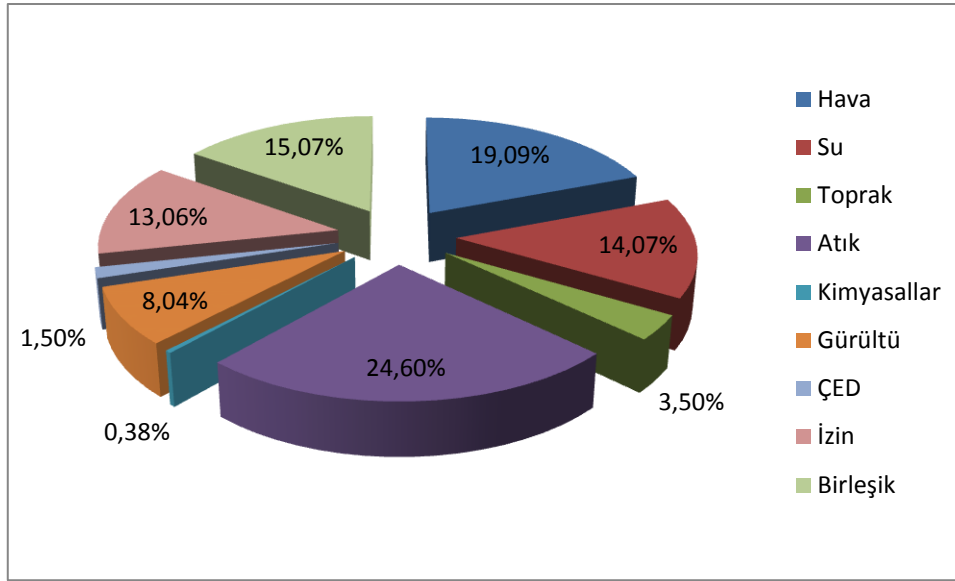
Grafik G.1 - Aksaray İlinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

Grafik G.2 –Aksaray İlinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

Grafik G.3–Aksaray İlinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı(Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

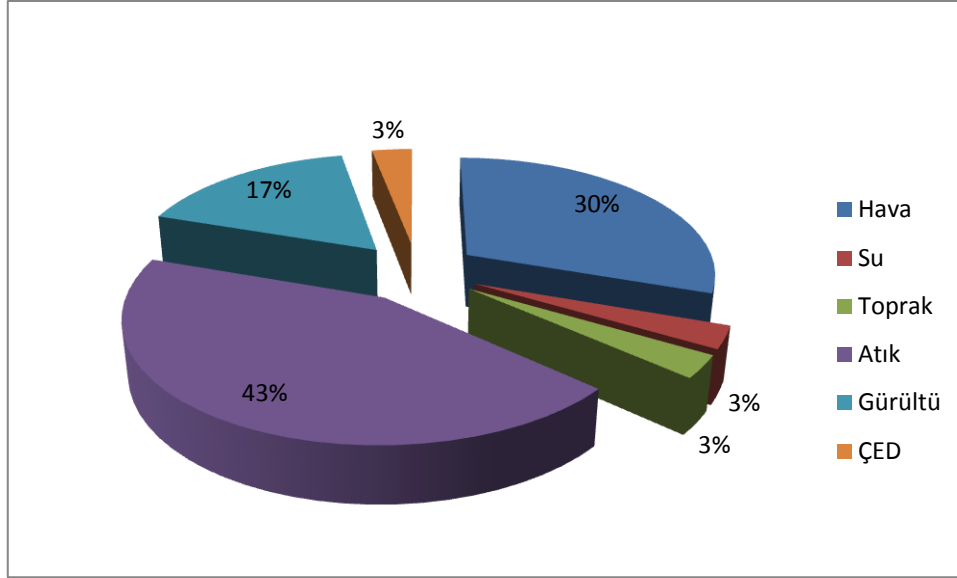

Grafik G.4–Aksaray İlinde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.2 -Aksaray İlinde 2014Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	9	1	1	13	-	5	1	30
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	9	1	1	13	-	5	1	30
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	30

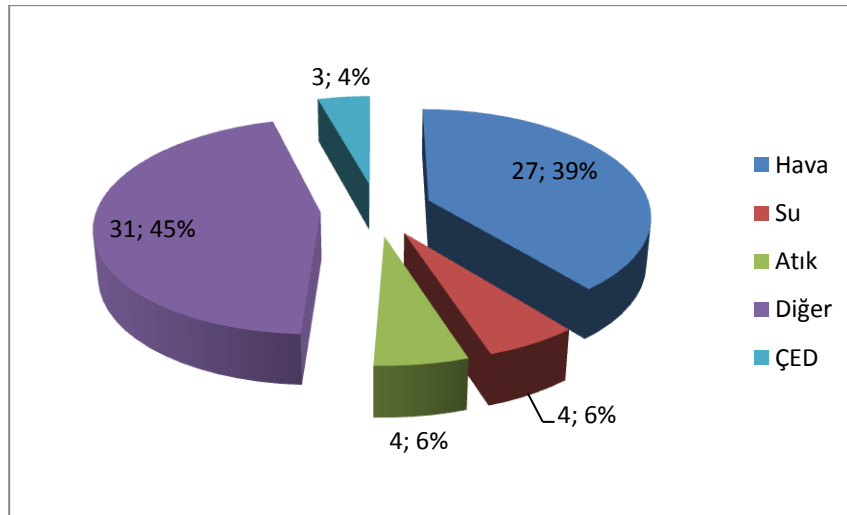

Grafik G.5 – Aksaray İlinde 2014 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.3–Aksaray İlinde 2014Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı(Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	170.678	87.987	-	52.785	-	-	179.452	63.487	554.389
Uygulanan Ceza Sayısı	6	1	-	1	-	-	8	7	23

Grafik G.6 –Aksaray İlinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı (Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü, 2014)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde madencilik alanında faaliyet gösteren iki firmaya ÇED taahhüt ihlali nedeniyle Çevre Kanunu uyarınca İdari yaptırım ve faaliyet durdurma cezası uygulanmıştır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2014 yılında toplam 199 adet firmaya denetim yapılmıştır. Bunlardan uygunsuz faaliyet gösterenlere, şikâyetler sonucu gelenlere ve jandarma tutanaklarına istinaden 3 gerçek kişi ve 20 firmaya toplam 554.389 TL idari yaptırım uygulanmıştır.

Kaynaklar

- 1- Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü (2014).

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzce “5 Haziran Dünya Çevre Günü” etkinlikleri kapsamında Atatürk Anıtı önünde çelenk sunma töreni düzenlendi. Törende anıta çelenk bırakıldı ve İstiklal Marşı okundu. Çevre Günü dolayısıyla açıklamalarda bulunan Çevre ve Şehircilik İl Müdürümüz Hüsnü YILDIZ; "Bugün çevrenin günüdür. 1972'den beri 5 Haziran Dünya Çevre Günü olarak kutlanmaktadır. Hızlı nüfus artışı, çevrenin kirlenmesini gün geçtikçe arttırmaktadır. Çevrenin korunması için gösterilen çabaların gayesi, insanların daha temiz bir çevrede yaşanmasının sağlanmasıdır. Çevre, bir kurum ve kuruluşun değil bütün insanların sorumluluğundadır, insanlığı çevre konusunda duyarlı olmaya davet ediyorum" dedi.

Atatürk Anıtı'ndaki törenin ardından Çevre ve Şehircilik İl Müdürümüz ve beraberindeki heyet Aksaray Valisi Şeref Ataklı'yı ziyaret etti.

I. İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER

1. GENEL 1.1. NÜFUS

NÜFUS									
GÖSTERGE: Nüfus artış hızı									
TANIM: Belirli bir dönemde, İl için nüfus büyüklüğünün ortalama yıllık artışıdır.									
Önerilen Kaynak: TÜİK									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990 ve sonrası il nüfusu, İl nüfus artış hızı (%), Nüfus yoğunluğu (kişi/km ²)									
Durum ve eğilimler;									
Veri formatı									
Yıllar	1990	2000	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nüfus (Kişi)			366.109	370.598	376.907	377.505	378.823	379.915	382.115
Nüfus Artış Hızı (‰)			-8	1	2	0	0	0	13,7
Yıllar	2014								
Nüfus (Kişi)	384.252								
Nüfus Artış Hızı (‰)	13,3								
Kaynak:									
Değerlendirme ve Sonuçlar									
Türkiye’de yıllık nüfus artış hızı 2013 yılında ‰13,7 iken, 2014 yılında ‰13,3’e gerilemiştir. Ancak toplam nüfus artmaya devam etmiştir. Türkiye nüfusu 31 Aralık 2014 tarihi itibarıyla 77 milyon 695 bin 904 kişi, nüfus artış hızı ise ‰13,3’tür. Toplam nüfus artmaya devam etmektedir. Nüfusun kentsel alanlarda yoğunlaşması, bu alanlarda çevre üzerinde baskının artması anlamına gelmektedir.									

NÜFUS		
GÖSTERGE: Kentsel nüfus oranı		
TANIM: Belirli bir tarihte kentsel alan olarak tanımlanmış 20.001 ve üzeri nüfusa sahip yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun toplam nüfus içindeki oranıdır.		
Önerilen Kaynak: TÜİK		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1927, 1950 ve 1980 yılları da olacak şekilde yıllara göre kırsal ve kentsel nüfus oranı (%),Türkiye geneli oranlarıyla karşılaştırılması		
Durum ve eğilimler:		
Veri formatı		
	İl ve İlçe Merkezleri (%)	Belde ve Köyler (%)
1927	-	-
1950	-	-
1980	-	-
1990	44	56
2000	51	49
2010	60	40
2013	62	38
2014	64	35
Kaynak:		
Değerlendirme ve Sonuçlar		
<p>Ülkemizde 1990 yılında %51,32 olan kentsel nüfus oranı 2000 yılında %59,25'e yükselmiştir. Hızlı kentleşme ile birlikte sosyal, ekonomik, demografik ve çevresel sorunlar ortaya çıkmıştır. Plansız kentleşme ve gecekondulaşma ile hizmet sunumu bakımından sorunlu kentler oluşmuş ve çevre sorunları hızla büyümüştür. Ülkemizde artan kentsel nüfus oranına paralel olarak kentlerde yaşanan çevre sorunlarının da artması olasılığı vardır.</p>		

1.2 SANAYİ

SANAYİ									
GÖSTERGE: Sanayi Bölgeleri									
TANIM: Sanayinin belli alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek gibi amaçlarla mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak hizmet sunmayı amaçlayan organize sanayi bölgeleri vb. sanayi bölgelerinin sayısının, toplam alanlarının ve ildeki planlı sanayileşme oranının zaman serisinde ifade edilmesidir.									
Önerilen Kaynak: Sanayi İl Müdürlükleri, İl Sanayi Odası									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde bulunan sanayi kuruluşlarının sayısı, sektörlerine göre sanayi bölgelerinin (Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Endüstri İhtisas Bölgesi ilan edilmiş alanlar, Büyük Sanayi Siteleri vb.) sayısı, kapasitesi, alanı (ha), OSB ve diğer sanayi alanlarında yer alan sanayi kuruluşlarının sayısının ildeki tüm sanayi kuruluşları sayısına oranı (%)									
<p>Durum ve eğilimler;</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategori</th> <th>Sayı</th> <th>Oran (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aksaray OSB</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>Küçük Sanayi Sitesi</td> <td>70</td> <td>70%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategori	Sayı	Oran (%)	Aksaray OSB	30	30%	Küçük Sanayi Sitesi	70	70%
Kategori	Sayı	Oran (%)							
Aksaray OSB	30	30%							
Küçük Sanayi Sitesi	70	70%							
Kaynak:									
<p>Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde 142 adet Aksaray OSB'de, 343 adet küçük sanayi sitelerinde olmak üzere toplamda 485 adet sanayi kuruluşu bulunmaktadır. İlimizdeki sanayi kuruluşlarının %29.3'ü Aksaray OSB içerisinde bulunmaktadır.</p>									

2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ										
GÖSTERGE: Sıcaklık										
TANIM: Gösterge, ildeki yıllık ortalama sıcaklık değişimi ve Türkiye ortalamalarıyla karşılaştırılmasını ifade etmektedir.										
Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970 ve sonrası yıllık ortalama sıcaklık değerleri (°C), Türkiye Ortalama Değerleri										
Durum ve eğilimler;										
Veri formatı										
	1970	2011	2012	2013	2014
Türkiye ort.sıcaklık								13.5	14.1	13.8
İlin ort.sıcaklık								12.0	14.8	12.06
Kaynak:										
Değerlendirme ve Sonuçlar.										
Türkiye’de 30 yıllık süre zarfında ortalama sıcaklığın artışı gözlenmektedir. Aksaray’da da ortalama sıcaklık Türkiye ortalamasına paralel bir şekilde seyretmektedir. 2014 yılındaki düşüşün nedeni ise 2014 yılı kış ayının mevsim normallerinin altında seyretmesi olarak nitelendirilebilir.										

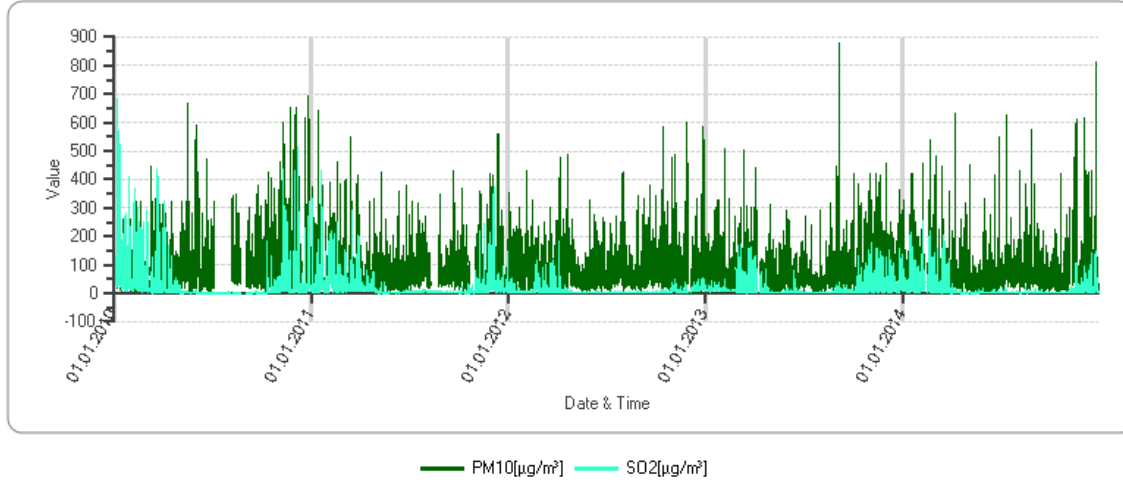
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ										
GÖSTERGE: Yağış										
TANIM: İldeki birim alana düşen ortalama yağış miktarının zaman serisinde ifade edilmesidir.										
Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970 ve sonrası yıllık ortalama yağış miktarları (kg/m ²)										
Durum ve eğilimler;										
Veri formatı										
	1970	2010	2011	2012	2013	2014
ortalama (kg/m ²)							462.7	368.4	440.6	339
Kaynak:										
Değerlendirme ve Sonuçlar.										
Aksaray’da yağış alma eğilimi geçen yıllarla beraber artış göstermektedir. İlimiz en çok yağışı karasal iklimin özelliği olarak sonbahar-ilkbahar döneminde almaktadır.										

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ										
GÖSTERGE: Deniz suyu yüzey sıcaklığı										
TANIM: Bu gösterge, deniz suyu yüzey sıcaklığının 1975'ten bu yana yıllık değişimini ifade eder.										
Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Denize kıyısı olan iller için 1975'ten bu yana uzun yıllar ortalama deniz suyu yüzey sıcaklığı değerleri (°C)										
Durum ve eğilimler;										
Veri formatı										
	1975	2010	2011	2012	2013	2014
Yıllık Ortalama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaynak:										
Değerlendirme ve Sonuçlar.										

3.HAVA KALİTESİ

HAVA KALİTESİ				
GÖSTERGE: Hava Kirleticileri				
TANIM: Bu gösterge; havadaki SO ₂ ve PM ₁₀ konsantrasyon miktarını göstermektedir. (SO ₂ yakıtların doğal olarak yapısında bulunan kükürt bileşiklerinin yanma esnasında açığa çıkmasıyla oluşan kirlenici, boğucu, renksiz ve asidik gazdır. Partikül maddeler, gaz halindeki emisyonların kimyasal dönüşümü ve yığın halinde şekillenmesi ile oluşur. 5-10 mikrometre çaplı partiküller, asılı partikül olarak tanımlanır. Genel olarak heterojen karışımları içerir ve karakteristikleri bir yerden bir başka yere önemli değişiklik gösterir. Çapı 10 mikrometre altındaki partiküller maddelere PM ₁₀ denir.)				
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü				
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde oluşan SO ₂ ve PM ₁₀ miktarları ortalamalarının yıllara göre değişimi ve yıllık olarak aşım gün sayısı değişimi (İldeki ölçüm istasyonlarının kurulma tarihinden itibaren)				
Durum ve eğilimler;				
AKSARAY	SO₂	AGS*	PM10	AGS*
Ocak 2014	30	-	69	5
Şubat 2014	34	-	58	-
Mart 2014	18	-	60	2
Nisan2014	2	-	60	2
Mayıs 2014	2	-	46	-
Haziran 2014	2	-	54	3
Temmuz 2014	2	-	65	2
Ağustos 2014	2	-	73	6
Eylül 2014	3	-	59	-
Ekim 2014	2	-	45	-
Kasım 2014	9	-	73	5
Aralık 2014	21	-	71	7
ORTALAMA	11		61	2,67
Kaynak: Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü				

İstasyon:Aksaray Periyodik:01.01.2010 00:00 - 31.12.2014 00:00 Rapor Türü:AVG

Kaynak: www.havaizleme.gov.tr

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Aksaray'da sanayi faaliyetlerinin artmasına paralel olarak hava kirliliği konusu öncelikli çevre sorunlarından birisi haline gelmiştir. Bu bağlamda alınan önlemlerle birlikte havadaki SO2 yıl içerisinde hiçbir ayda sınır değerlerin üzerine çıkmamıştır. Ancak PM10 değerleri mart, nisan, mayıs, haziran, ağustos, eylül, ekim, kasım ve aralık aylarında toplam 30 gün sınır değerlerin üzerine çıkmıştır. Yıllara göre PM10 ve SO2 değerleri grafik üzerinde görülmektedir.

4. SU-ATIKSU

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Su Kullanımı

TANIM: Bu gösterge belediye, sulama, içme ve kullanma, sanayi olmak üzere sektörel bazda kaynaklardan çekilen toplam su miktarını gösterir.

Önerilen Kaynak: DSİ, TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:

Durum ve eğilimler;

Veri Formatı

	1990		2004		2008		2012		2014		2030	
	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%
Toplam												
Sulama	114		72		67		76.62		14.531	74	-	-
İçme-Kullanma												
Sanayi												

Kaynak:

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlde hızla artan sanayi kuruluşlarıyla birlikte nüfusta artmaktadır. Bununla beraber içme, kullanma ve sulama suyu ihtiyacı artmaktadır.

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Belediye İçme Kullanma Suyu Kaynakları

TANIM: Belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve gölet olmak üzere çekilen suyun kaynaklarına göre oranını ifade etmektedir.

Kaynak: TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde 1990 ve sonrasında, baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve göletlerden çekilen su miktarı, toplam çekilen su miktarı, (1000 m³/yıl)

Durum ve eğilimler;

Veri Formatı

Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Kaynaklara Göre Çekilen Su (1000 m³/yıl)					
	Baraj	Kuyu	Kaynak	Akarsu	Göl-Gölet
1990					
.....					
.....					
2013	6.968,309 m ³ % 51,25	-	5.173,727 m ³ % 38,06	-	1.453,785 m ³ % 10,69
2014	6.381,838 m ³ %43,92	-	7.963,117 m ³ %43,26	-	1.863,364 m ³ % 12,82

Kaynak:DSİ

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde göletlerden toplam1.863.364 metreküp su çekilmiştir. Kaynaklardan ise 7.963.117 metreküp su alınmıştır. Barajlardan ise içme ve sulama suyu olarak toplam 6.381.838 metreküp su çekilmiştir. Bu oran toplam rezervin % 43,92'si olmaktadır.

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediyeler

TANIM: Bu gösterge atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren belediye sayısını ve atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfusun yüzdelik oranını ifade eder.

Önerilen Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfus, tüm il nüfusu, oranları (%)

Durum ve eğilimler;

Veri Formatı

YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2013	2014
Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediye Sayısı	-	-	-	-	-	-	-	2	4
Arıtma Tesisine Bağlı Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	3.91%	7.55%

Kaynak:

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde belediyelerimizin atık su arıtma tesisi yapım çalışmaları büyük bir hızla devam etmektedir.

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu

TANIM: Bu gösterge 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)									
Önerilen Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)									
Durum ve eğilimler;									
Veri Formatı									
YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı								21	21
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)								%61.8	%80
Kaynak:Aksaray Belediyesi									
Değerlendirme ve Sonuçlar.									
İlimizde belediyelerimizin yaklaşık üçte biri kanalizasyon şebekesi kullanmaktadır. Diğer belediyelerimizin de şebeke yapım çalışmaları hızla devam etmektedir.									

SU-ATIKSU					
GÖSTERGE: Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı					
TANIM: Bu gösterge yıllar itibariyle sanayi faaliyetlerinden kaynaklanan atıksu miktarları, atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren sanayi bölgeleri ve oluşan atıksuyun arıtılma oranını ifade eder.					
Önerilen Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ildeki sanayi bölgelerinden ve diğer sanayiden kaynaklanan atıksu miktarı, arıtma tesisi sayısı ve arıtılan atıksuyun kısmının toplam atıksu miktarına oranı (%)					
Durum ve eğilimler;					
OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
OSB AAT	Faal	1500 m ³ /gün	Fiz.+Kim.+Biy.+Çamur Susuzlaştırma	4 m ³ /gün	Kanala Deşarj
Eroğlu Giyim	Faal	1000 m ³ /gün	Biyolojik	1 m ³ /gün	OSB kanalizasyon
Sütaş A.Ş.	Faal	3500 m ³ /gün	Biyolojik	0.4 m ³ /gün	OSB kanalizasyon
Dentaş A.Ş.	Faal	60 m ³ /gün	Fiz.+Kim+.Biy.+İleri Arıtma	0.16 m ³ /gün	OSB kanalizasyon
Karakaya 86	Faal	22.5 m ³ /gün	Kimyasal+Filtre Pres	0.01 m ³ /gün	OSB kanalizasyon
Kaynak: OSB Müdürlüğü					

5. ARAZİ KULLANIMI

ARAZİ KULLANIMI									
GÖSTERGE: Arazi Kullanımı									
TANIM: Bu gösterge CORINE Arazi Örtüsü kategorilerine göre göreceli arazi örtüsü dağılımını gösterir.									
Önerilen Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990, 2000, 2006, 2012 ve sonrası yılları arazi kullanımlarının miktarı (ha) ve değişim oranı (%).									
Durum ve eğilimler;									
Veri Formatı									
	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ							ALANDA ARTIŞ(+)/AZALIŞ(-)	
	1990		2000		2006		2014		
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	-	-	ha
1. Yapay Bölgeler	10.824,88	1.38977	13.698,42	1.75868	13.62121	1.74876	-	-	+
2. Tarımsal Alanlar	503.518,20	64.64449	502.865,93	64.56075	499.254,17	64.09705	-	-	-
3. Orman ve Yarı Doğal Alanlar	225.624,31	28.96692	225.119,58	28.90212	222.874,46	28.61388	-	-	-
4. Sulak Alanlar	21.788,19	2.79729	21.037,31	2.70089	21.110,06	2.71023	-	-	-
5. Su Yapıları	17.147,97	2.20155	16.182,29	2.07757	22.043,65	2.83008	-	-	+
TOPLAM	778.903,55	100	778.903,53	100	778.903,55	100	-	-	-
Kaynak:									
Değerlendirme ve Sonuçlar.									
Arazi örtüsü dağılımı çok fazla değişiklik göstermemektedir.									

6. TARIM

TARIM																			
GÖSTERGE: Kişi Başına Tarım Alanı																			
TANIM: Toplam ekilebilir tarım arazisinin, toplam nüfusa oranı olarak ifade edilir.																			
Önerilen Kaynak: TÜİK																			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Ekilebilir arazi toplamı (ha) ve toplam nüfus (kişi), kişi başına tarım arazisi (ha/kişi)																			
Durum ve eğilimler;																			
Toplam Alan	Tahıl ve Diğer Bitkiler Ekilebilir Alan	Nadas Alanı	Süs Bitkisi Alanı	Sebze Meyve Alanı															
4.153.328,00	2,491,172.00	1,520,741.00	-	98.807,00															
<p>Arazi Dağılımı</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategori</th> <th>Alan (ha)</th> <th>Oran (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>TARLA</td> <td>406.286</td> <td>97%</td> </tr> <tr> <td>MEYVE</td> <td>9.883</td> <td>2%</td> </tr> <tr> <td>SEBZE</td> <td>2.502</td> <td>1%</td> </tr> <tr> <td>BAĞ</td> <td>1.759</td> <td>0%</td> </tr> </tbody> </table>					Kategori	Alan (ha)	Oran (%)	TARLA	406.286	97%	MEYVE	9.883	2%	SEBZE	2.502	1%	BAĞ	1.759	0%
Kategori	Alan (ha)	Oran (%)																	
TARLA	406.286	97%																	
MEYVE	9.883	2%																	
SEBZE	2.502	1%																	
BAĞ	1.759	0%																	
Kaynak: TÜİK, İl Gıda Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğü																			
Değerlendirme ve Sonuçlar.																			
İlimizde 2,491,172.00 dekar tarla, 98,807.00 dekar sebze-meyve alanı bulunmaktadır.																			
TARIM																			
GÖSTERGE: Kimyasal Gübre Tüketimi																			
TANIM: Tarımsal alanlarda kullanılan gübre miktarını ve hektar başına kullanılan mineral azot, fosfor ve potas miktarını gösterir.																			
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK																			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam gübre tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına kullanılan gübre ve mineral azot, fosfor ve potas miktarı (ton/ha) ve yıllar itibariyle değişimi																			

Durum ve eğilimler;

Bitki Besim Maddesi (N,P,K Olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar(Ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (Ha)
Azot	53.645	251.269
Fosfor	31.036	
Potasyum	595	
Toplam	85.276	251.269

Kaynak: İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde ticari gübre kullanılarak yapılan toplam alan 251.269 ha olarak belirtilmektedir.

TARIM			
GÖSTERGE: Tarım İlacı Kullanımı			
TANIM: Toplam tarım ilacı kullanımını (ton birimiyle aktif bileşen) ve hektar başına düşen tarım ilacı miktarıdır.			
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam tarım ilacı tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına düşen tarım ilacı (ton/ha) ve yıllar itibariyle değişimi			
Durum ve eğilimler;			
Kimyasal Maddenin	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç
İnsektisitler		36.5	295.555
Herbisitler		126	
Fungusitler		182	
Rodendisitler		0.1	
Nematositler		0	
Akarisitler		0.1	
Kışlık ve Yazlık Yağlar		0	
Toplam		344.7	
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü			
Değerlendirme ve Sonuçlar.			
İlimizde tarımda ilaç olarak 34 ton insektisitler, 115,95 ton herbisitler, 166,05 ton fungusitler, 0,08 ton rodendisitler, 0,75 ton akarisitler kullanılmaktadır.			

TARIM				
GÖSTERGE: Organik Tarım				
TANIM: Toplam kullanılan tarımsal alanın oranı olarak organik tarım alanı (organik olarak ekilen mevcut alanların ve organik tarıma geçiş sürecinde olan alanların toplamı) payıdır.				
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri				
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Organik alanların toplam alanı (ha), Toplam tarım alanına oranı (%), Türkiye toplam organik tarım alanı içerisindeki oranı (%), Organik Tarım Alanında Toplam Üretim Miktarı (ton)				
Durum ve eğilimler;				
Veri Formatı				
Yıllar	Toplam üretim		Üretim miktarı	
	Alan (ha)	Artış* (%)	Miktar (ton)	Artış* (%)
2002		-		-
2003				
2004				
2005				
2006				
(.....)				
2013	30.81	-66.46%	431.34	-66.46%
2014	30.85	-33.6%	424	-33
*Artışlar 2002 yılı baz alınarak hesaplanmıştır.				
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri				
Değerlendirme ve Sonuçlar.				
İlimizde İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden aldığımız veriler doğrultusunda son yıllarda üretimde azalma meydana gelmiştir.				

7. ORMAN

ORMAN		
GÖSTERGE: Ormanlık Alanlar		
TANIM: Orman alanlarının toplam büyüklüğünü ve yıllara göre değişimini ifade eder.		
Önerilen Kaynak: Orman Bölge Müdürlükleri		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki toplam orman alanı (ha), yıllık değişimi (ha/yıl), orman vasfına göre dağılımı (%), ağaç türleri, sayıları ve oranları (sayı, %)		
Durum ve eğilimler;		
Aksaray İlinin Yüzölçümü	799.700 Ha.	% 100
Aksaray ilinin doğal orman varlığı	12.570 Ha.	% 1.57
Aksaray ilinde yapılan ağaçlandırma çalışmaları	9.219 Ha.	% 1.15
Aksaray ilinin Toplam orman varlığı	21.789 Ha.	% 2.72
İşletme Müdürlüğünün Toplam orman varlığı	20.959 Ha.	% 2.62
Kaynak: Orman Bölge Müdürlükleri		
Değerlendirme ve Sonuçlar.		
İlimiz orman varlığı açısından oldukça fakirdir. Oranlarda görüldüğü üzere toplam yüzölçümün yalnızca % 1.57'sinde doğal orman varlığı bulunmaktadır. Son yıllardaki ağaçlandırma çalışmalarıyla birlikte orman varlığı % 2.72'ye yükselmiş olmasına rağmen halen istenilen düzeyde bulunmamaktadır.		

8. BALIKÇILIK

BALIKÇILIK				
GÖSTERGE: Balıkçılık				
TANIM: Her yıl, denizlerde avcılığı yapılan balıklar (denize kıyısı olan iller için), kabuklu deniz ürünleri ve yumuşakçalar ile iç sularda avlanan tatlı su ürünleri ile yetiştiricilik ürünleri olmak üzere üretilen balık miktarını gösterir. Üretime ilişkin veri yakalandığı zamanki ağırlığı olan canlı ağırlık ile ifade edilir.				
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri				
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Kıyı şeridi uzunluğu (km), deniz alanı ve iç su alanı (ha), su ürünleri üretimi (bin ton) ve yıllara göre değişimi (%), Balık türlerinin dağılımı (%)				
Durum ve eğilimler;				
Veri Formatı				
YILLAR		2011	2012	2014
İç Su Avcılığı (KG)	Sazan	10000	4450	-
	Gümüş Balığı	100000	100000	-
	Levrek	1000	750	-
Yetiştiricilik Ürünleri		-	-	105200
Kaynak:				
Değerlendirme ve Sonuçlar.				
İlimizde iç sularda sazan, gümüş balığı ve levrek avlanmaktadır.				

9. ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA												
GÖSTERGE: Karayolu ve Demiryolu Ağı												
TANIM: İldeki toplam karayolu (otoyollar, devlet yolları, il yolları) ve demiryolu gelişimi ve uzunluğunu ifade eder.												
Önerilen Kaynak: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bölge Müdürlükleri												
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre karayolu ve demiryolu uzunlukları (km)												
Durum ve eğilimler;												
Veri Formatı												
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2014
Karayolu Ağı Uzunluğu (km)	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	463
Demiryolu Ağı Uzunluğu (km)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaynak: Karayolları Bölge Müdürlüğü												
Değerlendirme ve Sonuçlar.												
İlimizde 463 km karayolu mevcutken henüz demiryolu bulunmamaktadır. Son yıllarda artan hızlı tren projelerinden ikisi de ilimiz sınırları içerisinde geçmektedir.												

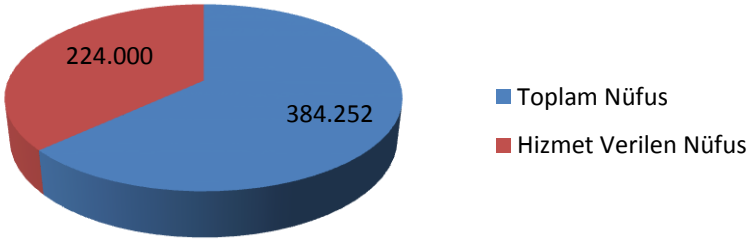
ALTYAPI VE ULAŞTIRMA			
GÖSTERGE: Motorlu Kara Taşıtı Sayısı			
TANIM: İldeki, Otomobil (arazi taşıtı dahil), Minibüs, Otobüs, Kamyonet, Kamyon, Motosiklet, Özel Amaçlı Taşıtlar, Yol ve İş Makinaları ve Traktör toplamından ibaret motorlu kara taşıtı sayısını ifade eder			
Önerilen Kaynak: TÜİK			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre motorlu kara taşıtı sayısı, taşıt kategorileri ve toplam araç sayısı içerisindeki oranları (%), İldeki kişi başına düşen araç sayısı			
Durum ve eğilimler;			
YILLAR	2011	2013	2014
Binek Oto	47,420	42,076	42,406
Hafif Ticari	10,677	13,649	13,942
Ağır Ticari	19,069	19,501	1,132
Diğer	1,105	10,490	28,735
Toplam	78,271	85,716	86,215
Kaynak: İl Emniyet Müdürlüğü			

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde toplam 86.215 adet araç mevcuttur. Araç sayısında geçmiş yıllara oranla artış gözlenmektedir.

10. ATIK

ATIK						
GÖSTERGE: Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı						
TANIM: Bu gösterge, il içinde, belediyeler tarafından ya da belediyeler adına toplanan katı atıkların miktarı ve düzenli depolama oranını ifade eder. Belediye atıklarının en önemli miktarı haneler tarafından üretilen atıklardır. Ayrıca alım-satım ve ticaret kuruluşları, ofis binaları, kurum ve küçük işyeri atıklarını da kapsamaktadır						
Önerilen Kaynak: TÜİK						
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık olarak belediyelerce ya da belediye adına toplanan katı atıklar (Ton), Düzenli Depolanan Katı Atık Miktarı (ton) ve oranı (%)						
Durum ve eğilimler;						
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Atık Üreten Belediye adı</th> <th>Atık Miktarı (ton)</th> <th>%'lik oran</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aksaray Belediyesi</td> <td>107.214</td> <td>87.91%</td> </tr> </tbody> </table>	Atık Üreten Belediye adı	Atık Miktarı (ton)	%'lik oran	Aksaray Belediyesi	107.214	87.91%
Atık Üreten Belediye adı	Atık Miktarı (ton)	%'lik oran				
Aksaray Belediyesi	107.214	87.91%				
Kaynak: TUİK						
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde 2014 yılında toplam 107.214 ton atık toplanmıştır. Bu toplam rakamın % 87.91'ini oluşturmaktadır.						

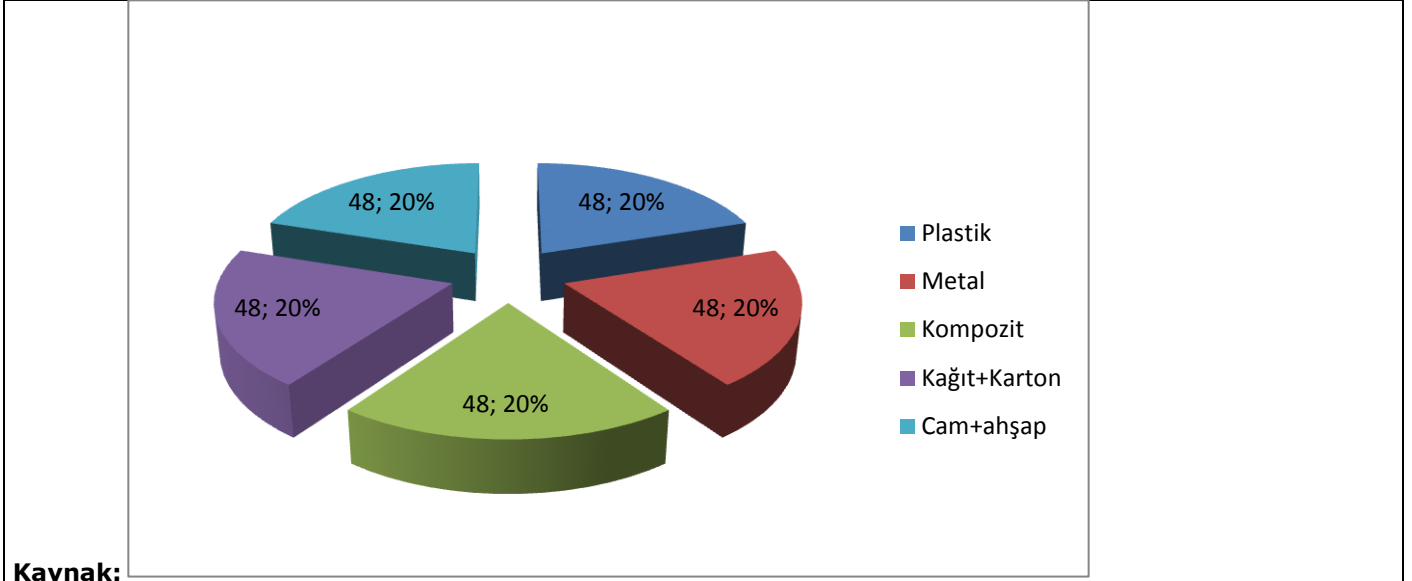
ATIK						
GÖSTERGE: Katı Atıkların Düzenli Depolanması						
TANIM: İldeki katı atık tesisi sayısı ve hizmet verilen nüfus oranını ifade eder.						
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü						
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki katı atık tesis sayısı, katı atık düzenli depolama hizmeti veren belediye sayısı ve nüfus, hizmet verilen nüfusun tüm il nüfusuna oranı (%)						
Durum ve eğilimler;						
 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategori</th> <th>Nüfus</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Toplam Nüfus</td> <td>384.252</td> </tr> <tr> <td>Hizmet Verilen Nüfus</td> <td>224.000</td> </tr> </tbody> </table>	Kategori	Nüfus	Toplam Nüfus	384.252	Hizmet Verilen Nüfus	224.000
Kategori	Nüfus					
Toplam Nüfus	384.252					
Hizmet Verilen Nüfus	224.000					
Kaynak: Aksaray Belediyesi						
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde 2014 yılı itibarıyla 1 adet katı atık depolama tesisi bulunmaktadır.						

ATIK																		
GÖSTERGE: Tıbbi Atıklar																		
TANIM: İl için, ayrı olarak toplanan tıbbi atık miktarlarının yıllık olarak belirtilmesi ve toplanan tıbbi atıkların bertaraf yöntemlerinin oransal olarak ifade edilmesidir.																		
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü																		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle toplanan tıbbi atık miktarı (ton), yöntemlerine göre bertaraf oranları (%) ve bertaraf tesisi sayısı																		
Durum ve eğilimler;																		
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2007</th> <th>2008</th> <th>2009</th> <th>2010</th> <th>2011</th> <th>2012</th> <th>2013</th> <th>2014</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tıbbi Atık Miktarı (ton)</td> <td>85.25</td> <td>201.6</td> <td>242.4</td> <td>253.6</td> <td>174</td> <td>192.3</td> <td>197.4</td> <td>147.496</td> </tr> </tbody> </table>		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Tıbbi Atık Miktarı (ton)	85.25	201.6	242.4	253.6	174	192.3	197.4	147.496
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014										
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	85.25	201.6	242.4	253.6	174	192.3	197.4	147.496										
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü																		
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde 2007 yılında 85.25 ton tıbbi atık toplanmışken 2014 yılına gelindiğinde bu sayı 147.496 ton olarak %100'ün üzerinde bir artış göstermiştir.																		

ATIK										
GÖSTERGE: Atık Yağlar										
TANIM: İl içinde toplanan atık yağların miktarını ve geri kazanım ya da bertaraf oranlarını ifade eder.										
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)										
Durum ve eğilimler;										
<div style="text-align: center;"> <h3>Atık Yağ Miktarı</h3> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Atık Yağ Türü</th> <th>Miktar (ton)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>130110 Mineral esaslı klor içermeyen hidrolik yağlar</td> <td>71500</td> </tr> <tr> <td>130113 Diğer hidrolik yağlar</td> <td>9150</td> </tr> <tr> <td>130204 Mineral esaslı klor içeren motor, şanzıman ve yağlama yağları</td> <td>1240</td> </tr> <tr> <td>130206 Sentetik motor, şanzıman ve yağlama yağları</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table> </div>	Atık Yağ Türü	Miktar (ton)	130110 Mineral esaslı klor içermeyen hidrolik yağlar	71500	130113 Diğer hidrolik yağlar	9150	130204 Mineral esaslı klor içeren motor, şanzıman ve yağlama yağları	1240	130206 Sentetik motor, şanzıman ve yağlama yağları	100
Atık Yağ Türü	Miktar (ton)									
130110 Mineral esaslı klor içermeyen hidrolik yağlar	71500									
130113 Diğer hidrolik yağlar	9150									
130204 Mineral esaslı klor içeren motor, şanzıman ve yağlama yağları	1240									
130206 Sentetik motor, şanzıman ve yağlama yağları	100									
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü										
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlde mineral esaslı klor içermeyen hidrolik yağ oluşumu oldukça fazladır.										

ATIK
GÖSTERGE: Bitkisel Atık Yağlar
TANIM: İl içinde toplanan bitkisel atık yağların miktarını ve geri kazanım-bertaraf oranlarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan bitkisel atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)
Durum ve eğilimler; Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlde bitkisel atık yağ geri dönüşüm tesisi bulunmamakta olup bitkisel atık yağ miktarı ile ilgili bir çalışma yapılmamıştır.

ATIK																																																	
GÖSTERGE: Ambalaj Atıkları																																																	
TANIM: İl içerisinde oluşan ambalaj atıklarının miktarlarını ve geri kazanımına ilişkin bilgileri içerir.																																																	
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü																																																	
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre; üretilen toplam ambalaj atık miktarı ve ambalaj cinsi (ton), geri kazanılan toplam ambalaj atık miktarı (ton), piyasaya sürülen ambalaj miktarı (ton), hedeflenen geri kazanım oranları (%), geri kazanılması gereken miktar (ton), kayıtlı ekonomik tesis sayısı ve lisanslı tesisi sayısı																																																	
Durum ve eğilimler;																																																	
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ambalaj Cinsi</th> <th>Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)</th> <th>Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)</th> <th>Geri Kazanım Oranları (%)</th> <th>Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)</th> <th>Geri Kazanılan Miktar (kg)</th> <th>Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Plastik</td> <td></td> <td>920.569</td> <td>48</td> <td>22.450</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Metal</td> <td></td> <td>604.595</td> <td>48</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Kompozit</td> <td></td> <td>10.784</td> <td>48</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Kağıt Karton</td> <td></td> <td>1.327.923</td> <td>48</td> <td>11.439</td> <td>24.588</td> <td>214,9</td> </tr> <tr> <td>Cam+Ahşap</td> <td></td> <td>0+305.080</td> <td>48</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Toplam</td> <td></td> <td>3.168.951</td> <td>48</td> <td>33.889</td> <td>24.588</td> <td>108,49</td> </tr> </tbody> </table>	Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)	Plastik		920.569	48	22.450	-	-	Metal		604.595	48	-	-	-	Kompozit		10.784	48	-	-	-	Kağıt Karton		1.327.923	48	11.439	24.588	214,9	Cam+Ahşap		0+305.080	48	-	-	-	Toplam		3.168.951	48	33.889	24.588	108,49
Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)																																											
Plastik		920.569	48	22.450	-	-																																											
Metal		604.595	48	-	-	-																																											
Kompozit		10.784	48	-	-	-																																											
Kağıt Karton		1.327.923	48	11.439	24.588	214,9																																											
Cam+Ahşap		0+305.080	48	-	-	-																																											
Toplam		3.168.951	48	33.889	24.588	108,49																																											

Kaynak:

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde oluşan toplam ambalaj atığı geri kazanım oranları verilmektedir.

ATIK
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Lastikler
TANIM: Ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları, geri kazanım tesisleri ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları ve geri kazanım tesislerinde ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarları (ton)
Durum ve eğilimler; Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde Ömrünü Tamamlamış Lastikleri geçici depolamak için 1 adet tesisimiz mevcuttur.

ATIK
Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar
TANIM: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları ve işleme tesis sayılarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarı (ton) ve işleme tesis sayısı
Durum ve eğilimler; Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarı ile ilgili bir çalışma yapılmamış olup İlde işleme tesisi bulunmamaktadır.

ATIK								
Tehlikeli Atıklar								
TANIM: İl genelinde, yıllar itibariyle toplanan tehlikeli atıkların miktarı ile geri kazanımı, yakma ve nihai bertaraf edilenlerin miktarlarını ifade eder.								
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü								
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, il içinde toplanan tehlikeli atıkların miktarı (ton), ara depolama geri kazanım, yakma ve nihai bertaraf miktarları (ton) ve geri kazanım türlerine göre oranları (%)								
Durum ve eğilimler;								
Aktivite kodu *	Atık Kodu **	2014 Yılı						
		Atık Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (kg/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
-	020110	3.600	-	-	-	-	-	-
-	050109	20	20	100	R12	-	-	-
-	070214	15.550	15.550	100	R12	-	-	-
-	080111	28.414	28.414	100	R12 – R5	-	-	-
-	080113	355.710	355.240	99	R12 – R1	-	-	-
-	080117	97.797	97.797	100	R12 – R2	-	-	-
-	080121	100	100	100	R12	-	-	-
-	080317	763	762	99	R12 – R13	-	-	-
-	090104	80	80	100	R4	-	-	-
-	090106	50	50	100	R4	-	-	-
-	100401	141.340	95.480	68	R4	40.860	29	D5
-	100402	74.098	48.500	65	R4 – R5	-	-	-
-	100404	31.488	31.488	100	R4	-	-	-
-	110108	3.477	1.420	41	R12	2.057	59	D10
-	110111	1.000	1.000	100	R13	-	-	-
-	110113	50	50	100	R13	-	-	-
-	110207	50	50	100	R13	-	-	-
-	120109	3.550	3.000	85	R12	-	-	-
-	120116	4.468	4.265	95	R12	203	5	D10
-	120120	12.910	12.880	99	R4- R12- R13	-	-	-
-	130110	1.240	1.240	100	R9	-	-	-
-	130113	9.150	9.130	99	R9	-	-	-
-	130204	100	-	-	-	-	-	-
-	130206	200	-	-	-	-	-	-
-	130208	71.500	66.650	93	R1 – R9	-	-	-
-	130703	1.291	306	24	R1	960	75	D10
-	150102	42.304	42.282	99	R12	-	-	-
-	150110	171.701	166.254	97	R1-R4- R12-R13	249	-	D10
-	150202	155.236	154.385	99	R12	-	-	-
-	160103	6.990	6.540	94	R12	-	-	-

-	160107	4.041	3.911	97	R4-R12- R13	-	-	-
-	160121	70	70	100	R13	-	-	-
-	160213	3	3	100	R13	-	-	-
-	160506	462	450	97	R13	9	2	D10
-	160601	47.270	47.270	100	R4	-	-	-
-	160602	3	-	-	-	3	100	D5
-	160901	1.948	-	-	-	1.948	100	D10
-	170203	350	-	-	-	-	-	-
-	170410	32.340	32.340	100	R12	-	-	-
-	170411	12	12	100	R12	-	-	-
-	170503	600	600	100	R13	-	-	-
-	180101	6.794	-	-	-	6.794	100	D9
-	180102	20.520	-	-	-	20.520	100	D9
-	180103	194.338	-	-	-	194.338	100	D9
-	180104	4	-	-	-	4	100	D9
-	190813	214.187	214.150	99	R12	37	1	D10
-	190904	274	-	-	-	274	100	D5
-	200121	561	507	90	R12 – R13	26	5	D5
-	200126	24.700	24.675	99	R9	-	-	-
-	200133	6	-	-	-	4	67	D5
-	200135	2.000	2.000	100	R12	-	-	-

Kaynak:Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlde Tehlikeli Atık bertaraf tesisi bulunmamakta olup akü geri 2 adet kazanım tesisi bulunmaktadır.

11.TURİZM

TURİZM			
Yabancı Turist Sayıları			
TANIM: Bu gösterge, il düzeyinde bir yılda giriş çıkış yapan yerli ve yabancı turist sayısının yıllara göre değişimini ifade eder			
Önerilen Kaynak: TÜİK, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl düzeyinde 2000 yılı ve sonrasındaki yıllarda giriş yapan yerli ziyaretçi sayısı (kişi), yabancı ziyaretçi sayısı, bu sayıların yıllara göre değişimi (%), bir önceki yıl için ziyaretçi sayısının aylara göre dağılımı			
Durum ve eğilimler;			
	Yerli	Yabancı	Toplam
Aksaray Müzesi	9.828	99	9.927
Ihlara Vadisi Ören Yeri	385.459	53.444	438.903
Manastır Vadisi Ören Yeri	8.733	6.086	14819
Saratlı Belediyesi kırkgöz Yeraltı Şehri			176.80
TOPLAM	404.02	158.53	640.469
Kaynak:			
Değerlendirme ve Sonuçlar.			
İlimizde bulunan turistik yerler 2014 yılı sonu itibariyle 404.02 kişi yerli, 158.53 kişi yabancı olmak üzere toplamda 640.469 kişi tarafından ziyaret edilmiştir.			

TURİZM			
Mavi Bayrak Uygulamaları			
TANIM: (Denize Kıyısı Olan İller İçin) Gerekli standartları taşıyan nitelikli plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülü olan mavi bayrağın, Türkiye'de 1997 yılından itibaren verildiği plaj ve marinaların yıllar itibari ile toplam sayılarının belirtilmesidir.			
Önerilen Kaynak: Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, mavi bayrak almaya hak kazanmış plaj ve marina sayıları			
Durum ve eğilimler;			
İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.			
Kaynak:			
Değerlendirme ve Sonuçlar.			

EK-1:2014 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ARAŞTIRMA FORMU

BÖLÜM I.HAVA KİRLİLİĞİ

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM ₁₀ [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
1 (İyi)	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120 ^L	0-50
2 (Orta)	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100 ^L
3 (Hassas)	101 – 150	251-500 ^L	201-500	10001-16000 ^L	161-180 ^B	101-260 ^U
4 (Sağlıksız)	151 – 200	501-850 ^U	501-1000	16001-24000	181-240 ^U	261-400 ^U
5 (Kötü)	201 – 300	851-1100 ^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520 ^U
6 (Tehlikeli)	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

I.1.1. İlimize ait 2014 yılı içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerinin yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırılması.

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
OCAK	X																													
ŞUBAT	X																													
MART	X																													
NİSAN	X																													
MAYIS	X																													
HAZİRAN	X																													
TEMMUZ	X																													
AĞUSTOS	X																													
EYLÜL	X																													
EKİM	X																													
KASIM	X																													
ARALIK	X																													

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

I.1.2. İlimize ait Kış sezonu ortalama ölçüm değerlerini 2013 yılı Ekim- 2014 Mart arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırılması.

	Kış Sezonu (Ekim-Mart) 6 Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Kış Sezonu (Ekim-Mart)	1	1	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	1	1	1

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: www.havaizleme.gov.tr

I.1.3. İlimize ait Yaz sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2014 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırılması.

	Yaz Sezonu (Nisan-Eylül) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
Yaz Sezonu (Nisan-Eylül)	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1

* Hava Kalitesi indeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: Verinin nereden alındığı

I.2. İlimizde hava kirliliğine neden olan kaynakların önem sırasına göre belirtilmesi.

KAYNAK	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ ²	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Evsel ısınma	1	1	
b. İmalat Sanayi İşletmeleri	2	2	
c. Maden İşletmeleri	3	3	
d. Termik Santraller	-	-	
e. Diğer Sanayi Faaliyetleri (Belirtiniz).....	-	-	
f. Karayolu Trafik	4	4	
g. Diğer Kaynaklar (Belirtiniz).....	-	-	

²En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirler.

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL MERKEZİ	1.	x	x			x	x	x	x	
	2.									
	3.									
	.									
	.									
İLÇELER	1.									
	2.									
	3.									
	4.									
	5.									
	6.									
	7.									
	8.									
	9.									
	10.									
	.									
	.									

Kaynaklar:Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Tedbirler:

a.	Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b.	Doğalgaz kullanımı
c.	Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d.	Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e.	Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f.	Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g.	Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h.	Denetim
i.	Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre belirtilmesi.

Karşılaşılan Güçlükler	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	1	1	
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	6	6	
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	4	4	
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar	5	5	
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler	2	2	
f. Toplumda bilinç eksikliği	3	3	
g. Meteorolojik faktörler			
h. Topografik faktörler			
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ**II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi**

II.1.1. İl sınırlarında bulunan yüzey sularının kalite sınıflarının Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtilmesi ve muhtemel kirlenme nedenleri.

Yüzeysel Su Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atık sular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atık sular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
MAMASIN BARAJI				X					X	X			
GÜLAĞAÇ GÖLETİ				X					X	X			
GÜLPINAR GÖLETİ				X					X	X			
GÜZELYURT GÖLETİ				X					X	X			
BOĞAZKÖY BARAJI	X												
HİRFANLI BARAJI	X												
BALCI GÖLETİ	X												
HELVADERE GÖLETİ	X												
CAMİLİ KASABASI GÖLETİ	X												
BOZKIR BARAJI	X												
KÜLTEPE BARAJI	X												
Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri									
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i	
				Evsel Atık Sular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atık Sular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)	
KUTLU KASABASI	X												
TANATÖME	X												
ESKİ SULTANHANI	X												
KOÇAŞ TİM 1		X						X	X				
HAMİDİYE		X						X					
KİLLİK MEVKİİ	X												
KEPEZ MEVKİİ	X												
PİRİNÇLİK MEVKİİ	X												

Yüzey Suyu Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
TOPAKKAYA KASABASI	X												
ACIPINAR KASABASI	X												
EŞMEKAYA KASABASI		X							X				
GÖLBEZ YAYLASI		X							X				
SAPMAZ KÖYÜ		X							X				
OSB KARATAŞ YOLU		X					X	X					
SARAYHAN KASABASI		X							X				
ORTAKÖY İLÇESİ		X							X				
PINARBAŞI KÖYÜ		X							X				

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarının Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtilmesi ve muhtemel kirlenme nedenleri.

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
	iyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)
1.AKSARAY				X			X					
.												
.												
.												
.												
1.ORTAKÖY										X	X	
2.ESKİL										X	X	
3.GÜLAĞAÇ										X	X	
4.GÜZELYURT										X	X	
5.AĞAÇÖREN										X	X	
6.SARIYAŞI										X	X	

Kaynaklar:Verinin nereden alındığı

II.1.3. İl sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıflarının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtilmesi ve muhtemel kirlenme nedenleri.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Kaynaklar:Verinin nereden alındığı

II.2. Yıl içinde, il sınırları içindeki il/ilçelerde atık suların yol açtığı kirlenmenin nedenleri.

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
il Merkezi	1.Aksaray	x	x		x		x	x	x					
ilçeler	1.ORTAKÖY	x	x		x		x	x	x					
	2.ESKİL	x	x		x		x	x	x					
	3.GÜLAĞAÇ	x	x		x		x	x	x					
	4.GÜZELYURT	x	x		x		x	x	x					
	5.AĞAÇÖREN	x	x		x		x	x	x					
	6.SARIYAHŞİ	x	x		x		x	x	x					

Kaynaklar: İşaretlemeyle ilişkin verinin nereden alındığı

Kirlilik Nedenleri:

- Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
- Kimyasal gübre kullanımı
- Arıtma tesisi kapasite verimlerinin yetersiz olması
- Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- Hayvancılık atıkları
- Maden atıkları
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda alınan tedbirler.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.									
2.									
.									
Göller									
1.									
2.									
3.									
.									
Akarsular									
1.									
2.									
3.									
.									
Havzalar									
1.									
2.									
3.									
.									
Yeraltı Suları									
1.									
2.									
3.									
.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.									
2.									
3.									
.									
Diğer Alıcı Su Ortamları									
1.									
2.									
.									

Kaynaklar: İşaretlemeye ilişkin verinin nereden alındığı

Alınan Tedbirler:

- Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- Yerleşim merkezinde fosseptik kullanılması
- Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlüklerin en önemliden az önemliye doğru işaretlenmesi.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	3	3	
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	2	2	
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler	4	4	
d. Toplumda bilinç eksikliği	1	1	
e. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ**III.1. İlimizde toprak kirliliğine neden olan kaynakların önem sırasına göre belirtilmesi.**

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	1	1	
b. Madencilik atıkları	-	2	
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar	2	-	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	-	4	
e. Plansız kentleşme	4	-	
f. Aşırı gübre kullanımı	-	-	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı	-	3	
h. Hayvancılık atıkları	3	-	
i. Diğer (Belirtiniz).....	-	-	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar:Verinin nereden alındığı

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, alınan tedbirlerden önem sırasına göre belirtilmesi.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması		1	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi		2	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması			
d. Erozyon mücadele çalışmaları			
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları		3	
f. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar:Verinin nereden alındığı

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği			
b. Su kirliliği		1	
c. Toprak kirliliği			
d. Atıklar		2	
e. Gürültü kirliliği			
f. Erozyon			
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

İlimizde Çevre Kirliliği açısından en önemli sorun il genelinde atık su arıtma tesislerinin yaygın olmayışından kaynaklı alıcı ortama atık su deşarjıdır. Bu bağlamda arıtılmadan alıcı ortama verilen atık sular sulama suyuna karışmakta ve vatandaşlarımızca söz konusu atık sular hayvan sulamada, sebze ve meyvelerini sulamada kullanması olarak gösterilebilir. Bu kapsamda ilimizde hastalıklar meydana gelmekte ve Aksaray ilinin doğal güzelliği yok olmaktadır. Bu meydana sorunun çözümü için hızlı bir şekilde atık su arıtma tesisleri kurulmalı, kanalizasyon alt yapısı güçlendirilmeli ve vatandaş atık su karışmış suları kullanmaması konusunda eğitilmelidir.

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

İlimizde Çevre Kirliliği Açısından ikinci en önemli sorun il genelinde oluşan atıklardır. Bu bağlamda il genelinde oluşan atıkların düzenli depolanmasının sağlanması, kaynağında ayırım yapılması v.s. gibi önlemler alınmalıdır.

GENEL KAYNAKÇA

- 1- ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü (2014)
- 2- Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü (2014).
- 3- Aksaray Çevre Durum Raporu (2013).
- 4- İmar ve Planlama Şube Müdürlüğü (2014).
- 5- Kırşehir-Nevşehir-Niğde-Aksaray 1/100.000 Çevre Düzeni Planı (2006).
- 6- Aksaray Emniyet Müdürlüğü (2014).
- 7- S. Rosen and P. Olin, Hearing Loss and Coronary [Heart Disease](#), Archives of [Otolaryngology](#), 82:236 (1965).
- 8- J.M. Field, Effect of personal and situational variables upon noise annoyance in residential areas, Journal of the Acoustical Society of America, 93: 2753-2763 (1993).
- 9- Karl D. Kryter, The Effects of Noise on Man , Academic Press (1985).
- 10- DSİ. 44. Şube Müdürlüğü (2014).
- 11- Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2014).
- 12- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Çalışmaları (2013).
- 13- Aksaray İl Özel İdaresi (2014).
- 14- T.C. Ahiler Kalkınma Ajansı Aksaray Yatırım Destek Ofisi (2014).